Zda věřiti Lurdům?

Sepsal

Leopold Kolísek.

V BRNĚ, 1900.

Tiskem papežské knihtiskárny benediktinů rajhradských.
Nákladem vlastním.

Zázračná jeskyně v Lurdech.

Předmluva.

Roku 1896. súčastnil jsem se druhého rakouského poutního vlaku do Lurd. Dojmy, jaké jsem na pouti této zažil, uložiti jsem chtěl ve knize, obsahující popis této pouti, jež měla vyjíti v Dědictví Cyrillo-Methodějském. Avšak slavný výbor Dědictví Cyrillo-Methodějského projevil přání, aby kniha ta obsahovala nejen popis oné pouti, nýbrž vůbec historický vývoj tohoto slavného místa, a proto sestavil jsem knihu na širších základech, takže kniha, jež vyšla pod názvem „Lurdy a pouť do Lurd r. 1896. konaná“, v Dědictví Cyrillo-Methodějském jakožto podíl na rok 1899., obsahuje nejen popis naší pouti, nýbrž i obšírné dějiny lurdské svatyně od jejího vzniku r. 1858. až po rok 1896.; vyličuje tedy dobu 38 let.

Než jakkoli zmíněná kniha obsahuje 47 tiskových archů a tedy dvanácti archy překročila rozměry, původně určené správou Dědictví Cyrillo-Methodějského, přece nebylo mi možno pojati do knihy všechnu připravenou látku.

Z té příčiny vydávám tuto knížku, obsahující hlavně ony části, které nemohly býti pojati v onen větší spis můj. Jsou však odstavce tyto tak upraveny, že knížka tvoří samostatný celek.

Ke spisu tomuto použil jsem četných pramenů francouzských, německých a českých.

Kéž knížka tato přispěje k rozšíření úcty a důvěry ku Panně Neposkvrněné . . .

V Předklášteří u Tišnova o slavnosti Neposkvrněného Početí blahoslavené Panny Marie dne 8. prosince 1899.

L. K.

I. Zázraky lurdské a věda.

1. Vylíčení událostí lurdských.

Lurdy!

Kdoby z milionů katolíků na celém světě neznal toho jména? Ano o Lurdech ví nyní již celý svět.

A přece jsou mnozí, kteří si nevzali práci o událostech lurdských se poučiti; jsou mnozí, kteří události ty odbývají lehkomyslnými vtipy, a jiní, kteří hledí všecko, co se v Lurdech stalo, přirozeným způsobem vysvětliti.

Nuže rozeberme tyto podivné události a dovíme se, co o nich soudí věda.

* * *

Lurdy jest městečko v jižní Francii na úpatí hor Pyrenejských. Čítají nyní přes půl sedma tisíce obyvatel.

Před 40 lety přihodily se tam podivné věci.

Bylo to dne 11. února 1858 o 11. hodině před polednem, když ku blízkým skalám Massa-

biellským ubírala se tři děvčata na suché dříví. Byly to dvě dcerky chudého mlynaře Soubirousa, Bernadetta a Marie, a jejich družka Johanka. Ubírajíce se ostrovem, jejž tvoří řeka Gave a mlýnská struha, přišly až skoro na konec ostrovu, kde totiž struha vtéká do řeky.

Naproti tomuto místu jsou skály Massabiellské a v nich prostranná jeskyně pustá a opuštěná. Nad jeskyní pak viděti podlouhlý výklenek.

Děvčata uviděla v jeskyni dosti napadaných suchých větví, a proto Marie a Johanka rychle sezuly dřevěnky a bosýma nohama přešly přes mlýnskou struhu, ve které v tu dobu nebylo mnoho vody, poněvadž se právě spravoval mlýn.

Bernadetta jsouc churava a slabého těla, opozdila se ještě před struhou, bála se také studené vody, ale když viděla, že jinak se k jeskyni nedostane, usedla, aby se z dřevěnek a punčoch sezula.

A když se sezouvala — najednou slyší hukot a šumot jako prudkého větru. Myslíc, že náhle nastala bouře, pohlédla vzhůru k nebi; nebe je sice zamračeno, ale vůkol všechno ticho, na stromech ani lístek se nehne.

„Mýlila jsem se," pravila sama k sobě, a již chtěla zase punčochy svlékati. V tom bylo na novo slyšeti hukot prudkého větru.

Bernadetta pozdvihla hlavu, pohlédne maně nad jeskyni, — ulekne se, chce vykřiknouti, ale nemůže, hlas jí uvázl v hrdle. Ubohé děvče třese se na všech údech; není schopna slova . . . Klesá na kolena . . .

Co se stalo?

Něco podivného, neobyčejného objevilo se jejím zrakům. Nad jeskyní v podlouhlém výklenku stojí paní nevídané krásy, nebeskou obklíčena září.

Krásná ta paní byla prostřední velikosti, plná vznešeného půvabu, a mladistvá, jakoby čítala nejvýš dvacet roků. Byl v ní jakoby souhrn krásy, něžnosti, mladosti, čistoty a nevinnosti . . . Šaty její byly bílé jako padlý sníh; pod dlouhým řasnatým rouchem, splývajícím dolů, vyčnívaly bělostné nohy, stojící na skále a dotýkající se lehounce ratolestí keře růžového. Na každé pak noze rozvita podivná růže barvy zlaté.

Kolem beder ovinut pás barvy modré jako nejjasnější blankyt, a splývá dlouhými konci skoro až na bělostné nohy.

Se hlavy splývá řasnatý závoj zahaluje ramena a horní část rukou, a v zadu sáhaje skoro až po lem bělostného šatu.

Ruce má nábožně sepjaty a v nich drží růženec, jehož zrnka bílá navlečena jsou na zlatém řetízku, růženec pak končí zlatým křížkem.

V prvním úleku sáhla Bernadetta po svém růženci, jejž nosívala s sebou, a držíc jej v prstech, chtěla se poznamenati svatým křížem, avšak chvěla se úzkostí a strachem, takže nebyla s to, aby pozdvihla ruky své.

Než pohled a úsměv milostného zjevu dodaly ustrašenému děvčeti srdnatosti. Vznešená paní dělá sama kříž, a tím jsouc Bernadetta povzbuzena, zdvihá ruku, dělá kříž a pak modlí se sv. růženec.

Po malé chvíli neobyčejné zjevení zmizelo. Bernadettě bylo nyní, jakoby se sluneční výše spadla do temné propasti. Ohlédla se kolem sebe. Nevidí nic zvláštního. Řeka proudí vedle skály jako dříve; než šumot vody zdá se jí hlučnější, krajina smutnější, světlo slunečné méně jasné. Před ní vyčnívají nebetyčná skaliska Massabiellská, a pod nimi sbírají družky její roští. Pohlédne na jeskyni, je pustá jako dříve, výklenek na hoře prázdný.

Nyní teprve svlékla Bernadetta punčochy a odebrala se za svými družkami. Vypravovala jim, co viděla, domnívajíc se, že i ony onen krásný zjev viděly, avšak ony neviděly nic.

To bylo ve čtvrtek.

V neděli na to jde Bernadetta opět k jeskyni s několika dětmi, které jí radily, aby vzala s sebou svěcenou vodu. Učinila tak. Když přišly k jeskyni, poklekly všecky, a Bernadetta na radu dítek béře láhev se svěcenou vodou, kropí onen zjev a praví, jak jí dítky rovněž poradily: „Přicházíš-li od Boha, přistup blíže," a tu ona krásná paní přistoupila skutečně až na pokraj výklenku. Bernadetta měla ještě říci: „Přicházíš-li od ďábla, tedy odstup!"

Tato slova však zdála se jí tak hrozná a ohavná proti tak spanilému zjevu, že si netroufala jich říci. Padla raději na kolena a modlila se sv. růženec.

Dne 18. února byla Bernadetta opět u jeskyně; s ní tam šly Antonie Peyretova, spoluúd „kongregace dítek Marianských", a paní Milletová.

Podivná paní opět se zjevila a — také promluvila. Jmenovala Bernadettu jménem a řekla jí, aby po 14 dní k jeskyni přicházela.

Bernadetta slíbila a skutečně po 14 dní k jeskyni přicházela, ač se jí kladly mnohé překážky se strany světských úřadů.

Vznešená paní se jí tu zjevovala denně vyjma v pondělí dne 22. února a v pátek dne 26. února, tedy od 18. února až do 4. března; mluvila také s Bernadettou. A jaké byly to řeči podivného zjevu? Něco týkalo se Bernadetty samé a toho se nikdo nedověděl; jiná slova měla platnost všeobecnou. Tak volala podivná paní: „Modli se za hříšníky“. Při jiném zjevení zase řekla: „Jdi ku kněžím a rci jim, že si přeji, aby se mi zde postavila kaple“.

Bernadetta vyřídila vzkaz tento místnímu faráři v Lurdech, který však zdráhal se uvěřiti Bernadettě a pravil: „Pouhé slovo tvé není mi žádnou zárukou; nejsem nijak povinen ti věřiti. Já nevím, kdo jest ona paní, a dříve než přání jejímu vyhovím, musím se přesvědčiti, zdali má ona právo, něco ode mne žádati. Víš co, dítě: Popros ji, až se ti zase zjeví, ať mi podá nějaký důkaz své moci.“ Mezi tím, co mluvil tato slova, maně pohlédl do zahrady, kde v mrazivém spánku zimním příroda posud odpočívala. A tu zvláštní myšlenka projela hlavou jeho. Obrátil se k Bernadettě a pravil: „Pravila's, že na místě, kde se ti zjevuje podivná bytost, je divoký keř růžový, jenž vyrůstá ze skály. Nuže, řekni té paní, chce-li, aby ke cti její vystavěna byla kaple, ať rozkvetou růže na onom kři šípovém.“

S tímto rozkazem propustil Bernadettu.

Příštího dne — 24. února — oznámila Bernadetta oné paní, když se jí opět zjevila, přání pana faráře lurdského, avšak — růžový keř nerozkvetl. Podivná bytost prý se jen usmála a volala: „Pokání! Pokání! Pokání!“

Bernadetta oznámila faráři lurdskému, co se událo.

Den na to — tedy 25. února — veliké množství lidu doprovázelo děvče k jeskyni.

Pověst o podivných zjeveních rozšířila se v brzku daleko široko, a proto nejen obyvatelé Lurd, nýbrž i cizinci přicházeli v četných zástupech k jeskyni.

Podivná paní opět se zjevila a pravila k Bernadettě:

„Jdi a napij se a umyj v prameni a požij zelin, rostoucích podle pramene!“

Bernadetta se ohlíží, nikde však nevidí pramene. Chtěla tedy sejíti k řece Gavě, avšak paní praví: „Ne tam, nýbrž z tohoto pramene se napij“. Při tom ukázala prstem na jisté místo v jeskyni.

Když Bernadetta po kolenou dospěla na označené místo, ale ani tam stopy po nějakém prameni nespatřila, pohlédla rozpačitě ku zjevu, jakoby se tázala, co má činiti, když tam pramene není. Zjev znovu dal znamení, a tu počala rukama v zemi hrabati.

Nesčetní kolem stojící diváci, kteří ničeho nebyli slyšeli a nic neviděli leč pohyb děvčete, neměli ovšem ani tušení, co všechno to znamená.

Náhle počala prohlubina pod rukama Bernadettinýma vlhnouti, a z neznámých hlubin vytryskla pojednou tajemná voda.

Objevivší se voda smísila se s vyhrabanou zemí a utvořila zpočátku blativou směs. Třikráte pokoušela se Bernadetta přemoci přirozený odpor a okusiti špinavé vody, jak jí vznešená paní poručila. Potlačivši přirozený odpor, učinila tak přece, okusila bahnité vody, umyla se jí a požila několik lístků bylin, které uvnitř jeskyně ze skály na denní světlo se dobývaly.

Když byla Bernadetta všechny uložené rozkazy vyplnila, upřela na ni vznešená paní s uspokojením ještě jednou své zraky a — zmizela.

Bernadetta vstala, aby se odebrala domů. Vše hrnulo se do jeskyně. Jaký úžas naplnil všecky, když viděli na vlastní oči pramen, který nikdy před tím v jeskyni nebyl.

„Odkud ta voda?“ ptali se všichni jako jedněmi ústy. Na tuto otázku nemohl ovšem nikdo dáti odpovědi.

Den 4. března byl posledním z oněch čtrnácti dní, ve kterých Bernadetta měla přicházeti k jeskyni.

V tento poslední den žádala vznešená paní opět, aby jí kněží vystavěli tam kapli, a aby se tam konaly průvody.

Bernadetta prosí pokorně, aby jí paní oznámila, kdo jest, ale nedostala žádné odpovědi.

Také po 4. březnu docházela Bernadetta k jeskyni a modlívala se tu růženec, ale zjevení neměla.

Přiblížila se slavnost Zvěstování Panny Marie dne 25. března. Tu uslyšela Bernadetta vnitřní hlas, který ji k jeskyni pobádal.

Chvátá tedy Bernadetta k jeskyni a nesčetní zástupové s ní. U jeskyně počala se modliti svatý růženec. Najednou ji obklíčí nebeská zář, a vznešená paní stojí ve výklenku skalním nad jeskyní.

I volá Bernadetta prosebně po třikráte:

„O milá paní! Buďte tak laskava a povězte mi, kdo jste a jak se jmenujete?“

Tu zdá se, že krása vznešené paní nabývá ještě vyššího stupně slávy nebeské. Prosba dítěte líbí se jí, avšak mlčenlivosti své přece nikterak nepřerušuje. A když děvče po druhé a po třetí hlasu svého toužebně pozvédá k nebeské paní, stojící před ní s rukama sepjatýma a s tváří nekonečně blaženou, rozpíná ona složené ruce své, při čemž se růženec se zlatým řetízkem a úbělovými zrnky smekl na pravé rámě její; vztahuje pak ruce, spouští je k zemi, jakoby chtěla celému světu ukázati ty milostiplné ruce své, a pozírajíc s nevýslovnou vděčností k nebesům, pronáší slova:

„Já jsem Neposkvrněné Početí!“

Po těchto slovech zmizela — bez obvyklého úsměvu a pozdravu, jímž přešťastné dítko vždy na rozloučenou oblažovala.

Bernadettě však utkvěl úchvatně vznešený ten vzor nebeské krásy nesmazatelně v duši.

Lidé tušili již dříve, že zjev onen jest blahoslavená Panna Maria, obzvláště, když ukázal se

pramen, jehož vodou stala se nápadná uzdravení, avšak s jistotou to nikdo nemohl říci, až svatá Panna Sama řekla Své Jméno . . .

Po tomto památném zjevení zjevila se Panna Neposkvrněná ještě v pondělí Velikonoční dne 5. dubna a pak o církevním svátku Panny Marie Karmelské dne 16 července.

Pověst o zjevení se Neposkvrněné Panny v Lurdech rozšířila se po celém vzdělaném světě, a zázraky, které udály se lurdskou vodou, přivolávaly nepřehledné zástupy nemocných i zdravých ke skalám Massabiellským. Koho však v těch četných zástupech nebylo spatřiti, byli — kněží. Z velemoudrých příčin zdržovalo se z počátku kněžstvo všech těch podivných událostí, aby vyhnulo se všemu osočování a podezírání se strany lidí, církvi nepřátelských. Když se však lid všemožně již dovolával rozhodnutí duchovní vrchnosti, tu teprve dne 28. června 1858 vydal biskup tarbský pastýřský list, jímž ustanovil zvláštní komissi, která měla události lurdské prozkoumati.

Komisse tato, sestávající z učených, zkušených a dovedných kněží, povahou i vědomostmi proslulých lékařů, započala svou činnost dne 17. listopadu 1858. Odebrala se do Lurd a první dílo, které provedla, byl přísný, důkladný výslech Bernadettin.

„Tato vystoupila," tak vypravuje protokol, — „s největší skromností, ale také s neméně podivuhodnou jistotou a pevností. Klidně a bez nejmenšího zmatení stála uprostřed četného shromáždění stavu duchovního a světského, jichž neznala." Svědectví

dítěte, které později také od biskupa před celou komissí bylo vyslýcháno, poskytovalo záruku jistou a bezpečnou. „Odpovídala," jak vyslovil se biskup v pozdějším listě pastýřském, „s dojemnou prostotou a upřímností na všechny otázky, které jí byly kladeny, a sice beze všeho váhání, s onou jasností a určitostí, která neklamně svědčí o pevném a stálém vnitřním přesvědčení . . ."

Komisse vypravila se také ku skále Massabiellské. Přesvědčila se osobně o jsoucnosti zázračného pramene a potvrdila na jednohlasné svědectví obyvatelstva okolního, že pramene toho před zjevením se blahoslavené Panny na místě tom nebylo, nýbrž že se voda jeho u přítomnosti nesčetných zástupů pod rukama Bernadettinýma vyprýštila.

Potom jala se komisse zkoumati zázraky, které udály se v Lurdech i okolí uživáním vody ze zázračného pramene.

Když komisse ukončila svou práci, odevzdala sepsaný protokol biskupu tarbskému. Tento nechal uplynouti ještě dlouhou dobu, chtěje míti záruku, že zázračná uzdravení budou trvalými, a když skutečně osvědčila se všechna uzdravení trvalými, teprve roku 1862. dne 18. ledna, tedy více než po třech letech, vydal pastýřský list, jímž prohlásil všechny ty podivné události lurdské za pravdivé.

Brzy počalo se s úpravou jeskyně a se stavbou nádherného kostela, k němuž ze všech končin světa hrnuly se příspěvky. Dne 3. července 1876 byl chrám slavnostně posvěcen.

Bernadetta opustila Lurdy a dne 8. července roku 1866 vstoupila do kláštera školních sester v Neversu. Dne 29. července téhož roku přijala posvátný habit. V klášteře tom v odloučenosti od světa žila svatý, pokorný život, až dne 16. dubna roku 1879 v pověsti svatosti skonala.

Toť stručný nástin událostí lurdských.

Úlohou naší nyní bude dokázati, zdali události tyto skutečně jsou zázračny, a sice chceme tak učiniti na základě lékařské vědy.

---

2. Zázračné zjevení.

První důležitá otázka jest: Byla-li ona zjevení skutečná?

Při viděních Bernadettiných bývaly nesčetné zástupy přítomny a — nikdo, nikdo z těch set a tisícův diváků neviděl onoho zjevu, viděla jej vždy pouze Bernadetta samojediná.

Jest tedy zcela vysvětlitelno, že sama sebou namanuje se pochybnost, zdali to, co Bernadetta viděla, byl zjev skutečný, opravdovský, či nebyl-li to pouze výplod její obrazotvornosti, nebyl-li to pouze přízrak, tedy klam zraku.

A tu tvrdíme, že zjev, jejž Bernadetta vidívala, nebyl žádným klamem, žádným přízrakem, nýbrž skutečným opravdovským zjevem.

Přisvědčíme-li však, že zjevení ona byla skutečná, pak tím již uznáváme, že zjevení ta byla — zázrakem.

Zázrak!

Jaké to směšné slovo pro náš osvícený věk!

Co je zázrak?

Na otázku tuto odpovídáme slovy velikého filosofa sv. Tomáše Aquinského: „Zázrakem nazýváme událost, která jest vyvolána řízením božským mimo pořádek tohoto světa".

Děje-li se tedy zázrak mimo pořádek tohoto světa, pak nemůže nijakým způsobem vykonán býti působením sil přírodních. A co neděje se dle řádu přírody, zůstává tajemnou událostí pro oko naše, zůstává za zrakem naším a proto právem nazývá dr. Hettinger zázrak tajemstvím přírody, ovšem ne v tom smyslu, jakoby příroda sama zázrak působila, nýbrž že zázrak působí v přírodě Bůh.

Jest zázrak možný? Či jinými slovy: Jest možno, aby se stala nějaká událost mimo pořádek tohoto světa?

Na tuto otázku dostává se nám dvojí odpovědi.

„Zázrak není možný!" volá věda.

„Zázrak je možný!" volá také věda.

Nuže, kde je pravda? Abychom se pravdy dopátrali, jest nám rozlišovati vědu věřící od vědy nevěřící, neboli vědu pravou od vědy nepravé, liché.

Otázka: „Je-li možný zázrak?" úzce souvisí s otázkou: „Je-li Bůh?" Popírá-li kdo Boha, jeho jsoucnost, popírati musí i zázraky.

Lichá věda ovšem neuznává zázraku, poněvadž nechce uznati za původce všehomíra — Boha a raději věří všelijakým výmyslům o původu světa, ale věda pravá uznává zázraky, poněvadž věda pravá věří v Boha, Tvůrce celého světa.

Jedním z nejznamenitějších mužů vědy naší doby jest Edison, známý vynálezce fonografu a jiných výtečných přístrojů, a tento muž věří v Boha, a co ho přimělo k této víře? Tajemství přírody, jež můžeme nazvati také zázrakem.

Praví totiž Edison, že jednu z nejzákladnějších náboženských pravd možno snadno dokázati, pravdu totiž, že svět jest spravován a řízen nejvyšší bytostí. Příčinou tohoto přesvědčení je chemický proces, který se děje při proměňování vody v led. Nesmírný počet křišťálů neustále tvoří se v přírodě, ale všecky jsou těžší než voda, jen jedna jediná jest výjimka — křišťal vodní, to jest led. Tento je lehčí než voda. A proč? Kdyby nebylo této výjimky, led by se ponořil na dno řek, jezer a moře, v krutých zimách utvořil by ledové balvany, rostoucí ode dna na horu, na povrch vody, a všecek život ve vodě byl by tím znemožněn. Edison v tomto zjevě přírody vidí důkaz, že jest bytost, která pečuje o živé tvory, jež stvořila.

Ejhle! odchylka od obyčejných zákonů přírodních! — Mohl-li tedy Bůh učiniti takovou odchylku v přírodě jednou pro vždy, proč by nemohl až posud činiti odchylky a výjimky ve přírodě, kterou stvořil?

Pravá věda uznává tedy zázraky a věří v jejich možnost, poněvadž věří v Boha, jemuž nic není nemožno.

Nuže suďme nyní, jak se vyslovila o podivných viděních Bernadettiných věda. Všimněme si napřed toho, jaké bylo veřejné mínění o podivném zjevení.

Zjevení v Lurdech nestalo se před mnoha sty lety, není to nějaká povídačka přídavky a domysly lidskými zveličená. Nikoli.

Stalo se tak v našem století devatenáctém, jemuž se přisuzuje název století osvíceného.

Vmysleme se v dobu, kdy zjevení to se stalo.

Nepatrné děvče Bernadetta Soubirousova, jíž bylo sotva čtrnáct let, a jež po dobu svého mládí byla mimo otcovský dům, jsouc na vychování v Bartresu, kde místo školy pásávala ovce svým pěstounům, toto děvče najednou praví, že viděla neobyčejný zjev: krásnou paní. A tvrdí dále, že vidívá zjev ten častěji, ano že zjev ten s ní i mluví a oznamuje své jméno . . .

Jak přijal tuto zprávu lid?

Lid soudil různě. „Kolik hlav, tolik smyslů“, praví přísloví, a zde se pravdivost tohoto přísloví také osvědčila. Obyčejný lid, snadno náchylný k víře ve věci sebe podivnější, počal Bernadettě věřiti. Utvrzován byl ve víře hlavně tím, že byla Bernadetta známa jako hodné, zbožné děvče, které by nedovedlo ani lháti, ani se přetvařovati, a pak také tím, že obličej Bernadettin vždy se podivuhodně změnil, kdykoli ocitla se v ekstási. Avšak mnozí i z obyčejného lidu nevěřili Bernadettě, poněvadž vůbec nevěřili v nějaké zjevení nadpřirozené. Takových lidí je všude dost, kteří špatnými knihami a novinami, a špatnými společnostmi olupováni bývají o víru, a pak ovšem těžko věří ve věci nadpřirozené, když víry vůbec nemají.

Jak soudili o věcech těch vzdělanci?

Z počátku si věcí těch nevšímali, považujíce rozdivné ty „povídačky“ za příliš nedůstojny, než aby jejich vzdělaný rozum o nich uvažoval. Později

však bylo mínění dvojí: jedni nevěřili, druzí věřili. Nevěřící tvrdili, že je to pouhá komedie, kterou Bernadetta provádí; věřící připouštěli, že Bernadetta má skutečné zjevení. Do záležitosti vmísily se i úřady světské a počaly přísné vyšetřování.

Policejní komissař Jacomet domníval se, že Bernadetta provádí pouze komedii, a jal se ji přísně vyslýchati a celou událost důkladně vyšetřovati, ale záhy se přesvědčil, že Bernadetta stojí na svém, nemohl jí ani v nejmenším přistihnouti při lži, a byl velice nerad, že ho to nepatrné děvče svými důvody překonává. Vždyť nevěřil v možnost něčeho podobného a proto byl by rád dokázal, že všechno to je pouhý klam. Když tedy sám nevěděl si rady, oznámil vše krajskému prefektovi baronu Massymu, který rovněž v možnost zjevení nadpřirozených nevěřil a který taktéž o to se chtěl přičiniti, aby podivuhodná zjevení lurdská prohlášena byla za klam a podvod.

Jak soudili o věci té mužové vědy?

Věda lékařská promluvila.

„Známe dobře takový stav,“ pravili lékaři mezi sebou, „je to docela přirozená věc. Děvče ono jest ovšem upřímné ve svých výpovědích, ale je nemocno, pomateno; myslí, že něco vidí, a nevidí nic; myslí, že něco slyší, a neslyší nic. Děvče Soubirousovo je churavo, trpí padoucnicí. Ochrnutí mozku, spojené s přerušením svalů a čivů, toť vysvětlení celého toho zázraku.“

Avšak i v tomto mínění se lékaři rozcházeli. Jedni tvrdili, že Bernadetta trpí padoucnicí; jiní

zase pravili, že trpí hallucinací — přízrakem, kde myslí, že něco vidí, a zatím vidina ta je pouze v mozku děvčete, ve skutečnosti však nic nevidí a nic neslyší. Jiní dokonce tvrdili, že děvče je vůbec pomateno.

Tyto úsudky mužů vědy byly docela vhod světským úřadům, ale pouhé toto mínění nepostačilo prefektovi, on chtěl míti jistotu, aby po případě mohl zakročiti proti děvčeti a je dáti buď zatknouti nebo někam zavřiti do blázince; chtěl toho tím spíše docíliti, poněvadž mu nebylo vhod, že lidé v nesčetných zástupech hrnou se již k jeskyni Massabielské, aby se tu modlili.

Za tou příčinou vyslal dva lékaře do příbytku rodičů Bernadettiných, aby děvče co nejdůkladněji prohlédli a vyšetřili, zdali je skutečně na mysli pomatena.

Lékaři přišli. Aby však mohli pronésti platný úsudek, dlužno nejprve Bernadettu bedlivě zkoumati. Vždyť tu běží o celý život její; má totiž až do své smrti zbavena býti téměř všelikého obcování s lidmi.

Lékaři poznali, jak krušná jim nastává úloha; proto zkoumali důkladně a zkoumali svědomitě. Ohledávali hlavu děvčete na všech stranách, ale nenalezli žádného úrazu, dle něhož by snad mohli souditi na otřesení mozku a z toho pocházející porušení ústrojí mozkového, jež mívá za následek pomatenost mysli. Zkoumají útvar lebky její, ale všechno shledávají pravidelným.

Kladou jí otázky, ale ona odpovídá na všechny otázky tak rozumně, že nelze na ní pozorovati

pražádné choroby duševní. Vůbec nespatřují žádného porušení nebo podráždění soustavy nervové; ba naopak mysl Bernadettina je v úplném pokoji a klidu. Bernadetta trpívala sice mnohdy záduchem, avšak nemoc tato nemívá své příčiny v porušení mozku, nýbrž — jak věda lékařská tvrdí — buď v zánětu dýchací sliznice, nebo v nějaké plícní a srdeční vadě.

Lékaři všechno zaznamenali, a — jaký byl výsledek jejich zkoumání? Odeslali prefektovi zprávu, ve které dotvrzovali, že Bernadetta je na mysli úplně zdráva.

Jelikož však Bernadetta — vzhledem ku zjevením — při svém tvrzení dřívějším trvala, a poněvadž oba lékaři naprosto nevěřili, že jsou taková vidění možná, tedy učinili ve své zprávě poznámku: „Dost možná, že Bernadetta trpí hallucinací".

Tak tito dva lékaři, samým krajským prefektem ustanovení a vyslaní, dokázali, že Bernadetta není na mysli pomatena, promluvili tedy ve prospěch Bernadettin; avšak přece projevili mínění, že by snad Bernadetta trpěla hallucinací.

Nuže, kdo nás zbaví té pochybnosti? Myslíme, že opět jenom věda lékařská, neboť jí náleží o podobných věcech rozhodující úsudek.

V době, kdy stala se zjevení v jeskyni Massabiellské, byl dr. Dozous lékařem v Lurdech. Byl mužem vědy a práce, ale vychován byv ve školách svobodomyslných, neměl mnoho víry; byl tedy katolíkem více dle jména než podle skutků, jak to bývá u mnohých vzdělanců.

Pověst o podivných zjeveních nezůstala bez účinku také na dr. Dozousa. Co jiní lékaři šmahem popírali možnost nadpřirozeného zjevení, neukvapoval se dr. Dozous ve svém úsudku a umínil si, že bude všechno důkladně zkoumati. Proto ho bylo viděti vždy u jeskyně, kdykoli tam přišla Bernadetta. Hleděl se také dostati co nejblíže k ní, pozoroval ji v ekstási, ohledával její tepnu, aby se přesvědčil, jak ona zjevení působí u ní na oběh krve. Čím dále zkoumal, tím více přemýšlel a hloubal, a výsledek toho byl, že — uvěřil konečně v nadpřirozenou moc, která se tu patrně jevila.

Na základě svého zkoumání vydal r. 1875. knihu, pod názvem „Jeskyně lurdská“, kde vypravuje obšírně o událostech, týkajících se jeskyně lurdské. Poslyšme, co praví hned v úvodě této knihy:

„Již od delší doby dostávám se všech stran, jmenovitě od lidí, kteří ve vyšších třídách společnosti vynikají, denně důtklivé dotazy vzhledem na podrobnosti oné náboženské události, jež sběhla se v Lurdech, a jejíž očitým svědkem jsem byl. Abych tedy nesčetným přáním vyhověl a tím velikou touhu upokojil, rozhodl jsem se všechny podrobnosti této události, která všecek katolický svět tak hluboce pohnula a naše město shromáždištěm všech národů okrsku zemského učinila, svobodně a svědomitě vylíčiti.

Bývaje přítomen návštěvám Bernadetty Soubirousové u jeskyně, byl bych mohl již dávno tyto zajímavé dějiny napsati. Avšak doposud zdržovala mne myšlenka, že by jistí lidé, kteří až příliš jsou nakloněni, mé vypravování zavrhnouti, na pohled s jakýmsi právem mohli mne obviniti, že to činím z osobního zájmu, abych totiž mocný nával cizinců do Lurd přilákal, a že události tedy převracím a upřílišuji.

Dnes však, kdy spor proveden a vyhrán, neváhám své svědectví složiti, ač mohlo by se zdáti nepotřebným a opozděným. Nebude bez užitku, když, jak doufám, mým přičiněním jednotlivosti více se objasní, a zbytek pochybnosti z mnohých upřímných duší, jakož i předsudky se odstraní. Na všecek způsob učiním zadost svému svědomí, když pravdě, kterou z tak bezprostřední blízkosti měl jsem štěstí pozorovati, veřejně česť vzdám: „Credidi, quia vidi, propter quod locutus sum — Uvěřil jsem, poněvadž jsem viděl a proto jsem mluvil.“

Nuže co soudí a jaký úsudek pronáší tento lékař o povaze a duševním stavu Bernadettině? Poslyšme!

„Když se Bernadetta u jeskyně Massabiellské počala modliti, změnily se podivuhodným způsobem tahy obličeje. Domnívali se mnozí z této okolnosti, že děvče stíženo jest nemocí čivů, již jedni nazývali padoucnicí, jiní chorobnou ztrnulostí; většina však viděla v tom nemoc mozku, jež pak působila klamání smyslů a fantastické obrazy.

Tyto, denně projevované náhledy, dávaly podnět k prudkým projevům.

Dva tábory utvořily se kolem Bernadetty.

V jednom, kde na místo rozumu a zkoumání vášeň nastoupila, tvrdili, že Bernadetta stižena jest duševní chorobou, a že její vidění v jeskyni Massabiellské jsou právě účinkem této choroby duševní, jejíž výsledkem bývají často klamy zraku i sluchu.

V druhém táboře byli mužové usedlejší, rozvážnější, ti klonili se k tomu, aby události sběhlé za jasného dne a před zraky všech těch, kteří je chtěli pozorovati, napřed zkoumali, a tu zdržovali se každého opovážlivého úsudku, dokud sami nepodrobili věc přísné zkoušce. Sledovali Bernadettu u jeskyně s největší pozorností, pozorovali ji před ekstásí, pak po

čas její modlitby a tedy po čas ekstáse, pak po ekstási, když ubírala se od jeskyně, ano pozorovali jednání její vůbec po dobu jejích návštěv u jeskyně.

Co se mne týče, snažil jsem se skutečný stav tohoto děvčete, s nímž mne okolnosti velice sblížily, úplně vyšetřiti. Za tou příčinou sledoval jsem ji krok za krokem s obzvláštní vytrvalostí, abych snad nevyslovil své mínění lehkovážně.

K tomu bylo potřebí ovšem nemalé opatrnosti. Musil jsem vzíti náležitý zřetel na mládí Bernadettino, na způsob jejího života, jejž strávila do čtrnácti let mezi prostými, počestnými venkovany, aniž osvojila si nějaké zvyky, jež by byly jejího ducha naplnily pověrčivými pomysly nebo jej připravily pro převrácené domněnky ve věcech náboženských.

Zkoumal jsem velmi pozorně sílu rozumovou u Bernadetty, její náklonnosti, její duševní schopnosti a stav jejího rozumu. Činil jsem o všem tom rozsáhlé pozorování, a na konec ukázal se tento výsledek: Bernadetta měla obyčejný zdravý rozum, který na žádný způsob nemohl ji vésti k nějakým přemrštěnostem v ohledu náboženském; při tom prozrazovala neobyčejnou dobrotu srdce. Dále jsem shledal, že ani zevnější okolnosti nepůsobily na ni tím směrem, že by snad hlavu její byly nějak popletly, poněvadž v domě jejích pěstounů dostalo se jí pouze nejnutnějšího poučení, co se týče náboženství.

Když tyto okolnosti byly u mne již nade vši pochybnost, musil jsem studovati rozličné ty nemoci, jež připisovali Bernadettě, abych se mohl na odpor postaviti všem těm zlomyslným povídačkám, jaké se o Bernadettě roztrušovaly.

Padoucnice a chorobná ekstáse jevila se tu zraku jako příčina oněch proměn, jež byly u Bernadetty patrny, když u jeskyně Massabiellské trvala na modlitbách.

Aby se toto tvrzení popřelo, postačilo již stav Bernadettin právě v oněch okamžicích přirovnati ku

stavu takových osob, které skutečně stiženy byly padoucnicí a chorobnou ekstásí. Oněm, kteří se mnou tyto studie chtěli konati, pravil jsem: Pamatujete se přece, jak si Bernadetta u jeskyně Massabiellské počíná. Bývá tam, jako všude jinde, v úplném vědomí, majíc v užívání všechny smysly a ovládajíc všechny pohyby, jež závisly jsou na vůli osoby samé. Nelze tu tedy mysliti na padoucnici, neboť tento stav jest obyčejně provázen bezvědomím a buď částečným nebo úplným křečovitým strnutím, a to tak, že údy podrží po dobu záchvatu onu podobu, jakou měly na počátku záchvatu, nebo jaká poloha jim byla dána, i kdyby byla sebe nepohodlnější. Když pak padoucnice buď kratší nebo delší dobu potrvá, mizí znenáhla. Nemocní takoví, když přijdou k sobě, jsou unaveni, zmalátněli, a nevědí, co se s nimi dálo.

Co pak se týče chorobné ekstáse, tedy je to stav, ve kterém pacient, jsa zcela oddán jisté myšlence, zůstává nepohnutým a cizím pro všecko, co se kolem něho děje. Lidé v chorobné ekstási pozbývají činnosti vůle a vůbec činnosti smyslů. Po takovém záchvatu pak stěžují si na únavu, bolesti v údech; jsou vůbec náramně sklíčeni; jiní naříkají si na tlučení srdce atd.

Z toho jest již zřejmo, že tyto chorobné stavy nemají docela nic společného s chováním se Bernadettiným u jeskyně Massabiellské.

Bernadetta jsouc u jeskyně a modlíc se tu, byla při úplném vědomí a ovládala všechny svoje pohyby. Konala tu také mnohé věci, které dokazují, že ani na chvíli nepozbyla činnosti své vůle.

Po modlitbě a po ekstási opouštěla Bernadetta místo, kde se modlila, nejsouc ani dost málo zemdlena neb unavena, a zachovala všechno v dobré paměti, co po dobu ekstáse činila a mluvila.

Tyto stručné poznámky zajisté postačí, aby se dokázalo, že Bernadetta nebyla stižena ani padoucnicí ani chorobou civů, o kterýchž obou jsem se právě zmínil.

Zbývalo ještě vyzkoumati, bylo-li by možno, vidění Bernadettina vysvětliti nějak chorobou mozku, že by totiž ona vidění byla pouze výplodem její obrazotvornosti, kteryžto stav nazývá se hallucinace neboli přízrak.

Hallucinace jsou pocity, které vznikají ve smyslech samých, aniž k tomu dána ze zevnějšku nějaká příčina.

Hallucinace nejsou tedy nic jiného, leč pouhý výplod fantasie, obrazotvornosti. Viděti osoby, kde nejsou, s osobami nepřítomnými rozmlouvati, lahodné zvuky slyšeti, kdy všude vůkol ticho, to jsou případy, které nezbytně poukazují na chorobný stav mozku.

Ti tedy, kteří tvrdili, že Bernadetta trpí hallucinací, přízrakem, a tedy domnívá se pouze, že něco vidí a slyší, a nic to není, vysvětlovali tím zároveň, že je stižena duševní chorobou, a že tedy nelze jejím vypovědím přikládati žádné víry, aniž také přisuzovati nějakou důležitost jejímu jednání u jeskyně Massabiellské.

Takové rozhodné tvrzení vyžadovalo ovšem od těch, kteří hledali pravdy a kteří chtěli určiti pravý stav všech těch podivných událostí, dokonalé a všestranné zkoumání.

A tu ukázala se Bernadetta, pozorováno-li všechno její jednání, ve světle úplně příznivém. Měla jednoduché zvyky, a neměla na sobě docela nic, co by tušiti dalo nejmenší pomatení ducha.

Byla poslušná, pracovitá a zcela oddána obyčejným zaměstnáním chudičké domácnosti; milovala své rodiče, kteří zase ji pro její dobrosrdečnost, tichou, mírnou povahu, a horlivé konání jejích povinností měli obzvláště rádi.

Na venek a v obcování s lidmi, kteří měli příležitost často ji viděti, jevila se Bernadetta jako děvče skromné, velmi uctivé a mravů vzorných.

Podivné události u jeskyně byly s to, aby učinily Bernadettu domýšlivou, přepjatou, vždyť dostávalo se jí se všech stran tolik důkazů zvláštní úcty . . ., avšak

Bernadetta zůstala tou, jakou byla dříve, tichou, pokojnou, skromnou, a ničím nedala se k nějakému nepředloženému jednání uchvátiti.

Od té chvíle, kdy počala míti vidění, považována byla Bernadetta za osobnost ku zvláštním věcem vyvolenou, čímž stávala se předmětem veliké úcty.

Bernadetta však beze všeho zdráhání podrobovala se přísnému zkoumání všech těch, kteří chtěli vyšetřiti duševní její stav, a nikdo nemohl najíti a vyzkoumati u ní nějaké porušení duševní činnosti, nebo pomatení jejího rozumu.

Před návštěvou jeskyně jakož i po každé návštěvě poskytovala ve své skromné domácnosti každému volného přístupu, kdo si přál ji viděti, a kdo si přál s ní mluviti o všem, co v jeskyni viděla nebo slyšela, co se tedy týkalo oněch podivných jejích vidění. A tak každodenně jsouc podrobována nejpřísnějším a nejdovednějším vyšetřováním, vyšla vždycky z těchto zkoušek vítězně.

Tyto návštěvy učinily na všechny lidi dobré vůle a poctivého smýšlení stejný dojem, že totiž mají před sebou děvče, jejíž duševní schopnosti ni nejmenší poruchy neutrpěly.

Pozorujme ji jen u přítomnosti policejních, soudních a jiných úředníků, kteří se pokoušeli, aby ji spletli, by si ve výpovědích odporovala, a kteří k tomu i lsti používali. A hle! Ve všech těchto choulostivých a rozhodných okamžicích vidíme ji pevně ovládati všechny duševní schopnosti, vidíme ji, jak ničí zlé úmysly svých protivníků, uvádějíc je nad to do největších rozpaků a působíc jim trpké sklamání a zahanbení.

Ať se jí vyptávali lidé z jakýchkoli příčin a úmyslů na onen podivuhodný zjev, jejž Bernadetta v jeskyni Massabiellské vidívala, vypravovala vždy s největším klidem a podrobně, co viděla a co činila, a opakovala to vždy tímž způsobem.

Bernadetta měla zajisté dobrý rozum a způsob jejího života nezavdával ani nejmenší příčiny k tomu, by se jí rozum porušil.

Jako mladé děvče zdravého, obyčejného rozumu, klidné a pokojné povahy, neměla nad to příležitosti ani žíti mezi takovými lidmi, kde by se snad rozum její mohl pomásti, a kde by snad puzen byl k nějakým náboženským výstřednostem.

Ano při samých návštěvách u jeskyně Massabiellské staly se důležité případy, které by samy postačily k tomu, by se dokázal její zdravý rozum, a pravda a upřímnost jejích výpovědí.

Vezměme na př. objevení pramene.

Lze si vůbec mysliti, že všechno, co tu Bernadetta konala, bylo by pouze výkonem chorobného mozku?

Byla by opustila místo, kde klečela, aby se napřed odebrala k řece Gave, chtíc se tu napíti a obličej svůj umýti, a aby se vrátila k prameni, když ji ona Paní na omyl upozornila? Jaké pomatení ducha mohlo jí s takovou zevrubností označiti místo, kde se měl tak slavný nyní pramen vyprýštiti?

Nedokazují všechny tyto věci, jež měly důležité výsledky, hlavně ve spojení s obzvláštními uzdraveními, nad slunce jasněji, že Bernadetta při všech pohybech, počínala si jako děvče se zdravým rozumem, a že tedy prosta byla oněch chorobných dojmů, které věda nazývá hallucinací?

Rovněž i to je důležito uvážiti, v jak dlouhé době se vidění Bernadettina opakovala. Trvalo to něco přes 14 dní a pak po různu ještě třikráte.

Kdyby byla Bernadetta bývala stižena chorobou duševní, mající za následek hallucinaci, nebyla by zajisté choroba ihned po oněch 14 dnech přestala, a byla by Bernadetta i v následujících na to dnech vidění nějaké měla, vždyť i po této, tajemnou bytostí určené lhůtě, chodila Bernadetta s četnými zástupy

lidu k jeskyni a modlila se tu, ale vidění neměla, leč až 25. března, pak 5. dubna a 16. července.

Konečně žije dnes (r. 1875) s docela zdravým rozumem v domě milosrdných a školních sester v Neversu, kde přidělena jest jí nemocnice, užitečný to úřad, jejž neobyčejně oddaně zastává.

To je způsob života Bernadettina po onom velikém díle, jež jejím prostřednictvím v rodném jejím městě povstalo, dílo, které celý katolický svět hluboce dojalo a které velkému počtu nešťastníků, jež lidská věda za ztracené prohlásila, opět úplné zdraví navrátilo.“

To jest tedy úsudek lékaře dr. Dozousa, který v Lurdech žil, Bernadettu znal, k jeskyni s ní chodíval, ji tam pozoroval, jí se vyptával — a — co nejvíce padá na váhu — z počátku sám těm věcem víry nepřikládal.

V té příčině píše o sobě:

„Povahou svou jsem velmi málo nakloněn k tomu, abych nějakou událost prohlásil a uznal za zázračnou a jen s těží mohl jsem se povznésti k tomu přesvědčení, jakým nyní jsem proniknut. Avšak uzdravení, jichžto jsem byl tak často očitým svědkem, nemohla již připustiti žádné pochybnosti o důležitosti návštěv Bernadettiných u jeskyně Massabiellské a o skutečnosti zjevení, jakým i byla omilostněna.

Z těchto stručných úvah dojista mohu souditi, že návštěvy Bernadettiny u jeskyně Massabiellské mají ráz rozhodně a zcela nadpřirozený, a že toto děvče zde skutečně mělo styky s Bytostí podivuhodnou, která na opětované otázky dala se poznati jakožto Neposkvrněné Početí.“

A nyní poslyšme jiného muže vědy lékařské.

Časopis „Union médicale“ uveřejnil dne 27. června 1872 přednášku lékaře dr. Voisina o duševních chorobách, kde tvrdil, že skoro všechny

hallucinace končí šílenstvím. Na důkaz toho uvedl: 1. Zázraky lurdské zakládají se na výpovědích děvčete, trpícího hallucinací, které nyní nalezá se v klášteře Voršilek v Neversu. 2. On má prý nyní v jednom sále nemocnice Salpetrière jistou paní, která od malička vidí svatou Pannu v nebi a která hlavní úlohu hrála při zázraku v La Salettě. (Tam se totiž rovněž, ale dříve než v Lurdech, zjevila Panna Maria.)

Hned uveřejnil nejdůstojnější biskup z Neversu následující dopis v „Universu“:

„Velectěný Pane!

Jak Vám známo, konal jistý professor z nemocnice v Salpetrière přednášku o hallucinaci a při tom tvrdil, že Bernadetta Soubirousova, klášterním jménem Maria Bernarda, jest jako blázen zavřena v klášteře Voršilek v Neversu. Žádám Vás tedy, abyste přijal do ctěného Vašeho listu toto prohlášení:

1. Sestra Maria Bernarda do kláštera Voršilek v Neversu ani nohou nevkročila.

2. Jest nyní sice v Neversu v mateřském klášteře milosrdných sester, ale vstoupila tam dobrovolně a dobrovolně tu trvá jako každá jiná sestra.

3. Daleka jsouc toho, že by mohla býti prohlášena za blázna, nadána jest neobyčejnou rozvahou a vyniká zvláštním klidem duše.

Ostatně dovoluji si onoho výtečného professora pozvati, aby se osobně přesvědčil o pravdě udaných těchto tří bodů.

Bude-li tak laskav, aby mne o dni svého příchodu uvědomil, budu velmi ochoten, zavésti ho k sestře Marii Bernardě, a aby všechna pochybnost byla vyloučena o totožnosti osoby, požádám pana

protektora republiky, aby mu ji představil. Tímto způsobem bude mu možno Bernadettu pozorovati a jí se vyptávati, jak dlouho mu bude libo.

Na konec dovoluji si nabídnouti mu svoje pohostinství.“

Dne 3. srpna 1872.

Augustin,
biskup z Neversu.

Pan E. Artus, muž charakterní a energický, nechal způsoby akademické stranou a pod názvem Défi public (veřejné vyzvání) učinil vyzvání ke všem popíračům věcí nadpřirozených a zázraků. Článek jeho svědčí o duchaplnosti a říznosti, a jest jedním z nejzajímavějších písemností, jež vůbec jsou. Pisatel obrací se na dr. Voisina s následujícími slovy:

„Uložil jsem u svého notára Turqueta 10.000 franků a nabízím se dokázati: 1. Že Bernadetta, jež měla vidění v Lurdech, nikdy v klášteře Voršilek v Neversu nebyla zavřena a ani není. 2. Že Melanie, hlavní osoba při zázraku z La Salette, nikdy ve Vaší nemocnici nebyla.“

Tento dopis uveřejněn byl dne 16. srpna 1872 v „Monde“ a dne 18. srpna v „Universu“. Dr. Voisin neodpověděl na to rovněž tak jako na dopis z Neversu. „La Siècle“ a jiné noviny rozhlásily sice ono tvrzení dr. Voisina s velikým hlukem do světa, zpěčovaly se však uveřejniti vyzvání pana Artusa.

Artus dovolával se svědomí učencova v druhém dopise:

„Nuže dobře, pane professore, nečiním Vám žádné sázky, nýbrž jsem ochoten Vám onen obnos

10.000 franků vyplatiti, ukáže-li se po zkoumání se strany tří losem určených professorů lékařské fakulty v Paříži:

1. Že pastýřka z La Salette, jménem Melanie, vkročila kdy do Vašich nemocničních síní.

2. Že Bernadetta, jež měla vidění v Lurdech, byla kdy zavřena v klášteře Voršilek v Neversu.

Pane professore! Neodmítejte tohoto zkoumání snad pod záminkou, že by to znamenalo připraviti mne o těch 10.000 franků. Přicházíte přece denně do nejchudobnějších čtvrtí města, nemocnice Salpetrière chová veliký počet nešťastníků. Nikdo neodmítá peněz, jichž tak užitečně lze upotřebiti.

Vaše záminky nezmatou ani mne ani koho jiného. Jsem odhodlán znemožniti Vám každou vytáčku. Buďto jasné a upřímné přiznání, nebo mlčení, jež by vyrovnalo se onomu přiznání, neb vyšetřování s výsledkem pro Vás nepříznivým.

Nyní nemáte žádné vytáčky.“

Dr. Voisin setrval při svém mlčení, nechtěje ani odvolati ani jinak odpověděti, a dal tedy panu Artusovi právo k následujícím vážným slovům:

„Dovolte mi, pane professore, abych se obrátil se závěreční úvahou na všechny ty, kteří jako Vy mají čest mluviti k lidu buď živým slovem nebo psaným.

Kdokoli za těchto okolností o událostech tak důležitých něco tvrdí nebo je popírá, aniž je napřed zkoumá a studuje, dopouští se společenského zločinu; neboť falšuje a ve zmatek uvádí mínění nesčetných lidí, kteří nemají ani kdy ani schopností, aby sami mohli se pustiti do zkoumání, a musí se tedy ve své nevědomosti spoléhati na ty, kteří se cítí povolanými k tomu, aby lid poučovali.“

Při otázkách čistě vědeckých může se věřiti poctivosti pisatelově, i když snad zastává mylné

mínění. Při událostech však skutečných má se věc jinak. Zde je snadno pravdu nevývratně dokázati. Nemůže se přece o některém člověku tvrditi, že umřel, když ještě žije, o některé osobě, že je pomatena a v blázinci zavřena, když je zaměstnána v ústavě vychovávacím a když se těší úplnou měrou užívání všech duševních sil.

Měl-li dr. Voisin po dopisu biskupa neverského a po tvrzeních a důkazech pana Artusa ještě nějaké pochybnosti, mohl se jen obrátiti na svého kollegu v Neversu, lékaře Bernadettina, dr. Roberta Saint-Cyra, aby mu podal zprávu.

Dr. Damoiseau, předseda lékařského spolku v okresu Orneském, požádal svého kollegu dr. Roberta Saint-Cyra, předsedy lékařského spolku v okresu Nièvreského, o přesné sdělení o duševním stavu Bernadettině. Dostal tuto odpověď:

V Neversu dne 3. září 1872.

Ctěný pane kollego!

Nemohl Jste se zajisté s dotazem na děvče z Lurd, nynější sestru Marii Bernardu, na lepší adressu obrátiti; neboť jsem ji jakožto domácí lékař klášterní dlouho ošetřoval, protože její chatrné zdraví tělesné často zavdávalo nám příčinu k velikým obavám. Nyní se stav její zlepšil, z nemocné stala se ošetřovatelka nemocných, která nemá sobě rovné. Jest malá, zevnějšku nenápadného, je jí 27 let. Jsouc povahy klidné a mírné, ošetřuje nemocné velmi rozumně a zachovává přesně všechny předpisy. Požívá proto také největší úcty a s mé strany úplné důvěry.

Vidíte tedy, ctěný pane kollego, že tato mladá sestra jest daleka vší pomatenosti; naopak bych tvrdil:

pro svou klidnou, jednoduchou a mírnou povahu nemá k tomu také ani nejmenší náklonnosti.

Cítím se šťastným, můj ctěný pane kollego, že se mi naskytla příležitost Vám psáti a že Vám sdělením žádaných zpráv mohu posloužiti.

Znamená se atd.

Robert Saint-Cyr,
předseda lékařského spolku okresu Nièvreského.

Tento dopis ukončil debatu, a věc tato byla pro každého rozšafného člověka vyřízena.

Předcházející stať o dr. Voisinovi čerpána z knihy rovněž lékaře a sice dr. Boissarie, jejíž název jest: „Lourdes. Histoire médicale 1858—1891.“ Lurdy. Dějiny lékařské 1858—1891.

Z uvedeného každý rozumný člověk pozná, na čí straně je pravda.

Máme tu věřiti liché vědě, jejíž stoupencem jest dr. Voisin, která nemá jiného důvodu své nevěry, leč že nechce věřiti —, či máme věřiti vědě pravé, která rozumovým bádáním a všestranným zkoumáním přichází k poznání, že nadpřirozené události nejen jsou možny, nýbrž že skutečně se stávají.

Volba tu pro člověka se zdravým rozumem, pro člověka nepředpojatého, zajisté snadná.

Zdravý rozum nám káže, abychom uvěřili těm mužům vědy lékařské — dr. Dozousovi a dr. Robertu Saint-Cyrovi —, kteří Bernadettu znali, kteří ji bedlivě pozorovali, místo abychom věřili lékaři dr. Voisinovi, který jaktěživ Bernadetty ani nespatřil, ani spatřiti nechtěl, když byl k tomu veřejně vyzván. —

Nade vši pochybnost jest tedy vědecky dokázáno, že zjevení v Lurdech byla skutečná a tedy i zázračná.

O pravdě té přesvědčíme se však ještě více, uvážíme-li také jiné události, které se zjevením úzce souvisejí. Míníme tím další zázraky a to: zázrak s hořící svící, zázračně objevený pramen a zázračná uzdravení.

Dříve ale, než o těchto odstavcích budeme pojednávati, chci poukázati na jednu věc velmi důležitou.

Nepřátelé a upírači zjevení lurdských neváhali tvrditi, že Bernadetta zjevení pouze předstírá a že tedy lidi klame a obelhává.

A tu tážeme se, proč jen by tak činila?

Byla by snad chtěla lidi pouze klamati? Toho zajisté ono čtrnáctileté děvče nebylo ani schopno.

Či byla by tak chtěla činiti k vůli zisku?

Ale tu září nezištná povaha nejen Bernadetty samé, nýbrž celé rodiny takovým leskem, že v nás vzbuzuje úžas a úctu.

Ano to je předůležitá věc, na kterou tu chceme poukázati. A necháme tu mluviti opět svědka věrohodného, dr. Dozousa, který rodinné poměry Bernadettiny docela dobře znal.

Dr. Dozous píše ve knize již zmíněné takto:

„Pokorné, skromné děvče, které všech statků pozemských se zříká, dovol muži, jemuž dopřáno bylo štěstí, tvé po nějaký čas porušené zdraví léčiti, dovol mu, aby mluvil o tvé chudobě. Kdybys bylo otevřelo ruku pokladům, které chtěli lidé do ní vložiti, byla bys stala se mezi námi mocí, pomocí zlata, jež nechali blýskati se před Tvýma očima, aniž tě mohli jím oslniti.

Dovol mi, abych řekl těm, kteří tě tak velice pomlouvali, co mé vlastní oči více než jedenkráte viděly.

Byla jsi chudou a chudou chtěla jsi zůstati, ačkoli zbožné duše, které přichvátaly k místu Tvých modliteb, bohaté dary všeho druhu jako o závod ti nabízely.

Často jsem byl přítomen, když obyvatelé bohatých niv z Bearnu přišli s koši plnými všelijakých zásob a prosili tě, abys je přijala. Jdouce vedle milostného místa Betharram, ptali se tu těch dobrých missionářů, zdali by směli rodině Soubirousové nabídnouti své dary, aniž by snad Bernadettu nebo její rodinu urazili. Když missionáři přisvědčili, radostně chvátali do Lurd, aby zde své dary zanesli do chudičkého obydlí mladého děvčete.

Avšak přes chudobu své rodiny nevzala nikdy nic, co jí oni dobročinní Bearňané přinesli. Veliká byla bolest a překvapení těchto hodných venkovanů, když z jejich plných košů nic nesmělo putovati do komory rodiny Soubirousové, aby si mohla trochu přilepšiti. Vraceli se do svého domova na nejvýš udiveni nad nezištností této rodiny a nad odmítnutím nabízené podpory.

Na zpáteční cestě zastavili se opět u oněch missionářů a vypravovali, jak se svými dary pochodili.

Tak žilo toto děvče, zajímavé svou jednoduchostí, prostotou, sebezapíráním a bezúhonným životem, které mnozí lidé představovali jako vzor pokrytectví a lakotnosti. Lakotnosti, velký Bože! Kdyby toto děvče bylo chtělo býti bohatým, bohatším ještě než ti, kteří je tak lehkomyslně pomlouvali, tedy byla by mohla jen ty hromady zlata přijati, které jí zámožné rodiny vysokomyslně nabízely, rodiny, které by se byly za štastny pokládaly, kdyby byly směly Bernadettě a jejím rodičům něčím přispěti.

Mnohé osoby, které jednoho dne Bernadettu a její rodinu v mé přítomnosti navštívily, jsouce dojaty

pohledem na velikou chudobu, prosily mne, abych svým vlivem působil k tomu, aby přijala nějakou podporu, kterou by jí v hotových penězích nabídly. Několik sáčků s penězi bylo také ihned položeno na stůl s prosbou, aby je přijali. Ale i tyto dary měly tentýž osud jako předešlé. — Mohl bych, kdyby bylo třeba, ještě jiné podrobnosti uvésti, a množstvím skutečných událostí, jež se v různých dobách před mýma očima sběhly, dokázati naprostou nezištnost těchto prostých, poctivých lidí.

Rodina mlynáře Soubirousa byla chudobna v době, když se staly ony události u jeskyně Massabiellské; chudobnou zůstala uprostřed bohatství, které jí ustavičně takřka vnucováno bylo.

Otec a matka Bernadetty umřela v nouzi. Jejich dítky následovaly své rodiče v chudobě. Svou výživu obstarávala si rodina tato pouze poctivou prací.

To byla odpověď, jakou dávala na všechny jí v tvář metané nestydaté pomluvy.“ —

Úsudek tento, pocházející z úst dr. Dozousa, jakožto nepředpojatého pozorovatele a očitého svědka událostí lurdských, zajisté tím více v nás musí utvrditi přesvědčení, že zjevení lurdská byla skutečná.

Nyní přikročíme k dalším úvahám.

---

3. Zázrak s hořící svící.

V pondělí velikonoční dne 5. dubna 1858 pocítila Bernadetta v nitru svém opět onen hlas Matky Boží, který ji neodolatelně k jeskyni vábil, i odebrala se k jeskyni, jsouc doprovázena velikým zástupem lidu. Velké zástupy lidu již časně z rána shromažďovaly se u jeskyně, ačkoliv nikdo nevěděl, že též Bernadetta téhož dne přijde na posvátné

místo, a že ještě jednou zjeví se jí svatá Panna. A vnitřní onen hlas, jenž pudil Bernadettu k jeskyni, nesklamal jí. Jako jindy tak i dnes otevřela se nebesa a „Neposkvrněné Početí“ — nejsvětější Panna sestoupila k ní ve slávě nadzemské a u velebnosti neskonalé.

Kromě Zjevení však udál se tentokráte i zázrak, jenž veškerý zástup více jak všechny předchozí zázraky ohromil a o nadpřirozené povaze vidění na novo přesvědčil.

Bernadetta totiž měla s sebou toho dne velikou hořící svíci voskovou, a klečíc držela ji tak, že dolní konec její opřen byl o zemi, druhý pak hořící konec držela v sepjatých rukou svých. Jsouc opět u vytržení patřila na blahoslavenou Pannu v nebeské kráse její a pozdvihujíc ve zbožném zanícení svých rukou, necítila, že přišly prsty její až k samému plameni hořící svíce.

Plamen řídě se vánkem mírného větru, plápolal mezi prsty polootevřenými brzy na tu, brzy na onu stranu. Bernadetta však ponořena jsouc v nazírání na Bytost nebeskou, zůstala nepohnuta, nepozorujíc — ničeho, co se s ní děje. Avšak přítomný lid naplněn byl úžasem, když viděl, kterak plamen prodírá se mezi prsty, a — Bernadetta toho ani nepozoruje; protož se tlačil k Bernadettě, aby mohl lépe viděti, co se tu děje.

Mnozí vidouce, kterak plamének svíce proplétá se prsty dítěte, počali úzkostlivě volati: „Spálí se! . . . Spálí se!“

I chtěli hořící svíci vziti jí z rukou, jiní však v tom bránili a pravili: „Nechte jí, ona necítí ohně! Počkejme raději, co se dále stane.“

Tomuto zvláštnímu divadlu byli mimo jiné přítomni také výběrčí daně Estrade a lékař Dozous. Od něho právě je zaznamenána tato podivná příhoda. Vypravuje o tom takto:

„Všecek jsa udiven nad tímto zvláštním zjevem, hleděl jsem zameziti, aby před časem nebyl tomu učiněn konec. S hodinkami v ruce mohl jsem po celou čtvrt hodinu důkladně vše pozorovati. Dokončivši Bernadetta svou modlitbu, vstala, majíc se k odchodu. Já však zadržel jsem ji na okamžik, prohlížel jsem co nejdůkladněji její ruku, avšak nenašel jsem ani nejmenšího popálení. Chtěl jsem nyní jako náhodou přiblížiti hořící svíci k její ruce, avšak Bernadetta utrhla rychle ruku a vzkřikla: „Ale pane, vždyť mne spálíte!“

Rozumí se, že i ostatní přítomní obklopili Bernadettu, prohlíželi její ruce důkladně, ale neshledali ani nejmenší známky nějakého popálení.

„To je div, to je zázrak!“ voláno nyní se všech stran, a mnohému diváku mocným pohnutím vyhrkly slzy. Byl to skutečný zázrak?

O tomto případě rozepisuje se také slavný lékař dr. Boissarie ve zmíněné knize „Lurdy. Dějiny lékařské 1858—1891.“ Tam píše:

„Tento případ býval často sdělován neúplně; abychom jej mohli dokonale oceniti, jest nám míti na zřeteli dvojí: Bernadetta ohně necítila a neměla popáleniny. Bernadetta mohla ovšem po dobu své ekstáse pozbyti citlivosti pro jakoukoli bolest, to je zjev, jaký se objevuje také při čivních nemocech, při umělém

uspání atd. Bezcitnost tedy nikterak neodporuje zkušenosti, a může nastati za jistých fysických podmínek a lze ji tedy přirozeným způsobem vysvětliti. Avšak následkem žáru povstává vždy popálenina, rozrušení tkaniva, ať již je při tom pocit bolesti čili nic. Dotkni se rozžhaveným železem mrtvoly, zuhelnatí tkanivo, dotkni se jím uměle uspaného, tedy ho spálíš. Drž čtvrt hodiny ruku na hořící svíci, tedy pokožka, kůže, ano i části hlouběji ležící zčernají a se spálí, ať jsi sobě toho vědom čili nic. A kdyby se všechna možná vysvětlení vyhledala, kdyby se všemožné dohady učinily, přece nebude nikdy možno přirozeným způsobem vysvětliti, jak to přišlo, že ruka Bernadettina zůstala neporušena.“

Takový úsudek z péra lékaře dr. Boissarie, tedy odborníka, má zajisté velikou důležitost; poznáváme tu, že věda lékařská onoho případu s hořící svící přirozeným způsobem vysvětliti nedovede, a jest tedy případ tento zázrakem.

---

4. Zázračný pramen.

Když Bernadetta po jednom ze svých vidění přišla k faráři lurdskému P. Peyramalovi a vyřídila mu, že onen podivný zjev přeje si, aby na místě zjevení vystavěla se kaple, tu farář nejevil ochoty uvěřiti děvčeti. Slyšel sice mnoho vypravovati o oněch zjeveních, sám však posud k jeskyni nešel a Bernadetty zúmyslně na nic dříve nevyptával.

Poprvé s ní mluvil, když k němu nyní přišla. P. Peyramale byl zbožným, věřícím knězem, ale nebyl lehkověrným. Připouštěl možnost takových zjevení, avšak doposud nebyl přesvědčen, že ona

zjevení byla skutečná. Nedivíme se tedy, když chtěl jakousi záruku.

Žádal tudíž, aby Bernadetta přednesla onomu Zjevu přání farářovo, by totiž divoký keř růžový, jenž ze skály na místě zjevení vyrůstal, rozkvetl — v únoru, tedy v době, kdy příroda odpočívá ještě v zimním spánku.

Bernadetta vyřídila tento vzkaz podivnému Zjevu, avšak růžový keř — nerozkvetl.

Za to dne následujícího — 25. února — stalo se něco jiného.

Na rozkaz zjevené Bytosti hrabala Bernadetta v suché půdě jeskyně, a — pod jejíma rukama vyprýštil se p r a m e n.

Nevěrci popírající vůbec možnost nadpřirozeného zjevení, popírali všemožně i skutečnost zjevení lurdských.

Posud dovedli tak činiti snadno, neboť zázrak s hořící svící umlčeli a vidění Bernadettino prohlásili za klam.

Avšak na důkaz pravdivosti Zjevení otvírá se — skála Massabiellská, a z ní vyvěrá pramen.

Tu teprve nastala neznáz pro nevěrce.

Nemohou říci, že tam pramen není, nemohou také říci, že pramen tam už dávno byl, vždyť tisícové by jim dosvědčili, že dříve o prameni na t o m místě nebylo ani potuchy. Co tedy činí? Pramene upříti nemohou a proto rozhlašují do světa: „Je to země, vodou prosáklá, je to kalužina, močál z deště“.

Avšak jak nepravdivo bylo takové tvrzení, dokázal pramen sám, neboť zmáhal se tím více, čím směleji ho nevěrci upírali.

Uměli si zase pomoci, když již uznati musili, že to není kalužina, nýbrž pramen čisté vody, který nepřestával prýštěti. A jak si pomohli?

„Pramen objevil se pouhou náhodou," pravili; „není to docela nic neobyčejného, když se tu a tam objeví voda, kde jí dříve nebylo."

Ale co se stalo dále?

Věřící soudili o prameni jinak. Věříce Bernadettě a věříce tedy ve skutečnost zjevení, tušili, že podivný Zjev ne nadarmo dal vyprýštiti prameni. Tušili, že pramen zázračně ze skály vyvolaný, bude míti také zázračné účinky.

V té víře své a v důvěře pevné použili vody zázračné mnozí nemocní, a — hle, okamžitě byli uzdraveni.

Četná a překvapující uzdravení dosvědčují zázračnou moc onoho pramene, podávajíce nový, patrný důkaz o pravdivosti lurdských Zjevení.

Co si asi nyní počnou nevěrci? Jakou zbraní budou bojovati?

Jako dříve upírali pravdomluvnost Bernadettinu a skutečnost pramene, tak i nyní popírali všechna uzdravení.

Avšak zázračná uzdravení množí se čím dále tím více; a jsou tak patrná, že nevěrci s hanbou musejí ustupovati.

Konečně připouštějí nevěrci, že ona uzdravení jsou pravdiva; avšak popírají nadpřirozený jejich ráz.

„Dost možná," pravili, „že se tu a tam přihodilo nějaké uzdravení, ale stalo se tak způsobem docela přirozeným. Vždyť jsou léčivé prameny, které blahodárně působí na ústrojí lidského těla."

Této myšlenky chopili se i úřadové, vždyť i jim záleželo na tom, aby se dokázalo, že všechny ty události lurdské pravdivými — nejsou.

„Ať tedy rozhodne — v ě d a!" myslili si, a úmyslem jejich bylo nyní dáti pramen jeskyně Massabiellské vědecky prozkoumati.

Sám prefekt M a s s y nařídil docela úředně starostovi lurdskému, aby tu věc některému vyhlášenému lučebníku svěřil.

Starosta Lacade svěřil tento úkol lučebníkovi, jenž se jmenoval L a t o u r d e T r i e.

Lučebník tento dal se tedy do práce. Činil s vodou ze zázračného pramene všemožné pokusy: vařil ji, vypařoval a nalezl konečně na dně svých retort (křivulí), lučebných to nástrojů, roztok, jenž s míněním mnohých lékařů a s přáním krajského prefekta skutečně podivuhodným způsobem se shodoval.

Dne 6. května 1858 obdržel starosta Lacade úřední zprávu o rozboru vody zázračného pramene tohoto znění:

L u č e b n ý r o z b o r.

Voda z jeskyně lurdské jest velmi čistá a nemá ani vůně ani chuti. Její specifická váha rovná se skoro váze destillované, překapané vody. Úměrnost tepla obnáší 15 stupňů Celsia. Obsahuje následující lučební části:

1. chlorový sodík, chlorový vápník, chlorový hořčík: hojně;

2. uhličitan vápenatý a uhličitan hořečnatý;
3. křemen vápenný a křemen hliněný.
4. kysličník železitý;
5. siran sodnatý a uhličitan sodnatý;
6. sloučení kyseliny fosforečné: jenom stopy;
7. ústrojná podstata: jilmina.

Siran vápenatý není docela ve vodě, a tato okolnost jest právě hlavní její výhodou, poněvadž se právě tím zdá býti velmi lehko záživnou a musí velmi dobře působiti na lidské ústrojí. Nemyslíme, že přenáhlený úsudek pronášíme, jestliže vzhledem na obsah vody, jakož i na vlastnosti jednotlivých částí poznamenáme, že lékařské umění nebude váhati a uzná zvláštní léčivé síly pramene, čímž by k velikému počtu léčebných vod, které nerostové bohatství našeho okresu tvoří, přičten býti mohl.

S úctou atd. A. Latour de Trie.

Starosta nemeškal a poslal ihned onen rozbor krajskému prefektu, který se jím velice potěšil, neboť nyní mohl úředně prohlásiti, že pramen sice uzdravuje, ale pouze přirozeným způsobem, totiž pomocí látek, jež obsahuje.

Rovněž byli oním rozborem spokojeni všickni nevěrci a odpůrcové zázračných událostí lurdských.

Avšak radost jejich nebyla ani dokonalá ani netrvala dlouho.

Namítaliť mnozí, že sice léčivé prameny uzdravují nemocné, ale neděje se to takovým způsobem nikde, jako u pramene lurdského, kde uzdravení stává se rychle, v okamžiku i u nemocí, které lékařové prohlásili za nevyléčitelné.

Z té příčiny počalo se všeobecně mluviti o tom, že ona rozličná uzdravení nemohou míti původu

v léčivých vlastnostech nového pramene, a že jest nepravdivo všeliké vysvětlování, jež se v této příčině na lučbě zakládá.

Ano ozývaly se hlasy, které rozhodně popíraly správnost úsudku, vyneseného lučebníkem.

Jeden lučebník lurdský — Tomáš Pujó — jal se tvrditi, že pramen jeskyně obsahuje v sobě docela obyčejnou vodu pitnou, jež nemá do sebe pražádné síly léčivé, a nejeden věhlasný professor z okolí výrok tento potvrzoval.

Brzy rozhlásila se pověst o tomto tvrzení lučebníkův, a lidé ihned počali jí víry přikládati.

Toho ovšem nemohl si nepovšimnouti starosta lurdský. Sám byl tehda onoho lučebníka vyvolil, a nyní slyší, že se správnost onoho rozboru popírá. Byl by si musil za hanbu pokládati, kdyby se dokázalo, že věc tak důležitou svěřil muži méně nadanému; protož mu jiného nezbývalo, než aby dal vodu znovu prozkoumati. Bylo to také nyní všeobecným přáním.

Starosta Lacade vyhledal nyní jiného lučebníka, pana Filhola, nejslavnějšího té doby professora lučby na vysokých školách v Toulousu. Toho tedy požádal o nový rozbor vody z pramene lurdského.

Stalo se tak dne 3. června 1858. Uplynula dosti dlouhá doba, než Filhol zprávu svoji podal. Neboť teprve dne 28. července 1858 octl se v rukou starosty lurdského nový úřední rozbor, jenž zněl:

„Já nížepsaný professor lučby na vysokých školách vědeckých v Toulouse, professor lékařství a znalec jedů

na lékařské škole v témže městě, rytíř čestné legie, potvrzuji tímto, že jsem vodu jeskyně lurdské lučebně zkoumal.

Při tomto zkoumání přišlo na jevo, že zmíněná voda obsahuje části obyčejné vody pitné, a že se rovná vodě oněch pramenů, které ve velmi vápenitých horách původ svůj mají.

Neobyčejné účinky, jichž se užíváním této vody docílilo, nemohou aspoň se stanoviska nynější vědy, vlastnosti soli, jež při zkoumání lučebném ve vodě se našly, vysvětleny býti.

Voda tato neobsahuje ni jedinou část, která by jí zvláštní síly léčivé dodávala. Může se jí beze škody ke všemu užívati.

V Toulouse, dne 7. srpna 1858.

Podepsán: Filhol.

Tímto rozborem přesným a vědeckým zroutilo se lešení klamné vědy, na němž svobodomyslní učenci a úředníci světští pracně své výklady o neobyčejných uzdraveních stavěli.

Dle výpovědi pravé vědy neobsahuje voda z jeskyně ani nerostových částí ani nějaké síly uzdravující. „Voda z jeskyně lurdské," tak čteme ve zprávě pana Filhoula na starostu lurdského, „jest čistá, bezbarvá, bez vůně a bez chuti. Jest těžší než voda destillovaná."

Voda z jeskyně Massabiellské byla tedy vědecky zkoumána a to na rozkaz světských úřadů.

Zdaž nemusíme se tu podivovati zvláštnímu řízení Prozřetelnosti Boží, že světské úřady samy od sebe přispívaly, aby pravda o Zjeveních lurdských nade vši pochybnost byla postavena?

Zázračný pramen v jeskyni lurdské jest zajisté nejpádnějším důkazem a nevývratným svědectvím, že Zjevení lurdská byla skutečná.

Zázračnost pramene jeví se předně v tom, že se zázračně objevil na pokyn Zjevu na místě, kde nikdy před tím pramene nebylo, a pak v tom, že zázračně uzdravoval a podnes uzdravuje.

O tomto zázračném působení pramene lurdského pojednáme v následujícím odstavci.

---

5. Zázračná uzdravení.

Když se na pokyn podivného Zjevu, o němž se ještě nevědělo, kdo jest, dne 25. února 1858 vyprýštil zázračný pramen, tu soudili mnozí věřící, že tento pramen bude míti asi zázračné účinky.

Mínění toto záhy potvrzeno bylo neklamnými skutky.

Ludvík Bouriette jest jméno prvního, který zázračně byl uzdraven vodou onoho pramene.

V Lurdech žil všeobecně známý, chudý kamenník, Ludvík Bouriette, který před 20 lety při trhání skály úlomkem kamene do pravého oka byl udeřen a o oko přišel. Přes všechno namáhání a opatrnost nemohli lékaři poraněné oko vyhojiti. Časem se věc ještě zhoršila, tak že práce, bedlivějšího pozoru vyžadující, nemohly býti již Bouriettovi svěřovány.

Jakmile se ubožák dověděl o pramenu zázračně vytrysklém, zavolal svou dceru a pravil: „Jdi

k jeskyni a přines mi té vody! Blahoslavená Panna, jestliže jest to skutečně ona, potřebuje toliko chtíti, a budu uzdraven.“

Za půl hodiny vrátilo se děvče s předmětem žádaným. Ačkoliv byla voda dosti kalná a blátivá, počal se Bouriette přece modliti a své nemocné oko vodou tou natírati. A skoro v témže okamžiku radostně vykřikl a na všech údech nevýslovným rozčilením se otřásl. Náhlý zázrak stal se s okem jeho poraněným. Temná mlha, která jej po 20 let obestírala, zmizela, vždy víc a více počínalo mu svítati, a čím horlivěji pokračoval v umývání, tím rychleji nabývalo zdraví oko nemocné, tak že v krátké době docela zřetelně rozeznával předměty okolní. —

Pověst o tomto uzdravení roznesla se rychle všude: v Lurdech i jinde, a po očividném tomto zázraku následovaly nesčetné jiné, z nichž tuto některé uvedeme.

Bylo to 4. března 1858.

V příbytku jistého chudého nádeníka lurdského jménem Jan Bouhohorts, leželo jeho jediné dvouleté dítko na smrť nemocné. Od narození bylo ubožátko chromé a bídně zmrzačené, nyní pak trápeno bylo ještě zimnicí, a zdálo se, že brzy nastane jeho poslední hodinka. V tichém bolu dleli oba rodiče u postýlky svého dítěte, očekávajíce smrť, jež měla jim odňati jejich drahého Justína. Tvář dítěte dlouhým utrpením hrozně opadlá, vypadá již jako z vosku, oči nabývají skleněného lesku, údy tuhnou a stávají se nehybnými.

„Již jest mrtev,“ zvolal otec, vida všecky tyto známky smrti.

„A není-li, tedy jistě brzy dokoná,“ dodává přítomná zde sousedka, jež připravovala rubáš ubohému dítěti.

„Nebohá přítelkyně, odejdi raději,“ praví dále soucitná žena k žalem sklíčené, truchlící matce, „a vyplač svou bolest, já zatím zavinu dítko tvé do tohoto rubáše.“

Ale matka jakoby neslyšela ničeho. Pojednou ustává plakati, duši její uchvátila zvláštní myšlenka, a ona jata jsouc neobyčejnou důvěrou, zvolala: „Ještě neumřelo dítě moje, půjdu k jeskyni a svatá Panna jistě je zachrání!“

A sotva vyřkla ona slova: „Sv. Panna z jeskyně mé dítě zachrání,“ již také vytáhla z kolébky ztuhlé tělo dítěte a zaobalivši je do zástěry ubírala se ke dveřím.

„Kam jdeš, ženo?“ zvolal muž pln úzkosti, a přistoupiv k ní, chtěl ji zadržeti. Rovněž i sousedka snažila se ji zadržeti.

„Nechte mne,“ zvolala rozhodně žena, „půjdu k blahoslavené Panně“ — a rychlými kroky pádila k jeskyni, cestou hlasitě vzývajíc nejsvětější Pannu, tak že všickni, kdož ji spatřili, myslili, že blázní.

Chýlilo se k páté hodině večerní, kdy ještě mnoho lidí bylo u jeskyně.

Již dospěla matka s drahým břemenem svým k jeskyni. Středem zástupu kráčí vpřed, u vchodu do jeskyně vrhla se na kolena k modlitbě a pak

leze po kolenou — s dítkem v náručí — až ku prameni zázračnému.

Ve tváři její plane vroucí zbožnost, — oči jsou plny slz; vidíme to po ní, že srdce její svírá hoře nevýslovné.

K večeru nastalo ledové chladno, vždyť bylo 4. března.

Již dostala se matka až k nádržce; poklekla tu u vody, tekoucí ze vzniklého pramene. —

„Co zamýšlí tato matka?“ tázali se přítomní druh druha. Ona však vytáhla ze zástěry nahé tělo umírajícího dítka svého, poznamenala sebe i robátko znamením sv. kříže a bez rozpaků rychle a odhodlaně spouští dítě až po hlavu do ledové vody. Tu ozval se z úst přítomného lidu výkřik ustrnutí a nevole.

„Ta žena šílí!“ volají zástupové se všech stran, a tlačí se k ní, aby ji zadrželi.

„Což chcete své dítko usmrtiti?“ volá kdosi přísným hlasem.

Zdá se však, že matka neslyší; zůstává nehybná jako socha, — obraz to bolesti, modlitby a víry. Pořád ještě drží dítě ponořené ve vodě.

Někdo z přítomných klepe ji ze zadu na rameno; matka však neobrací hlavy, i nechává dítko dále tiše ve vodě.

„Dovolte,“ odpovídá přízvukem hlasu prosebného, ale docela rozhodně, „já chci učiniti, co mně možného, to ostatní však vykoná milý Pán Bůh a nejsvětější Panna.“

„Jen jí nechte“ pravili jiní, kteří pozorovali, že dítě již nemá v sobě života a že vyhlíží jako mrtvola, „jen jí nechte, vždyť jest to dítě již beztoho mrtvé. Bolest připravila matku o rozum.“

Ale nikoliv, bolest nepřipravila ji o rozum, nýbrž dovedla ji na cestu víry nejvyšší. Pozemská matka cítila to v hloubi své duše, že utíká se k srdci Matky nebeské; odtud ta neobmezená důvěra její, kteráž ani hroznou skutečností umírajícího dítka, jež v rukou svých držela, nemohla býti otřesena.

Ona věděla tak dobře, jako jiní, že ledová vodá, do níž své dítě ponořila, dle obyčejných zákonů přírody na jisto může usmrtiti ono vroucně milované robátko; avšak to ji neodstrašuje, ruka její se netřese, víra její se neviklá.

Přes všeliké výčitky a řeči potupné, jimiž lid na ni dorážel, drží své dítko vůči zděšenému lidu po celou čtvrt hodiny v tajůplné vodě.

Dítě zůstalo po tak dlouhé ledové koupeli — bez života; i ztuhlo docela.

Když přišla nazpět domů, zvolal otec, jakmile své dítko spatřil: „Vždyť přece vidíš, že Justín jest mrtev!“ —

„Nikoliv,“ odpověděla matka, „on není mrtev, nejsvětější Panna jej zase uzdraví.“

I položila pak dítě opět do kolébky. Sotva pak uplynulo několik okamžiků, tu zaslechlo pozorné ucho matčino, jež k robátku se naklonilo, tichounké dýchání; i vykřikla matka radostí opojena: „On dýchá!“

Otec uslyšev radostný tento výkřik přiběhl a naslouchá; i pozoruje totéž.

Justínek dýchá skutečně. Oči má zavřeny, — spí tichý, tuhý spánek — on žije!

Ale matka nespí. Celý večer a celou noc poslouchá dýchání svého dítěte, jež co dál stává se silnějším a pravidelnějším, i očekává netrpělivě oné chvíle, až se dítě probudí.

Již se rozednívá; dítě otevřelo oči. Dřívější hubenost sice nezmizela, avšak líčka zčervenala, Justín vypadal čilý a zdráv, a z očí zářil mu plamen nového života. Dítě chtělo píti a pije dlouhým douškem. Pak chce vstáti a choditi po světnici, — ač doposud bylo vždy chromé; ale matka, kteráž dne včerejšího pod tíží bolesti své tak velikou důvěru v blahoslavenou Pannu skládala, neodvážila se nyní ve štěstí svém pomýšleti na úplné uzdravení. Proto odporovala častým prosbám dítěte a zdráhala se vziti je z kolébky.

Každý okamžik žádalo více jísti — a následující noci bylo opět tak tiché, jako noci předešlé. Když se rozednilo, odešel otec s matkou do práce; Justína však nechali spáti v kolébce. Když matka vrátivši se z práce, otevřela dvéře, první pohled její obrácen byl ku kolébce. Než — jak se dolekala, kolébka byla prázdna. Kde pak jest dítě? Justín vstal sám z kolébky, a chodil docela vzpřímený po světnici zvolna sem a tam.

Dítě od narození chromé — chodilo! Co při tom pociťovala matka, to posoudí toliko srdce mateřské. Výkřik radosti vydral se ze rtů

jejích. Chtěla běžeti k dítku, aby je vzala do náručí; avšak kolena se jí třesou, — štěstím překonána, klesla téměř ve mdloby. Jakási bázeň podivná mísí se v její radost.

„Dej pozor, upadneš!“ volá na hošíka. Justínek však neupadl, jak matka se obávala, vždyť Maria ho včera uzdravila, ale běžel do rozpjaté náruče matčiny, jež prolévajíc slzy radosti, dítko své blaženě k srdci tiskla.

Když pak otec vracel se z práce, slyšel již zdaleka volání své manželky: „Vidíš, že Justínek neumřel, a že ho nejsvětější Panna zachránila“.

Zároveň dostavila se i sousedka, jež byla chystala již pro dítě rubáš, nechtěla ani očím svým věřiti, i volá též plna údivu:

„Ano jest to on; — jest to skutečně ten ubohý Justínek. On žije, — jest uzdraven.“

A nyní nastala chvíle nejvroucnějších díků. Všickni padli na kolena, i tomu dítku sepjala matka ručky a pozdvihla je k nebesům. Společná modlitba díků nejvřelejších povznášela se vzhůru k nebesům k Matce milosrdenství.

Justín byl tedy náhle a úplně uzdraven . . .

Ve vesnici asi sedm kilometrů vzdálené od Lurd jménem Loubojac, žila hodná žena, silná sice dosti, ale nešťastnou náhodou více než osmnáct měsíců nemocná. Její jméno Kateřina Latapie.

V říjnu 1856 vylezla na dub, chtějíc natrhati žaludů, ztratila však rovnováhu a spadla dolů tak prudce, že si silně vymkla pravou ruku.

Zpráva a protokol s ní sepsaný zněl: Zavolaný lékař spravil jí sice ruku hned, avšak zůstala v ní neobyčejná slabota. Ani nejpečlivějším ošetřováním a léčením nepodařilo se třem hlavním prstům pravé ruky vrátiti dřívější ohebnost. Palec, ukazováček a prostřední prst zůstaly křivé a docela bez vlády, tak že jich Kateřina ani narovnati ani jimi pohybovati nemohla.

Nešťastná žena, čítající sotva třicet let, nemohla následkem toho ani šíti, ani plésti, ani přísti, ani jiné domácí práce vykonávati.

Lékař, který ji léčil, vyslovil se konečně v ten smysl, že ruka její jest nezhojitelna, a že již nebude moci pravé ruky ke práci užívati.

Tato tvrdá řeč, vycházející z úst hodnověrného lékaře, zněla v uších nešťastné ženy skoro jako rozsudek smrti. Vždyť chudobní nemají jiného leč práci, a proto, nemohou-li pracovati, upadají do největší bídy.

Osmnáct měsíců, jak dlouhá to doba pro toho, kdo by rád pracoval a nemůže!

V tu dobu rozšířila se pověst o zázračných uzdraveních v jeskyni Massabiellské, a aj, Kateřina najednou v noci probuzena ze spánku náhlou myšlenkou.

„Tajemný duch," tak vypravovala později Lasserrovi, „pudil mne neodolatelnou silou do Lurd. Běž k jeskyni, pravil, tam budeš uzdravena."

Byly právě tři hodiny ráno. Kateřina vstala, probudila své dvě děti již trochu větší, aby šly s ní.

„Zůstaň při své práci," pravila k svému muži, „já půjdu do Lurd."

„V takovém stavu nemůžeš jíti," pravil na to muž; „vždyť cesta sem a tam obnáší dobré tři míle."

„Všecko jest možno; já chci býti uzdravena."

Nic jí nemohlo zadržeti doma. I vydala se skutečně se svými dvěma dětmi na cestu.

Když tito poutníci noční na úsvitě přišli do Lurd, potkali se s Bernadettou. Někdo jim asi řekl, že je to ono děvče, které mívá nebeské zjevení.

Kateřina nic neříkajíc přiblížila se k děvčeti, Bohem tak omilostněnému a Pannou Marií tak milovanému, a dotkla se pokorně nuzných šatů jeho. Pak šla svou cestou ke skalám Massabiellským, kdež, ač bylo časno ráno, již veliký počet nábožných lidí byl shromážděn.

Kateřina i její dítky padly hned na kolena a modlily se. Za chvíli po modlitbě, vstala Kateřina a namočila s pevnou důvěrou nemocnou ruku do zázračné vody.

V tom okamžiku — narovnaly se jí tři ohnuté prsty. V tu chvíli ztratily mrtvé prsty svou nehybnost a byly zase živé. Nezhojitelná ruka její byla úplně uzdravena. —

V městě Nay, v Dolních Pyrenejích, těžce nemocna ležela Magdalena Rizanova, byla vdova. Život její byl za posledních čtyřiadvacet roků plný útrap a bolestí. Léta 1832. byvši schvácena cholerou, ochrnula na celou levou stranu; chromala a nedovedla ani několik kroků učiniti bez cizí pomoci. Kromě toho

trápil ji ustavičný kašel, spojený s pliváním krve, a neduh žaludeční, bránící úplně požívání jakékoli potravy pevné. Trapný pocit zimy, který nutil ji v době největšího vedra ve vytopené světnici meškati, doplňoval soužení paní nemocné. Od roku 1857 zhoršil se žalostný stav tento povážlivě. Ochromení levé strany dosáhlo stupně nejvyššího; také levá noha počala mrtvěti a tuhé údy otekly náramně. Paní Rizanová byla nucena zaměniti lenošku za postel a v brzku tak seslábla, že žádným údem vůbec nemohla pohnouti. Dvě veliké rány, povstalé proležením, působily rovněž veliké bolesti.

Ubohá podobala se mrtvole bez citu a bez vlády. „Kde jsou mé nohy?“ tázala se nemocná někdy, když ji překládali.

Paní Rizanová měla dvě děti. Dcera její, jménem Lubina, bývala u ní a ošetřovala ji pořád s největší něžností. Syn její Roman byl zaměstnán v jednom větším obchodě v městě Bordeaux.

Když již nebylo pražádné naděje, a dr. Subervielle se vyjádřil, že nemocná může ještě nanejvýš několik dní žíti, byl ihned Roman povolán domů. Přijel a byl pohledem na svou matku všecek zdrcen. Přijal od ní mateřské požehnání a poslední „s Bohem!“

Musil zase co nejdříve domů, a proto žalostně loučil se s umírající matkou, maje tu smutnou jistotu, že jí na tomto světě už nespatří.

Umírající dala se zaopatřiti sv. svátostmi. Nicméně smrtelný boj prodloužil se přes všecky nesnesitelné nemoci.

„Bože můj!“ volala často, „učiň konec mému trápení. Pane, uzdrav mne, nebo vezmi k sobě duši mou!“

Požádala také sester sv. Kříže v Igonu, jejichž představená byla její blízkou příbuznou, aby na její úmysl konaly devítidenní pobožnost k nejsvětější Panně, aby skrze mocnou Její přímluvu byla buď uzdravena, nebo šťastně zemřela.

Nemocná vyslovila také přání, že by se ráda napila vody z jeskyně lurdské. Jedna sousedka, paní Nessansová, která právě měla cestu do Lurd, přislíbila, že jí donese vody z jeskyně lurdské.

Již po delší dobu musili dnem i nocí nemocnou hlídati.

V sobotu dne 16. října 1858 dostavil se rozhodný okamžik a zvěstoval poslední hodinku. Nemocná neustále chrlila krev. Smrtelná bledost zastřela její seschlou tvář. Oči se obratily v sloup. Již ani nemluvila, nýbrž jen chvílemi zasténala: „Bože můj! Co já musím trpěti! Či nebudu moci umříti?“

„Přání její brzo se vyplní,“ pravil lékař Subervielle opouštěje pokoj. „Ještě této noci nebo k ránu zemře. Světlo života již zhasíná!“

Co chvíle otevřely se dvéře. Přátelé, sousedi, kněží P. Dupont, P. Sanarens, vikář nayský, vstoupili potichu do pokoje a ptali se tiše, žije-li ještě umírající.

Večer když nemocnou její zpovědník P. Dupont opouštěl, nemohl se zdržeti slz.

„Zítra při svítání již jí nebude mezi živými,“ pravil mocně jsa pohnut.

Nastala noc. Dům znenáhla osamotněl. Bez naděje vrhla se Lubina před obraz Panny Marie na kolena a modlila se. Bylo ticho, jen těžké oddychování nemocné je rušilo. Blížila se půlnoc.

„Dceruško má!“ šeptala umírající matka.

Lubina rychle přistoupila k posteli, tázajíc se, čeho si přeje.

„Mé milé dítě,“ pravila nemocná podivným hlasem, jakoby se byla z těžkého snu probudila, „běž k paní Nessansové, ona se jistě již vrátila z Lurd. Přines mi tu slíbenou vodu. Ta voda mne uzdraví. Nejsvětější Panna tomu chce.“

„Ale, milá matinko,“ dí na to Lubina, „již jest velmi pozdě. Nemohu vás nechati samotnou, a u paní Nessansové zajisté již všickni spí. Brzy ráno tam zajdu.“

„Počkejme tedy!“ pravila nemocná a umlkla.

Noc temná pominula; zdála se býti dlouhá jako věčnost. Veselý hlahol zvonů zvěstoval konečně ráno v neděli. Anděl Páně nesl Panně Marii modlitby se země k nebeským výšinám.

Lubina spěchala k paní Nessansové a na obrátku přinesla láhev zázračné vody z lurdské jeskyně.

„Tu máte, matinko, napijte se! Kéž by vám blahoslavená Panna Maria pomohla!“

Paní Rizanová podala sklenici k ústům a učinila několik hltů.

„Dcero má, dcero má!“ volala najednou, „vždyť to je život, co piju. V té vodě je život. Umyj mi tvář! Umyj mi ruce! Umyj mi celé tělo!“

Třesoucíma rukama namočila Lubina šátek v zázračné vodě a umyla jí obličej matčin.

„Jsem uzdravena!“ zvolala matka v tu chvíli jasným a zvučným hlasem, „jsem uzdravena!“

Lubina nicméně omočila ještě ochrnulé a vyschlé údy nemocné. Opojena radostí, ale pojata i jakousi bázní, viděla, jak veliká opuchlina padá a pod rukama jejíma úplně mizí, jak napjatá, lesklá kůže, přirozené vlastnosti nabývá.

Najednou, docela, bez přechodu navrátilo se zdraví a život do těla nemocné.

„Zdá se mi,“ pravila matka, „jakoby tělo mé se pokrývalo pálícími vředy.“

To všecko stalo se v malém okamžiku. Za jednu nebo dvě minuty nabylo tělo umírající paní Rizanové, byvší vodou lurdskou obmyto, nové čerstvosti, nové síly, nového života.

„Jsem uzdravena,“ zvolala ještě jednou přešťastná paní, „jsem úplně uzdravena! Ó jak dobrotivá, jak mocná jest nejsvětější Panna!“

Na důkaz, že zdraví její jest úplné, pocítila také ihned — hlad.

„Lubino,“ pravila, „má drahá Lubino, chce se mi jísti, dej mi něco k snědku.“

„Chcete kávy? chcete vína nebo mléka?“ koktala dcera, všecka pomatena náhlým zázrakem tímto. —

„Mám chuť na maso a chléb . . .“ pravila matka, nepožila jsem takových věcí již po čtyřiadvacet let.“

Měly náhodou doma kousek studeného masa a trochu vína. Paní Rizanová jedla a pila.

„A nyní bych ráda povstala,“ pravila ku své dceři.

„To nemůže býti, milá matinko,“ dí na to Lubina, která ještě dosud ani svým vlastním očím věřiti nechtěla a snad myslila, že zázračné uzdravení musí, jako obyčejné, znenáhla, pomalu se státi a nějakými prostředky podporováno býti.

Paní Rizanová stála na svém a žádala, aby jí podala šaty. Ty byly již po několik měsíců složeny ve vedlejším pokoji v šatníku. Myslily, že jich již potřebovati nebude.

Lubina odešla pro šaty. Když se vrátila, vykřikla leknutím a šaty vypadly jí z rukou.

Za tu chvilenku, co byla dcera odběhla do druhého pokoje, vstala matka z postele a klekla si před obrazem Panny Marie. S rukama sepjatýma děkovala co nejvroucněji za přispění Panny mocné.

Lubina, celá ustrašená, jakoby viděla mrtvolu vzkříšenou, nebyla ani schopna pomoci matce při oblékání. Než matka nečekala, zdvihla si sama šaty se země, honem je oblekla, a hned zase klekla před obrazem svaté Panny.

Bylo asi sedm hodin ráno. Lidé šli právě z ranní mše svaté. Někteří, kteří šli právě vedle oken, slyšeli výkřik Lubiny.

„Ubohé děvče,“ pravili, „jistě nyní matka její umřela. Vždyť nebylo ani pomyšlení, že by noc přečkala.“

Mnozí přátelé a sousedi vešli hned do obydlí, aby potěšili Lubinu v jejím zármutku. Mezi nimi byly též dvě sestry sv. Kříže.

„Ach, ubohá dívko,“ pravily, „tedy matka vaše již umřela! Inu však se s ní zase shledáte v nebesích.“

Lubina sotva mohla odpověděti.

„Matka moje vstala z mrtvých,“ pravila nejistým, váznoucím v krku hlasem, posud jsouc hluboce dojata.

„Ona chudák blázní,“ myslily sestry a vstoupily do pokoje, a za nimi šli ještě jiní lidé.

Lubina měla pravdu.

Paní Rizanová opustila lože. Byla oblečena a klečela modlíc se před obrazem Panny Marie. Zpozorovavši přátele a známé, vstala a zvolala: „Jsem uzdravena, vzdejme díky nejsvětější Panně!“

Všickni padli na kolena.

Pověst o tomto neobyčejném případu roznesla se po celém městě Nay rychlostí blesku.

Téhož dne jakož i dny následující nepřestávaly návštěvy; dům byl pln lidí. Dojatí a nadšení svatým zápalem, hrnuli se lidé do pokoje, kamž vnikl paprsek Boží všemohoucnosti a dobroty.

Každý chtěl viděti paní Rizanovou, jejího těla se dotknouti, vlastníma očima se přesvědčiti a jednotlivé okolnosti zázračného uzdravení si v pamět vštípiti. —

Dr. Subervielle poznal a uznal, ani dost málo nepochybuje, nadpřirozený a božský ráz tohoto neobyčejného uzdravení.

Zatím očekával pan Roman Rizan v Bordeaux s úzkostí každou chvíli smutnou zprávu o úmrtí své milované matky.

Všecek se chvěl, když v rukou octl se mu dopis z Naye, jehož adressa psána byla rukou pana faráře nayského.

„Ach ztratil jsem svou drahou matku!“ pravil ku svému příteli, jenž právě k němu přišel na návštěvu. Proléval hojné slzy. Neměl odvahy otevříti listu.

„Vzmuž se přece a neztrácej mysli v neštěstí,“ pravil k němu přítel.

Konečně otevřel Roman dopis. První slova, jež padla mu do očí, byla: „Díky Bohu! Alleluja! Radujte se, milý příteli, Vaše matka jest uzdravena! Nejsvětější Panna vrátila jí zdraví zázračným způsobem.“ Na to popisuje pan farář, jak se ono zázračné uzdravení stalo.

Jaká to radostná zpráva pro syna a pro jeho přítele!

Tento přítel byl zaměstnán v tiskárně v Bordeaux, kdež se tiskl časopis „Posel katolický“.

„Dej mi to psaní,“ pravil k Romanovi, „skutky Boží musejí se světu oznámiti, aby naše Panna Maria Lurdská oslavena byla.“

Napolo rád, napolo nerad dal Roman jemu ten list. Za několik dní přinesl „Posel katolický“ obsah listu.

Přešťastný syn odejel druhého dne opět do města Nay.

Při příjezdu pošty očekávala jej jistá paní. Jakmile ho spatřila, běžela mu lehounce a radostně vstříc, klesla mu do náručí, a oba radostí nevýslovnou plakali. Byla to jeho matka. —

A bylo uzdravení její trvalé?

Když Jindřich Lasserre po desíti letech do Naye přišel, aby se ještě na všechny okolnosti

zázraku přeptal, neboť obšírné vylíčení zaznamenáno bylo v protokolu biskupské komisse, navštívil také paní Rizanovou. Nalezl ji při nejlepším zdraví. Bylo jí již jeden a sedmdesát let, ale neměla na sobě žádné známky nemoci nebo slaboty, jakéž stáří samo sebou přináší. Všickni, kteří ji dříve dobře znali a jejichž svědectví Lasserre vyslechl, byli ještě dosud plni podivu nad oním neslýchaným zázrakem.

Tento zázrak zavdal příčinu k novému zázraku.

Ve Francii v městě Tartasu žila vážená rodina Moreau. Měli dvě dcery Marii a Martu. Marie byla na vychování v ústavě sester Božského Srdce v Bordeaux.

Bylo jí neplných šestnácte let, když počátkem ledna r. 1858. onemocněla na oči; z té příčiny musila zříci se veškeré práce.

Z počátku si myslila, že je to zánět ze silného nastuzení, který zase sám sebou přestane; avšak mýlila se. Nemoc její byla v krátké době velmi povážlivou. Domácí lékař uznal za dobré a potřebné poraditi se se znamenitým očním lékařem z Bordeaux, panem dr. Bermontem.

I vyšlo konečně na jevo, že ubohé děvče netrpí pouhým nastuzením, nýbrž že má — bělmo.

„Nemoc jest povážlivá,“ pravil pan Bermont, „jedno oko jest ztraceno, druhé u velikém nebezpečenství.“

Hned to oznámeno rodičům. Matka spěchala do Bordeaux a vzala dceru svou domů, aby se mohlo co nejvíce a nejsvědomitěji šetřiti předpisů

lékařských, a když již jedno oko nemůže býti uzdraveno, aby se aspoň druhé ještě zachránilo.

Všecky léky, všecky mořské koupele, a cokoli jiného věda předepsala, nic neúčinkovalo.

Jaro i léto uplynulo bez pomoci. Nemoc vzdorovala všem lékům a šířila se dále. Již hrozila úplná slepota.

Konečně odhodlal se pan Moreau a jeho paní odebrati se se svou dcerou do Paříže, aby se tam poradili se znamenitými lékaři očními.

Když se ve vší rychlosti připravili na cestu, přineseny z pošty noviny, které pan Moreau odebíral — „Katolický posel.“

Bylo to první dny v listopadu. Právě v tomto čísle „Katolického posla“ byl uveřejněn dopis pana faráře Duponta o zázračném uzdravení paní Rizanové.

Pan Moreau otevřel noviny jen tak mimovolně, a zraky jeho padly právě na onu zprávu. Zvláštní rozechvění se ho zmocňovalo, když tuto zprávu četl.

Nová naděje probudila se v srdci sklíčeného otce.

„Aj,“ zvolal, „to jsou ony dvéře, na něž musíme zaklepati. Jest patrno,“ pravil dále s dětinnou upřímností, „jestliže nejsv. Panna skutečně se v Lurdech zjevila, že Jí na tom záleží, aby pravdu tohoto svého zjevení potvrdila zázračnými uzdraveními . . . Milá manželko, milá dcero, obraťme se s prosbou k nejsvětější Panně Marii Lurdské!“

Rozhodli se tedy, že budou konati devítidenní pobožnost; jiné spoludružky, přítelkyně nemocné, přidružily se také.

Jistě řízením Božím se stalo, že kněz jeden, dobrý přítel rodiny Moreauvy, měl právě láhev vody z jeskyně lurdské, tak že pobožnost k Panně Marii Lurdské ihned mohli započíti.

Rodiče slíbili také, uzdraví-li se dcera jejich, že budou putovati do Lurd, aby tam nejsvětější Panně poděkovali.

Devítidenní pobožnost začala dne 8. listopadu v pondělí večer. A — nemocná měla málo důvěry. Matka též neodvážila se doufati. Jediný otec měl onu tichou, pevnou důvěru, kteréž nebesa ničeho odepříti nemohou.

Všickni se modlili pospolu v pokoji pana Moreaua před obrazem Panny Marie. Matka, nemocná dcera a její sestřička po modlitbě povstaly, aby šly spat; jen otec zůstal klečeti a modlil se vroucně dále.

Jak viděl, že je samoten, počal hlasitě a tak vroucně se modliti, že jeho domácí, jsouce právě ještě za dveřmi, dojati se zastavili a vroucí jeho modlitbu poslouchali.

„Přesvatá Panno!“ modlil se otec, „nade všecko vznešená Panno Maria, Ty musíš dceru mou uzdraviti. Mohla bys zapomenouti, že v plné důvěře v Tebe dal jsem jí na křtu sv. Tvoje jméno? Mohla bys zapomenouti, že již tehda postavil jsem dítě svoje pod Tvoji mocnou ochranu? Mohla bys nyní dceru moji ve slepotě nechati, když s pevnou důvěrou Tě žádám o její uzdravení? Ne, to není možno, Ty jistě, jistě ji uzdravíš.“

Bylo deset hodin večer.

Nemocná Marie namočila před spaním lněný šátek do vody lurdské, přiložila jej na oči a zavázala v zadu na hlavě.

Ač neměla tak pevné důvěry jako její otec, přece musila sama sobě vyznati, že je to možná věc, aby ji nejsvětější Panna uzdravila, a to snad na konci devítidenní pobožnosti. Pak však počala zase pochybovati, a zdálo se jí, jakoby pro ni nebylo zázraku. Takové a podobné myšlenky probíhaly jí hlavou, a musila se namáhati, aby usnula; konečně po dlouhé době až pozdě v noci usnula.

Když druhého dne ráno vstala, byla první myšlenka její na vodu lurdskou. S jakousi bázní odvazovala šátek s očí.

Najednou rozlehl se pokojem výkřik.

Okolo ní rozlévalo se ranní světlo po pokoji. Ona viděla jasně, zřetelně a dobře. Nemocné oko nabylo zdraví, slepé oko nabylo života.

„Marto, Marto!“ volala Marie na sestru, „já vidím, já vidím, jsem uzdravena!“

Sestra Marta, která v témže pokoji spala, rychle vyskočila z postele a běžela k ní. Viděla oči Marie zbaveny bělma, a krásné černé oči zářily jako dvě hvězdy v plné záři své.

Srdce mladičké Marty myslilo hned na otce a na matku, jak velikou budou míti radost.

„Tatínku, maminko!“ volala Marta. Než Marie jí dávala znamení, aby mlčela.

„Počkej ještě,“ pravila Marie, „zkusím, budu-li moci čísti. Podej mi nějakou knihu.“

Ležely na stolku, a Marta jí jednu podala.

„Podrž mi ji!“ dí Marie. Otevřela knihu a četla ihned docela zběžně, bez námahy. Uzdravení její bylo tedy úplné, dokonalé.

Zatím vstoupili do pokoje otec i matka.

„Tatínku, maminko, já vidím, já mohu čísti, jsem uzdravena!“ volala dcera všecka radostí opojená.

Těžko říci, jak účinkovala zpráva tato na oba rodiče . . .

Slzy zaleskly se v očích jejich, a všickni: otec, matka a Marta padli na kolena. Marie jsouc ještě na posteli, sepjala ruce nábožně, a vroucná modlitba vystupovala ze čtyř vděčných srdcí k trůnu Matky Boží . . .

Za několik dní putovala uzdravená Marie se svými rodiči do Lurd, aby tam vroucně poděkovali za zázračné uzdravení.

Tato událost měla za svědky veškeré obyvatelstvo Tartasu, které vřelý bralo podíl na neštěstí a zármutku této všeobecně vážené rodiny. Každý v městě viděl na vlastní oči, kterak nemoc, v jejíž uzdravení nikdo již nedoufal, hned na začátku devítidenní pobožnosti najednou zázračně zmizela. Představená kláštera Božského Srdce v Bordeaux, stopadesát chovanek toho ústavu, které byly spoludružkami Marie Moreauové, domácí lékaři, všickni dosvědčili nebezpečnou nemoc děvčete před jejím uzdravením, jakož i její úplné uzdravení.

Marie Moreau vrátila se opět do ústavu v Bordeaux a zůstala zde ještě dvě léta, aby své vzdělání dokončila.

Oční lékař, pan Bermont, sotva se vzpamatoval z velikého podivení, vida oči slečny Marie uzdraveny. Proto neváhal napsati tato důležitá slova:

„Co do rychlého uzdravení této nemoci, jakéž tuto máme, vyniká, s vědeckého stanoviska řečeno, daleko nad možnost přirozenou, což těmito slovy potvrzuji. Dr. Bermont.“

Toto vyjádření ze dne 8. února 1859, uloženo bylo u biskupa tarbského zároveň s velikým počtem listů, obsahujících svědectví obyvatel města Tartasu, jakož i starosty téhož města, pana Desborda.

Když po desíti letech Jindřich Lasserre osobně se přesvědčoval o jednotlivých zázračných případech, navštívil i město Tartas, aby se u rodiny Moreauové na všechno přeptal a tu napsal ve své knize:

„Dobrodiní nejsvětější Pannou prokázané nepominulo. Marie těší se až dosud zdravému zraku . . . Nazývá se nyní paní d'Izarn de Villefort; jest matkou tří zdravých dítek, které mají nejkrásnější a nejzdravější oči ze všech lidí . . .“

* * *

Zázraky tyto, jakož i přečetné jiné, jež udály se vodou ze zázračného pramene nejen v Lurdech, nýbrž i jinde, naplnily lid neobyčejným nadšením a přesvědčením, že podivuhodná tato uzdravení působí svou přímluvou Neposkvrněná Panna.

Jinak soudili lidé svobodomyslní a světské úřady.

Jakož nechtěli připustiti, že zjevení, jež mívala Bernadetta, bylo skutečné, tak nechtěli nyní připustiti, že by uzdravení ona byla zázračná.

Z počátku popírali podivuhodná uzdravení vůbec, když však se stávala opět a opět, a nemohli

jich popírati, tedy jali se je vysvětlovati způsobem docela přirozeným.

A co činila duchovní vrchnost, když tak podivuhodné věci v Lurdech se dály?

Jsou mnozí lidé, kteří se domnívají, že církevní vrchnost povrchně si počíná u věcech zázračných, ano myslí, že církev mnohdy lehkověrně prohlašuje věci za zázračné, které takovými nejsou.

Avšak jak daleko jsou od pravdy takoví posuzovatelé!

Je-li kdo přísný a bezohledný u vyšetřování věcí zázračných, je to jistě na prvním místě církev sama.

Církev počíná si tu velice opatrně. Jí nezáleží na tom, aby nějaký zázrak zjistila, neboť její trvání není podmíněno žádnými novými zázraky, a kdyby se již až do skonání světa žádný zázrak nestal, církev sv. bude přece až do skonání světa trvati, neboť božský zakladatel Ježís Kristus tak přislíbil. —

Proto také ty moudré a přísné předpisy, které papež Benedikt XIV. (1740—1758) při zjišťování zázraků zachovávati přikázal.

Předpisy ty obsaženy jsou ve velikém díle, které se nazývá: „Benedicti XIV. De beatificatione et canonisatione servorum Dei“ (Benedikta XIV. O blahořečení a svatořečení služebníků Božích.) Dílo toto obsahuje čtyři veliké svazky.

Tam dočítáme se, že se přísně vyžaduje, aby při každém zázračném uzdravení zjištěn byl stav nemocného před jeho uzdravením. Přísně

vyslýchají se svědci, kteří s ním dříve obcovali, aby pravdivé svědectví vydali o jeho nemoci. Učení lékaři musejí dáti své dobrozdání a musejí dosvědčiti, že uzdravení té neb oné osoby nijak přirozeným způsobem státi se nemohlo. Neboť praví se tam: „V každém jednotlivém případě zavedeno budiž vyšetřování, zdali ta neb ona událost meze přírody přesahuje, takže mezi zázraky skutečně počítati se musí.“

Svědci zázraků musí býti věrohodní, zachovalí, nikoli lidé pochybné pověsti, kteří by se snadno najati dali ku svědectví nepravému. Mimo to vzati jsou vždy před výslechem pod přísahu, aby pravdu mluvili.

Má-li zázrak uznán býti za pravý, musí býti dosvědčen svědky *očitými*. Ti svědci, kteří uzdraveného osobně znali, s ním obcovali, kteří po zázračném uzdravení o nabytém zdraví na vlastní oči se přesvědčili, jen ti mohou zázrak dokázati. Ti pak, kteří toliko o zázraku od věrohodných svědků slyšeli, ale vlastníma očima zázraku nespatřili, nemohou sami o sobě dostačiti k důkazu zázraku. Připouštěni bývají ovšem ku svědectví také, ale vždy až v druhé řadě, jako pomocníci svědků očitých, takže kdyby očitých svědků nebylo, svědectví svědků z doslechu pokládá se za nedostatečné. Praviť papež Benedikt XIV.: „Zázraky nejinak leč očitými svědky v podstatě své buďte stvrzeny všemožnými důkazy beze všeho zřetele ku svědectví těch, kteří pouze o tom nějaké zprávy z doslechu nabyli.“

Ku zjištění zázraku dále *jeden* očitý svědek *nedostačí*; praviť Kastelinus: „Svědčí-li jeden

svědek o jednom zázraku, druhý o druhém, nesmí se jejich svědectví připustiti jako dostatečné.“ Vyžadují pak se nejméně dva očití svědkové. Svědci mají míti spolusvědky, aby patrnější důkaz pravdy podati mohli; nemá-li svědek spolusvědka, to jest, nejsou-li alespoň dva svědci, pak svědectví jediného svědka, třeba očitého, není dostatečno.

Avšak i se dvěma očitými svědky spokojuje se vyšetřující komisse jen v případě, když nelze bez těžkých překážek více svědků sehnati.

Je-li však možno více svědků sehnati, vyslýchají se všichni. To dokazuje dílo papeže Benedikta slovy:

„Dva očití svědci dostačí, ale jistější jest, jestliže mimo to i jiní očití svědci z doslechu se přiberou. Nemohlo-li by se mimo dva očité svědky více jich uvésti, pak dlužno vyšetřiti, proč nelze jich uvésti, zdali snad zemřeli, nebo do vzdálených krajin odcestovali, takže slyšeni býti nemohou.“ A jinde čteme: „Zkoušeti se musí svědci velmi podrobně, ne jeden, ale mnozí a mnozí, aby se na vzájem dosvědčovali . . . aby se všechna marnost, lakomost, nepravé svědectví, strojená zbožnost a p. odstranily.“

Těchto předpisů sbor sv. obřadů, jemuž náleží u věcech rozhodovati, co nejpřísněji dbá, a vyhlásí-li tento sbor nějakou událost za zázrak, pak jistě také událost ta zázrakem jest, neboť předchází tomuto vyhlášení nejpřísnější zkoumání.

Jak přísně si sbor sv. obřadů při tom počíná, vidno z případu, který se vypravuje v životopise

téhož papeže Benedikta XIV. Když byl ještě jako kardinál členem sboru sv. obřadů, přišel k němu jistý Angličan, který měl o zázracích podobné náhledy jako mnozí vzdělanci našeho věku. Náhledy své projevil kardinálovi bez obalu a pronesl pochybnost o zázracích. Tu mu kardinál přinesl veliký balík listin a pravil: „Tyto listiny jednají o jediném zázraku. Přečtěte si je důkladně a pak mi řekněte, co o tom soudíte.“ Angličan bedlivě listiny pročetl, přinesl je nazpět a pravil: „Při takové přísnosti, důkladnosti a opatrnosti, jakou jsem ve spisech těchto shledal, není možno, aby něco podvodného za zázrak bylo vyhlášeno. Nyní věřím v zázraky a jsem pevně přesvědčen, že tento zázrak, o němž jsem právě četl, jest skutečným zázrakem.“ A kardinál mu na to řekl: „Vidíte, právě tuto událost, o níž vy tvrdíte, že jest zázrakem, církev sv. za zázrak — neuznala.“ Angličan pln údivu hleděl na kardinála; a když mu kardinál vyložil příčiny, pro které zázrak nebyl uznán, tu teprve jeho přesvědčení o pravdivosti zázraků mohutné v něm zapustilo kořeny. —

A nyní pozorujme, jak počínala si duchovní vrchnost při událostech lurdských.

Malá, nevzdělaná pasačka praví, že viděla ve skalách Massabiellských překrásnou paní v bělostkvoucím rouchu s blankytným pásem. Velebný ten zjev zjevuje se chudobnému dítěti po druhé, po třetí, po čtvrté. Pověst o tom šíří se z Lurd do okolí, lid spěchá k místu zjevení, aby se přesvědčil o pravdě. A co činí duchovenstvo? Vzdaluje

se jeskyně Massabiellské. Podivný zjev dosvědčuje slova chudobného děvčete zázraky. A co činí církev svatá? Mlčí a událostí těch si nevšímá. Zjevení se opakují, zástupy lidu valí se do Lurd jako mohutné proudy, padají na kolena před jeskyní a prosí úpěnlivě o vyslyšení svých proseb. A hle! slepí dostávají zrak, chromí zdravé údy, a jiní a jiní nemocní rázem pozbývají různých nemocí, a všickni v plném zdraví opouštějí skály Massabiellské, blahořečíce moci nebes. A jak se chovají ke všemu tomu kněží? Chodí též ku skále, vyzývají lidi, aby tam chodili, vodí tam processí? Nikoli, nýbrž naopak, moudrý biskup tarbský zakázal tam kněžstvu vůbec vkročiti.

Teprve když lid plný nadšení dovolával se rozhodnutí duchovní vrchnosti, uznal biskup tarbský za důležito, aby do věcí těch mocně zasáhl, obzvláště když se strany světských úřadů podivné události neprávem byly pronásledovány.

„Proč nevyslovuje se biskup určitě o vážných událostech, jichžto pravdivost tak zřejmě jest dokázána?“

„Bylo-li zjevení klamem, jest povinností biskupovou, nás poučiti a bludu zabrániti; bylo-li však zjevení pravé, rovněž mu náleží, aby se svých diecésanů ujal před pronásledováním a aby díla Božího proti zlobě lidské statečně hájil.“

Tak volal lid, a biskup tedy nemohl již déle mlčeti. Za tou příčinou vydal obšírný pastýřský list, v němž o událostech lurdských pojednává a mezi jiným píše:

„Abychom tisíce věřících ve víře upevnili, pochybnostem konec učinili a mysli lidu upokojili, vyhověli jsme naléhavým prosbám, jež nás po delší čas docházejí, a pokoušíme se v pravé světlo postaviti věci, které všecky zajímají, nejvíce pak věřící, věci to, které se týkají uctívání nejsvětější Panny a vůbec sv. náboženství. Ustanovili jsme se na tom, jmenovati stálou komissi diecésní, která má všecky věci a zprávy, týkající se jeskyně lurdské sebrati a zjistiti; tato komisse má Nám vždycky všecky výsledky svého vyšetřování oznámiti a tím způsobem poskytnouti nutných prostředků k rozluštění oné důležité otázky.

Z příčin shora uvedených nařídili jsme a nařizujeme po vzývání nejsvětějšího Jména Božího, jakž následuje:

Článek I. V diecési tarbské jest ustanovena komisse, která má za účel zkoumati:

1. Zdali vnitřním nebo zevnitřním užíváním vody z jeskyně Massabiellské lidé uzdraveni byli, a lze-li tato uzdravení vysvětliti přirozeným způsobem, či mají-li za původ nadpřirozenou příčinu.

Článek II. Komisse má Nám jenom takové věci oznámiti, které jsou docela zabezpečeny; nechať Nám zároveň své dobrozdání se všemi okolnostmi těch věcí oznámí.

Článek III. Důstojní páni děkanové diecése mají býti hlavními zpravodaji komisse; žádají se tímto, aby udali:

1. Zázraky, jaké se v jejich děkanství staly.

2. Jména těch osob, které pravdu oněch zázraků dosvědčiti mohou.

3. Jména těch, kteří ve vědeckém ohledu komissi sestavené, prospěšni býti mohou.

4. Lékaře, kteří ony nemocné před jejich uzdravením léčili.

Článek IV. Po všestranném doptávání se, po obdržení všelikých zpráv, může komisse začíti vyšetřování. Svědci nechať přísahou výpovědi své potvrdí. Při jednotlivých vyšetřováních musejí býti aspoň dva členové komisse přítomni.

Článek V. Doporoučíme vřele komissi, aby muže, kteří ve vědách lékařství, silozpytu, lučby a zeměznalství jsou sběhlí, kdykoli se k tomu příležitost naskytne, k poradě přibírala, aby hlavně při vyšetřování těžkých případů, které se stanoviska vědy objasniti se mohou, přítomni byli, a úsudky jejich jakožto odborníkův, aby v úvahu brala. Komisse nesmí ničeho zanedbati, aby náležitě věc objasnila a zprostředkovala pravdu, ať zní jakkoli.“

Tato komisse počala práci svou dne 17. listopadu roku 1858. Za tím účelem odebrala se do Lurd.

Svědomitě zkoumala všechno, co týkalo se podivného zjevení, zkoumala a osobně se přesvědčila o prameni, a pak všecku pozornost obrátila ku všem těm, kteří byli zázračně vodou lurdskou uzdraveni.

Vyšetřování toto bylo zajisté náramně obtížno; ale komisse počínala si podle všech pravidel obezřetnosti a moudrosti lidské.

Nejprve zvídala jednotlivé případy a veškeré jejich okolnosti a podrobnosti. Za tou příčinou projížděla kříž na kříž diecési tarbskou, auchskou a bayonneskou a dala všechny osoby zázračně uzdravené předvolati. Vyslýchala je s největší zevrubností a opatrností, tázala se bedlivě na všechny jednotlivé okolnosti jejich nemocí a jejich uzdravení, přivolala k poradě zkušené lékaře, aby jednotlivé případy se stanoviska vědy lékařské až do základu zkoumány a vysvětleny býti mohly.

Aby srovnati se mohly výpovědi oněch osob uzdravených, předvolala komisse jejich rodiče, přátele, sousedy, vůbec všecky možné svědky, kteří je viděli nemocné a kteří byli přítomni, když byli uzdraveni. —

Když takovým způsobem se úplně přesvědčili a dokonalé jistoty nabyli o jejich uzdravení, pak podrobili každý jednotlivý případ úsudku dvou znamenitých lékařů, komissi přidělených.

Byli to páni: dr. Vergez, lázební lékař z Barègesu a mimořádný professor na vysokých školách montpellierských, a lékař lurdský dr. Dozous, jenž mnohé ze zázračných těch uzdravení pro svou osobu již dříve byl důkladně zkoumal.

Když byla komisse ve svém řízení vyšetřovacím tak daleko pokročila, že o každém uzdravení měla po ruce dostatečné důkazy, jakož i dobrozdání lékařův, sešla se ku společné poradě, a potom teprve předložila svůj úsudek i se všemi spisy biskupovi k rozhodnutí.

K vůli lepšímu přehledu rozvrhla komisse, dorozuměvši se s lékaři, veškerá uzdravení, jež zevrubně byla prozkoumána, na tři třídy.

V první třídě zahrnuta byla uzdravení, jež, třeba byla sebe nápadnější, přece bylo lze vysvětliti způsobem přirozeným. Bylo jich dle počtu sedm.

Druhá třída obsahovala taková uzdravení, o nichž komisse hotova byla uznati, že jsou nadpřirozená.

Třetí třída zahrnovala ona uzdravení, která jasně a nepochybně měla do sebe povahu zázraku.

Mezi nimi byla také tato uzdravení: Ludvíka Bouriette, chlapce Justina Bouhohorts, vdovy Rizanové z města Nay, Kateřiny Latapie z Lubojac, slečny Marie Moreau de Sazenay z Tartasu. Tato uzdravení byla uznána za nepopíratelné zázraky.

Ve zprávě komisse čteme:

„Nemoce, jež byly užíváním vody lurdské uzdraveny, byly co možná nejrozličnější. Byly rozličného druhu, jedny patřily mezi nemoci vniterné, druhé mezi nemoci zevniterné.

A přece tak rozdílné nemoce pominuly užíváním jedné a téže vody, buďto pouhým umýváním nebo užíváním vnitřním.

Jest však dokázáno, že podle zákonů přirozených a vědeckých, každý lék má své zvláštní užívání a svou zvláštní vlastnost, má léčebnou sílu jen proti jisté nemoci, ve všech jiných případech jest marný, nepůsobí, ba naopak může ještě škoditi. Není to tedy zvláštní vlastnost, která by byla sama v sobě pozůstávající, že totiž voda z jeskyně Massabiellské tak četných, tak nápadných, tak rozličných, ba často sobě docela odporujících uzdravení okamžitě, najednou docíliti mohla.

Tím více slova svá potvrzujeme, jelikož hodnověrní mužové, ve vědě obeznalí, lučebným rozkladem dokázali, že pramen z jeskyně Massabiellské sám o sobě nemá žádné síly léčebné, nýbrž obsahuje docela obyčejnou vodu na pití.“

Jakkoli komisse vykonala úkol svůj co nejsvědomitěji, a jakkoli vědou lékařskou dotvrzena byla zázračná uzdravení, přece biskup tarbský neučinil hned žádného rozhodnutí.

On chtěl míti ještě jeden důkaz, — čas měl potvrditi, že uzdravení ta jsou trvalá.

Nechal uplynouti více jak tři léta.

A čas potvrdil všechno. Zavedeno ještě jednou vyšetřování, zdali uzdravení ona zůstala trvalá, a vše znova se dosvědčilo. Tu teprve vydal biskup tarbský nový pastýřský list, a sice dne 18. ledna 1862, v němž pronáší úsudek svůj, že podivné události lurdské skutečně jsou zázračné. Co se týče zázračných uzdravení, tedy píše:

„Nemocní okusili vody z jeskyně a byli uzdraveni; užití vody nezůstalo bez účinku. Mnozí z nich před tím marně užívali léků a aj, zázračnou vodou nabyli pojednou zdraví. Tato neslýchaná a neobyčejná uzdravení učinila všeobecný podiv, a pověst o tom roznesla se daleko a široko.

Nemocní ze všech krajin, nemohli-li osobně putovati do Lurd, vyprosili si aspoň vody ze zázračného pramene. Kolik ubožáků tu uzdraveno! Kolik rodin potěšeno . . .

Kdybychom chtěli je vyzvati, aby vydali svědectví, pak nesčíslné pozdvihly by se hlasy, které by jedněmi ústy vyznávaly, jak nevídaných účinků voda z jeskyně docílila. Nelze nám zde vypočítati všech tam prokázaných milostí; ale to musíme říci, že tam uzdraveni jsou vodou z jeskyně nemocní, které lékaři dávno opustili a za nezhojitelné prohlásili. Uzdravení tato stala se užíváním vody, nemající do sebe žádné přirozené léčivé vlastnosti podle úsudku znamenitých lučebníků, kteří ji přísně zkoumali. Stala se některá z nich náhle, jiná opět po druhém, třetím použití vody, buďto že se jí nemocní napili, nebo se jí umývali. Všecka uzdravení ta jsou stálá.

Která moc, tážeme se, je způsobila? Byla to snad moc a síla přírody lidské? Na to odpovídá sama věda, tázána byvši, že ne. Uzdravení ta jsou tedy dílem všemohoucnosti božské.“

Z uvedeného patrno, jak opatrně si počínala duchovní vrchnost, jak svědomitě dala všechno zkoumati a vyšetřovati, než svůj úsudek o zázračných událostech lurdských pronesla.

Duchovní vrchností uznáno a prohlášeno, že podivuhodná uzdravení, způsobená zázračnou vodou z jeskyně lurdské, jsou skutečně taková, že jich přirozeným způsobem vysvětliti nelze, že jsou tedy nadpřirozená — zázračná.

Kdo že to potvrdil?

Věda lékařská.

Ke komissi biskupské přibráni dva znamenití lékaři dr. Dozous z Lurd a dr. Vergez, mimořádný professor lékařské vědy na universitě v Montpellieru a lázeňský lékař z Barêgesu.

Každý z těchto lékařů bedlivě zaznamenával všecko, čeho se o způsobu uzdravení dopátral; a tito mužové vědy neprohlásili hned za zázrak každý případ, jenž jim byl předložen. Naopak, ve mnohých případech přičítali zapuzení nemoci příčinám přirozeným; ve věcech, o kterých nemohli nabýti jasného přesvědčení, neučinili žádného rozhodnutí, a zázraky uznávali pouze tam, kde okamžité nadpřirozené působení Božské moci nevyhnutelně spatřovali.

O zázracích, jež zařaděny do druhé třídy, zní lékařská zpráva takto:

„Většina těchto uzdravení vyhovuje všem podmínkám, jaké se vyžadují, aby byla uznána za zázračná, a možná, že nám bude vytýkáno, že jsme s příliš velkou úzkostlivostí a přísností jednali, vylučujíce je.

Než daleko nás budiž, abychom si na tuto výčitku stěžovali; pokládáme si něco takového spíše za štěstí, jsouce přesvědčeni, že v takových otázkách opatrnost radí k největší přísnosti.“

Povšechný pak úsudek oněch dvou lékařů, ke komissi přibraných, jest následující:

„Přehlédneme-li veškerá uzdravení, jest se nám diviti, jak snadně a rychle se stala; diviti se musíme jejich odporu proti všem způsobům a zásadám léčení, proti všem zásadám a pravidlům vědy a umění; diviti se musíme způsobu tak říkajíc opovržlivému, jakým se posmívají zastaralým a neústupným nemocem, diviti se musíme té tajné a přece znatelné péči, s jakou všecky okolnosti zařízeny a spojeny jsou, aby na jevo vyšlo, že takové uzdravení jest případem, jež daleko nad přirozený běh věcí se povznáší. Takové zjevy převyšují veškeré pojmy lidského rozumu. Vpravdě, jak lze vyrovnati protivu, která jest:

Mezi nepatrným prostředkem a velikostí výsledku?

Mezi jednotou prostředku a rozličností nemocí?

Mezi krátkým užíváním prostředku a mezi dlouhým užíváním léků předepsaných uměním lékařským?

Mezi okamžitou působností jednoho a dlouhou bezvýsledností jiných prostředků?

Mezi časovou povahou nemoci a náhlým jejím uzdravením?

Zde očividně působí moc, daleko mocnější než síly přírodní, a následovně není to vlastností vody samé, jíž ta moc užívá, aby ukázala sílu svou.“

Kdyby tito dva lékaři byli uznali a se vyjádřili, že dotyčné případy podivuhodných uzdravení lze přirozeným způsobem vysvětliti, byla by duchovní vrchnost podle toho se řídila, a nebyla by nikdy prohlásila za zázrak, co věda lékařská za věc docela přirozenou uznává.

A co se dálo v Lurdech dále? Přestala divotvorná moc zázračného pramene pouze na oněch zázračných uzdraveních, jež biskupská komisse vyšetřovala a zkoumala?

Nikoliv. Od roku 1858. uplynulo mnoho let, a po tu celou dobu stávala se v Lurdech i mimo Lurdy zázračná uzdravení opět a opět a stávají se až po dnes.

Právě roku 1862., kdy biskup tarbský vydal pastýřský list, jímž zázraky lurdské uznává a prohlašuje, stal se zázrak, jenž ve svých následcích nahlédnouti nám dává do podivuhodné dílny Prozřetelnosti Boží . . .

Jméno zázračně uzdraveného muže je Jindřich Lasserre.

Jindřich Lasserre de Monzie narodil se dne 25. února 1828. Pochází ze staré šlechtické rodiny francouzské de Monzie. Otec jeho byl lékařem u námořnického vojska.

Jindřich Lasserre věnoval se studiu právnickému a stal se advokátem v Paříži.

Po celý život těšil se výbornému zraku, až v měsíci červenci 1862. postižen byl pojednou neduhem očním, který v krátkém čase nabyl povahy nad míru povážlivé a přinutil jej všeho čtení a psaní nadobro se vzdáti. Nemocný, jehož neduh tento uvedl v nemalé zděšení, radil se s několika proslulými lékaři, užíval všemožných prostředkův, opustil Paříž, kde až do té doby činnost advokátskou provozoval, a odsoudil oči své na radu lékařů k úplné nečinnosti. Zatím přiblížil se měsíc září;

žalostná choroba trvala již čtvrť roku a o nějaké úlevě nebylo ani potuchy. Naopak, nemocný i okolí jeho dospívalo k přesvědčení, že neduh jest nezhojitelný, a zrak navždy že bude ztracen.

Lasserre měl důvěrného přítele ještě z dob mladosti, protestanta jménem Karel de Freycinet (je to bývalý ministrpresident a bývalý ministr války), s nímž uvykl již od dob dětství sdělovati všechny své strasti i slasti. Tomuto příteli dopsal pomocí chlapce, jemuž všechny své spisy a dopisy diktovával, jak smutně to s ním dopadá a jak se strachuje o další svou budoucnost. Pan de Freycinet odpověděl za několik dní listem, který nemocného na výsost překvapil a jejž také my čtenářům svým v doslovném znění předkládáme:

„Milý příteli! Několik řádků Tvých způsobilo mi radost nemalou, přál bych si však brzy uzříti vlastní Tvůj rukopis. Vraceje se tyto dny z Cauterets, navštívil jsem příležitostně městečko Lurdy u Tarbes ležící a prohlédl si pověstnou jeskyni tamější i proslulý pramen její. Slyšel jsem vypravovati tak podivné věci ve příčině uzdravení vodou lurdskou způsobených, a zvláště neduhů očních se týkajících, že nemohu než požádati Tě důtklivě, abys v nesnázi své také k prostředku tomu se uchýlil. Kdybych byl věřícím katolíkem a churavým jako Ty, neváhal bych ani na okamžik prostředku onoho zkusiti. Je-li pravdou, že nemocní vodou lurdskou náhle byli uzdraveni, můžeš chovati naději, že počet takto uzdravených rozmnožíš; není-li to pravdou, neztratíš při tom zajisté ničeho . . . Jak se zdá, netřeba ani osobně do Lurd se odebrati, vodu zázračnou může ti také tamější farář poslati . . . Popros jej také, aby Ti zaslal onen malý spisek, v němž vypočteny jsou zázraky nejznamenitější.“

Rada tato, pocházející od muže, který nijak k blouznění nějakému se neklonil a nad to k vyznání protestantskému náležel, nemálo pana Lasserra na mysli pomátla. Ne snad že by byl pochyboval o možnosti zázraku, spíše se zázraku nějakého obával nebo lépe řečeno hrozil se zodpovědnosti za milost tak neobyčejnou, která by mu, jak sám píše, ukládala „život opravdově polepšiti a svatým se státi.“ K tomu cítil se nedostatečným a proto ustanovil rady přítele svého neuposlechnouti.

V prvních dnech měsíce října bylo Lasserrovi podniknouti cestu do Paříže, tam setkal se náhodou se svým přítelem a choti jeho, kteří jej pro zanedbání doporučeného prostředku přísně pokárali. Lasserre odpověděl, že má málo důvěry i málo chuti podle rady dané se zachovati.

„To jsou plané výmluvy,“ odvětil na vytáčky jeho přítel; „dle náboženských zásad svých musíš v možnost událostí oněch věřiti a zajisté že také věříš. Proč bys tedy váhal se pokusiti? Vždyť přece při tom ničeho neztratíš; neboť voda ta, která dle výpovědi znalců není než praobyčejnou vodou pitnou, nemůže ti nijak uškoditi. A nenapadá ti, věřícímu katolíkovi, že rada, abys se obrátil na Matku Páně, pochází od dvou protestantů? Napřed již podotýkám, že uzdravení tvé by bylo hrozným proti mně důkazem.“ Paní de Freycinet připojila prosby své k domluvám svého manžela. Po delším váhání svolil konečně Lasserre a diktoval svému příteli list faráři lurdskému, aby mu laskavě zaslal láhev

vody zázračné. List tento odeslán z Paříže dne 2. října.

Brzy na to navštívil pan de Freycinet přítele svého Lasserra. „Milý příteli,“ pravil mu, „když jsi se rozhodl učiniti pokus s vodou lurdskou, tedy pohlížej na věc opravdově a vážně; vyplň všechny podmínky předepsané, aby se pokus ten také zdařil. Vykonej náležité modlitby, jdi ke zpovědi; vykonej vůbec vše, co ti náboženství tvé předpisuje. Snadno pochopíš, že jest to potřebno, a sice nevyhnutelně.“

Lasserre přisvědčil slovům přítelovým, nemálo však se divil a žasl, jak muž ten, vyznáním protestant, může dávati rady podobné.

„Jsem mužem vědy,“ řekl pan de Freycinet, „a přeji si proto docela přirozeně, aby se pokus dál náležitým řádem i způsobem. Soudím pouze, jakoby se jednalo o nějaký pokus z fysiky nebo z chemie.“

Uplynul asi týden. Dne 10. října přišla konečně bednička s očekávanou i obávanou vodou lurdskou. Ať nám Lasserre sám nyní vypravuje pamětihodnou událost dne tohoto, která stala se mezníkem v celém životě jeho.

„Večer onoho pátku cítil jsem se zvláště náchylným k roztržitosti.“ — píše Lasserre v knize své: Notre Dame de Lourdes; „na konec zvítězilo však přece hnutí lepší a já odebral se do příbytku svého v Rue de Seine. Tam přijal jsem u vrátného došlou bedničku, k níž přiložena byla také zpráva o zjeveních lurdských, a spěšně odebral se do svých pokojův. U lůžka svého padl

jsem na kolena a jal se modliti: „Můj Bože," volal jsem, „pln víry i důvěry pevné utíkám se k Tobě a k nejbl. Marii Panně a z hloubi nicoty své odvažuji se povznésti hlasu svého k dobrotě Tvojí. Ještě dnes večer chci vyznati se z hříchů svých sluhovi Tvému; víra má však nesnese odkladu. Odpusť mi, ó Pane, a uzdrav mne; a Ty, Matko milosrdenství, přispěj ku pomoci nešťastnému dítěti svému!"

„Potom otevřel jsem bedničku, obsahující láhev vody zázračné. Vytáhl jsem zátku, vylil trochu vody na talíř a přinesl ze skříně šatku bílou . . ."

„Pevná a živá víra roznítila celou duši mou. Když již vše bylo připraveno, opět padl jsem na kolena: „O Panno nejsvětější," volal jsem hlasitě, „smiluj se nade mnou a uzdrav mou slepotu tělesnou i duševní!" Vyslovuje s důvěrou slova tato natíral jsem po několik sekund čelo i oči své šatem ve vodě jeskynní smočeným."

„Snadno jest si představiti můj úžas a mé zděšení! V témže okamžiku, kdy dotkla se voda zázračná očí mých, byl jsem od žalostného neduhu svého osvobozen a to beze všelikého přechodu s rychlostí, která v nedokonalé mluvě lidské snad pouze s rychlostí blesku dala by se přirovnati."

„Já jsem uzdraven!" vzkřikl jsem.

„Ruče jsem se zdvihl a ohlížel se po knize nějaké, zda dovedu čísti . . . I uchopil jsem knihu obsahující zprávy o zjevení a přečetl jsem bez zastávky i bez únavy více jako sto stran, ačkoliv ještě před několika minutami nebylo mi možno tří řádků rozluštiti . . ."

„Ještě téhož dne vykonal jsem sv. zpověď a oznámil zpovědníkovi svému onu milost velikou, kterou mne nejbl. Panna právě obmyslila . . .“

„Že zázrak tento učinil dojem ohromný na pana i paní de Freycinet, kteří z vůle Prozřetelnosti tak značné a bezprostřední účastenství na něm měli, snadno lze pochopiti.“

Jindřich Lasserre byl tedy zázračně uzdraven. Ale zázrak tento stal se ne bez příčiny. Prozřetelnost Božská vyvolila právě tohoto muže za dějepisce zázračných událostí lurdských. Vypravuje o tom sám takto:

„Roku 1863. šel jsem do Lurd, nemaje jiného účelu, leč poděkovati Té, jež mne byla uzdravila nadpřirozeným skutkem své moci a lásky. Poznal jsem tam faráře Peyramale. Rozmlouval jsem častěji a déle s Bernadettou, sbíraje se zbožnou péčí sebe menší podrobnosti vypravování jejího. Také jsem si zaznamenával, abych ničeho nezapomněl, všecky odpovědi na mé otázky.

Farář Peyramale vypravoval mi rozličné příběhy božského díla, jež v Lurdech se bylo rozvinulo. Z těchto dlouhých rozmluv a opětných vypravování poznal jsem znenáhla, jakkoli ještě neurčitě, podrobnou historii těchto zázračných událostí.

Ve stínu jeskyně, na blízku zřídla, před oním výklenkem skalním, kde svatá Panna byla spočinula svou nohou, utvořil jsem si — bez zřejmého dosud úmyslu — plán, sepsati tyto dějiny nadpřirozené, kdyby milost Boží mi to dovolila.

Pan farář lurdský, jenž hned po mém zázračném uzdravení měl tušení, že já jsem povolán k dílu tomu, odpověděl mi, když jsem mu sdělil svůj záměr:

„Hlas Panny Marie mluví k vám.“

Msgr. Vavřinec, biskup diecése tarbské, otevřel mi archivy biskupské; sdělil mi proces komisse zkušební, dobrozdání lékařů, dopisování v té věci vedené. Ano svěřil mi také ochotně ty důležité listiny.

„Celá historie je zde," pravil, podávaje mi spisy ty. „Přejeme vám, abyste ji šťastně na světlo vydal."

V Lurdech, tu dojem můj byl živý . . .

Když však jsem se vrátil do Paříže, tu s uzarděním vyznávám, dojem poznenáhla zmizel. —

Svatá Panna, jež byla vyhojila můj zrak a dotkla se mého srdce, nezměnila mé hříšné a křehké přirozenosti. Hleděl jsem si jiných zaměstnání . . .

Vydal jsem se na cesty; odebral jsem se do Říma. Chápal jsem se jiných prací vedlejších a nahodilých. Byl jsem nevděčným. Nebyl jsem pamětliv vděčnosti za prokázané mi dobrodiní.

Uplynula takto čtyry léta . . .

Jednoho večera, počátkem srpna 1867. chtěl jsem jíti ke sv. zpovědi. Nezastal jsem však doma velebného pána Ferranda de Missol, jemuž jsem se obyčejně zpovídával. Vešel jsem tedy, náhodou jda mimo, do kapličky v ulici Dugnay-Troin. Ptal jsem se po knězi a šel jsem čekat naň do zpovědnice. Již se svečeřívalo.

Po chvíli přišel kněz.

Vyznav se z hříchů svých, dodal jsem:

„Všecky hříchy mé jsou tím těžší, protože jsem se stal před časem účastným zvláštní a zázračné přízně Matky Boží."

„Jaké to?" ptal se zpovědník.

„Trpěl jsem chorobou zraku, nemoha čísti ani psáti; Matka Boží Lurdská vrátila mi zrak neporušený. Přišed potom po uzdravení svém k jeskyni, umínil jsem si, nezavázav se však žádným k tomu slibem, napsati historii událostí, jež původ daly poutím lurdským . . ."

Sotva že jsem vyřkl ta slova, když kněz mne přerušil, řka hlasem, jehož přízvuku rozkazného nikdy nezapomenu:

„Dejte se do díla!“

„Ano ctihodný otče, učiním tak . . . ale později. Před několika měsíci nemohu!“

„Ó nic tak!“ odpovídal kněz, „nikoli později, nýbrž hned, co nejdříve, ano hned jak přijdete domů. Poroučím vám to.“

Nelze vylíčiti dojmu slov těchto, v nichž v okamžiku tom jevila se neodolatelná autorita.

„Uposlechnu tedy.“

Jak jsem se později dověděl, byl tímto mým zpovědníkem — P. Alfons Ratisbonne, jenž sám zázračně byl ze židovství obrácen na víru katolickou v jednom chrámě římském přispěním svaté Panny.

A splnil jsem slib svůj.

Přišed domů vytáhl jsem spisy zaprášené, jež mi byl před čtyrmi roky svěřil biskup tarbský. — —

Prohlížeje spisy mi svěřené, jeden po druhém, aby žádná podrobnost mi neunikla, cítil jsem, jakobych byl podporován jakousi zvláštní mocí neviditelnou. Všechno jsem snáze chápal, bystřeji rozeznával, hbitěji pronášel.

Za dvanáct nebo čtrnáct dní neunavné práce poznal jsem hlavní rysy této podivuhodné a nadpřirozené historie.

Než jaké mezery našly se tu a tam v řadě událostí!

Chtěje sám všechno zkoumati, o všem se přesvědčiti, všechno v pravém světle viděti, pojal jsem plán, vydati se na cesty, abych jednak vyptal se všech, kteří byli svědky těchto neslýchaných událostí, jednak abych na vlastní oči viděl a slyšel ty, kteří zázračně byli uzdraveni, a abych tyto zázraky prozkoumal u lékařův, příbuzných, sousedův a známých.

Počátek učinil jsem v Neversu, kde Bernadetta byla do kláštera vstoupila.

Zapisuje si bedlivě všecka její slova, opakoval jsem jí častokráte vše, co hodlal jsem napsati, abych ujištěn byl pravdou nejen celku, ale i sebe menších podrobností.

Když mi Bernadetta všechno byla pověděla, otevřevši mi veškerý poklad svých vzpomínek, slíbila mi ještě jinou pomoc, pomoc svých — modliteb; a já bral se dále, abych pokračoval na své cestě výzkumné.

Stále více poznával jsem posvátnost díla, jež jsem podnikal. Čím více utkvíval duch můj na těchto událostech nadpřirozených, čím více dýchal jsem v onom duchovním ovzduší, zabývaje se miláčkem svaté Panny, tím více pociťoval jsem nehodnost svou, abych o předmětu takovém pojednal, abych o něm napsal knihu. Chvěl jsem se přikládaje ruku k dílu: cítil jsem, že třeba mi napřed v tichosti sebrati svou mysl a modlitbou se připraviti. Opustiv tedy Bernadettu a Nevers, odebral jsem se ke Kartusiánům do Vauclaisu v Dordogni, abych byl vzdálen všeho hluku světského a vší roztržitosti. Teprve po této přípravě před Bohem jal jsem se pokračovati ve zkoumání svém v říši pravdy.

První mou štací bylo město Bordeaux, kde jsem chtěl zjistiti zázrak, uzdravení Lacassagnea.

Na to odebral jsem se do jiných míst, kde jsem věděl, že byli zázračně uzdravení.

Byl jsem v Tartasu u pana Moreaua, jehož dcera náhle byla zraku nabyla; v Nay, kde Matka Boží Lurdská byla paní Rizanovou padoucnice zbavila, trvající již čtvrť století, a kde vyléčila mladého Jindřicha Busqueta ze vředu nezhojitelného.

Pokračoval jsem na své cestě.

Přišel jsem do Lurd dne 8. září 1866. o svátku Narození Panny Marie. Pan farář Peyramale přijal mne pohostinnu; byl jsem pod střechou požehnanou.

Sbíral jsem nová svědectví. Četné listiny, dopisy z dob zjevení, paměti a zápisky svědkův očitých, byly mi přinášeny se všech stran . . .

Dospěl jsem k cíli své cesty. Pokud zrak můj obmezený mohl ji obsáhnouti, viděl jsem před sebou celou historii těchto událostí božských u veškeré

její velebnosti, s jejími podrobnostmi okouzlujícími a milosti plnými.

Když jsem měl všechnu látku pohromadě, počala moje práce vycházeti ve zlomcích postupných v „Revue de Monde catholique“ — „Obzoru světa katolického“ koncem prosince roku 1867.

Roku pak následujícího 1868. vyšla samostatná kniha „Notre Dame de Lourdes“ — „Matka Boží Lurdská.“

V předmluvě této objemné knihy napsal spisovatel mimo jiné tato pozoruhodná slova:

„Záleželo mi na tom, aby toto mé pátrání dokonalé bylo. Proto nespokojil jsem se ani s úředními listinami, ani s osobními listy, ani s protokoly ani s jinými napsanými svědectvími, nýbrž vzal jsem si práci, abych o všem vlastníma očima se přesvědčil. Podnikl jsem daleké cesty po Francii, abych osobně se tázal těch, kteří při událostech, jež míním vypravovati, jako hlavní osoby nebo jako svědkové přítomni byli, abych pak srovnáním jich výpovědí úplného přesvědčení a ryzí nabyl pravdy.“

„Poznav konečně pravdu, napsal jsem ji . . . Osoby, jež uvádím jako svědky, jsou ještě na živu; také jsem jejich jména a obydlí pokaždé poznamenal, aby možno bylo každému zkoumati a vyšetřovati události osobně, jako já jsem činil.“ —

Všechno, co napsal Jindřich Lasserre ve své knize „Notre Dame de Lourdes,“ spočívalo na nevývratné pravdě, a musí každého člověka nepředpojatého naplniti úplným přesvědčením.

Účinek knihy byl také podivuhodný.

Se všech stran hrnuli se poutníci do Lurd, přicházeli zdraví, přicházeli nemocní, a zázraky množily se rok od roku. Z krajin příliš vzdálených

žádáno bylo vody ze zázračného pramene, a rozesíláno jí také mnoho tisíc láhví ročně.

Tak staly se Lurdy během času nejslavnějším poutním místem na celé zeměkouli; staly se však také předmětem mnohého úsměšku a mnohé jízlivé poznámky.

A proč?

Od prvopočátku podivných událostí lurdských povstávali mužové, ponejvíce zástupcové vědy lékařské, kteří jali se zázračnost oněch podivuhodných uzdravení popírati. Nemohouce ovšem popírati událostí samých, jali se popírati jejich zázračnost a snažili se vysvětliti všechna zázračná uzdravení způsobem přirozeným.

Jedni tvrdili, že studená voda sama sebou může vyvolati podivuhodné účinky.

Jiní pravili, že uzdravení ta vysvětliti se mohou duševní náladou, důvěrou a nadšením.

Jiní dokonce mínili, že zde hraje velikou úlohu hypnotismus a suggesce.

Nesmíme pak se domnívati, že pouze lidé svobodomyslní — nevěrci zázraky lurdské v pochybnost brali, nikoli, jsou lidé, kteří jinak se počítají mezi dobré katolíky, a když slyší o podivných uzdraveních zázračnou vodou lurdskou, naplněni bývají pochybností a pomyslí si: „Kdo ví, je-li tomu tak.“

Nuže, kdo nás může zbaviti těch pochybností?

Nikdo jiný leč opět věda lékařská.

Jí zajisté náleží posouditi, pokud uzdravení nějaké lze obyčejným přirozeným způsobem vysvětliti, a pokud meze přirozené přesahuje.

A v Lurdech děje se zkoumání rozličných uzdravení co nejdůkladněji.

Nade dveřmi jedné místnosti v sloupoví poblíž zázračné jeskyně je nápis: „Bureau des constatations médicales.“ Co znamená nápis tento? Je to „Úřadovna vyšetřovací lékařské komisse.“

Lékaři mají tu tedy zvláštní místnost, kde vyšetřují a zkoumají zázračná uzdravení.

Jak vznikla tato úřadovna lékařů?

Lékaři dr. Dozous a dr. Vergez, kteří přibráni byli ke komissi biskupské, všímali se bedlivě událostí lurdských i později, když již práce komisse byla ukončena. Neboť zázračná uzdravení u jeskyně Massabiellské nepřestávala.

Cinili tak až do své smrti. Dr. Dozous umřel roku 1883., tedy právě po 25 letech od doby zjevení, a dr. Vergez zemřel roku 1888., tedy po třiceti letech od doby zjevení.

Dr. Dozous vydal jakožto výsledek svého zkoumání knihu „Grotte de Lourdes“, kde se stanoviska vědy lékařské pojednává o událostech lurdských.

Dr. Vergez zvláštní knihy nevydal, ale uveřejňoval své zprávy v „Letopisech Lurdských“, jež již od roku 1868. v Lurdech vycházejí.

A výsledek tohoto zkoumání shrnul tento svědomitý učenec v několik vět, jež krátce před svou smrtí napsal jako poslední svědectví o zázračných událostech lurdských.

Slova jeho zní:

„Jsem dotazován, co jsem viděl v Lurdech. Na to mohu krátce odpověděti: Zkoumaje nejvěrohodnější události, jež povznešeny jsou nad vědu a umění, viděl jsem a takřka hmatal Boží dílo, zázrak. Viděl jsem přirozenou vodu působiti věci napřirozené. Umírající dítko bylo vyrváno smrti, slepé oči nabyly zraku, ochrnulé údy a zlý nádor, jenž všem léčebným prostředkům vzdoroval, byly uzdraveny. To byly první zázraky. Pozdější jsou rovněž takové, že vzbuzují podiv. Některé vztahují se na nevyléčitelné nemoci jako souchotiny, raka a j. Žeň byla hojná a jest až posud pod dozorem učeného lékaře, jenž bydlí blízko jeskyně.“

Po lékařích dr. Dozousovi a dr. Vergezovi konal tyto zkušebné práce dr. Dunot de St. Maclou. Byl to tedy třetí lékař, jenž obral si za účel uzdravení v Lurdech přísně zkoumati.

Zajímavo jest, jakým způsobem se tento lékař stal zkoumatelem zázračných udravení lurdských.

Pocházel z Normandie a původně mínil oddati se stavu vojenskému, proto také byl v kadetní škole v St. Cyru.

Avšak tento stav znelíbil se jeho bádavému duchu, a proto opustil kadetní školu a věnoval se celým srdcem vědě lékařské. Vědu tu studoval s takovým úsilím, že nadstavoval i noci, aby co nejdůkladněji prostudoval všechnu látku. Byl i jinak vysoce vzdělán, mluvil několika řečmi, a ve volných chvílích již jako lékař zabýval se se zálibou zeměpisem a archeologií.

Dr. Dunot záhy se oženil, ale šťastné manželství netrvalo dlouho. Jeho choť onemocněla a tu odebral

se dr. Dunot s ní do Lurd, aby tu hledala kýženého zdraví.

Než Bůh jinak usoudil. Nemocná jeho choť v Lurdech — umřela.

Dr. Dunot byl zdrcen. Opustil Lurdy a odebral se do Nizzy, aby tu v klášterním zátiší Oblatů našel v modlitbě a studiu klid a mír . . .

Ale ku podivu! Marně tu hledá dr. Dunot pokoje, marně touží po duševním klidu, Prozřetelnost určila ho zajisté k jiným věcem.

Dr. Dunot vrací se do Lurd a stává se lékařem u posvátné jeskyně, živ jsa tu po způsobu missionářů.

Zázračná uzdravení ho zajímají, on je zkoumá a čím dále zkoumá, tím více se přesvědčuje, že tu působí vyšší, nadpřirozená moc.

I navrhl missionářům lurdské svatyně, aby se zřídila u posvátné jeskyně zvláštní lékařská komisse, která by měla za účel všechna nápadná uzdravení v Lurdech důkladně a všestranně zkoumati, aby tak zázračná uzdravení i na základě lékařské vědy mohla se prohlásiti za — zázračná.

Návrh tento s velikou radostí přijali missionáři.

Jim bylo docela vhod, aby lékaři — jakéhokoli smýšlení — zázračná uzdravení zkoumali a své úsudky o nich pronášeli.

Věděliť dobře, že skutečný zázrak nepotřebuje se báti vědeckého zkoumání, naopak ať potvrdí věda lékařská, co možno přirozeným způsobem vysvětliti, a co přesahuje meze lidského rozumu.

To byl tedy vznik vyšetřovací lékařské komisse, která trvá po dnes. Prvním jejím předsedou byl dr. Dunot.

Jak si počínala a počíná tato lékařská komisse?

Nemocní po příchodu svém do Lurd představí se této komissi; lékaři nemocného prohlédnou, přijmou od něho vysvědčení, vystavená od jeho domácích lékařů, a sepíší s ním protokol.

Po zázračném uzdravení přichází nemocný opět do úřadovny, lékaři jej opět prohlédnou a pronášejí své úsudky. Opět se o věci té sepíše protokol.

Že si tu lékaři počínají velice opatrně, rozumí se samo sebou. Touto opatrností a svědomitostí vynikal dr. Dunot.

Jistý lékař, který byl svědkem zkoumání dr. Dunota, vyjádřil se o něm: „Raději by chtěl, aby sto zázračných uzdravení n e b y l o uznáno za zázračné, než aby j e d n o j e d i n é uznáno bylo za zázračné, které toho jména nezasluhuje.“

Již to nám musí býti zárukou, že dr. Dunot počínal si vždy spravedlivě a přísně, poněvadž sám měl smutnou zkušenost.

Kdyby jeho choť byla nalezla v Lurdech zdraví, a kdyby pak manžel její dr. Dunot byl se vřele ujímal zázračných událostí lurdských, tu každý byl by mohl říci, že ho vděčná mysl k tomu pobádá a že nadšení jeho jest odůvodněno . . .

Avšak sám pro svou osobu došel z k l a m á n í. V Lurdech místo zdraví nalezla jeho choť smrť, a jestliže tedy dr. Dunot uznává při zázračných

uzdraveních v Lurdech vyšší, nadpřirozenou moc, pak činí tak zajisté pouze z důvodu, že mu tak káže činiti jeho — svědomí na základě spravedlivého vědeckého zkoumání.

Výsledky tohoto zkoumání ukládal dr. Dunot v „Letopisech Lurdských“.

Uveřejněna tu jména uzdravených nemocných, jména ošetřujících lékařů, tak že každý takový protokol má na sobě pečeť pravdy.

Při dr. Dunotovi byl po několik roků velice činným v úřadovně lékařské komisse dr. Boissarie, bývalý lékař v nemocnici v Paříži.

Po smrti dr. Dunota, jenž zemřel r. 1891. ve věku 63 let, stal se dr. Boissarie předsedou oné lékařské komisse v Lurdech a jest jím do dnes. Je to tedy čtvrtý lékař zázračné jeskyně lurdské.

Tento muž rovněž svědomitě obíral se zázračnými událostmi lurdskými a výsledek svého bádání uložil ve výtečné knize „Lourdes. Histoire médicale 1858—1891.“ — „Lurdy. Dějiny lékařské 1858—1891.“

Chceme-li tedy dověděti se, co o zázračných uzdraveních lurdských soudí věda lékařská, pak potřebujeme pouze čísti knihy, sepsané lékaři dr. Dozousem a dr. Boissariem, a čísti v „Letopisech Lurdských“ protokoly, sepsané ode všech čtyř lékařů, kteří věnovali se zkoumání a pozorování událostí lurdských, počínaje hned od roku 1858, a přesvědčíme se, že věda lékařská zázračnost uzdravení lurdských potvrzuje.

První zázrak, který se stal v Lurdech, byl onen, kdy Ludvík Bouriette náhle nabyl zraku. Poslyšme, co o tom napsal dr. Dozous:

„Jednoho dne roku 1858., krátce po podivuhodných událostech, sběhlých u jeskyně Massabiellské, zastavilo mne na procházce pětadvacet mužů různého stáří, stojících pohromadě, aby se mnou mluvili o četných uzdraveních, jež se stala vodou z pramene lurdského. Naslouchal jsem vypravování těchto lidí pozorně a s největším úžasem. Brzy na to přidružil se k nám Ludvík Bouriette, a oslovil mne těmito slovy:

„Jsem přesvědčen, že všickni tito lidé mluví s vámi o podivuhodných uzdraveních, jež působí denně voda z jeskyně.“

„Ano, Ludvíku,“ pravil jsem, „a toto vypravování zdá se mi býti tak zvláštním, že je považuji za pouhé bajky.“

„Nuže! Jste-li v této příčině nevěřícím, tedy mne račte poslechnouti. Zajisté se pamatujete na ono hrozné neštěstí, jehož jsem se stal před dávnými lety obětí, a na ránu mého pravého oka, na něž jsem oslepl. Nuže! Toto oko, díky vodě z jeskyně Massabiellské, nabylo po dlouhé době opět zraku. Nyní vidím na ně právě tak jako na levé.“

Jsa překvapen touto zprávou Ludvíka Bourietta, a domnívaje se, že snad chce si udělati pouze žert s oním zázrakem, pravil jsem:

„Však se o tom přesvědčíme.“ A zavázav mu levé oko, vzdálil jsem se od něho asi na dvacet kroků; dělal jsem nyní všelijaké pohyby, které Bouriette docela dobře rozeznával. Na to jsem se k němu přiblížil a napsal jsem tužkou několik řádků do svého zápisníku, které on beze vší obtíže přečetl.

Tyto pokusy naplnily mne největším úžasem. Tázal jsem se ihned Bourietta u přítomnosti oněch pětadvacíti mužů, co činil, aby takového výsledku docílil.

„Jakmile Bernadetta," pravil, „ze země v jeskyni vydobyla pramen, který tak mnoho nemocných uzdravuje, chtěl jsem k vodě toho pramene vzíti útočiště, aby se mi pravé oko uzdravilo.

Jednoho dne, když celá moje rodina odešla na pole, nechal jsem si nejmladší dcerušku doma. Dal jsem jí láhev a poslal jsem ji do jeskyně Massabiellské, aby přinesla té vody, která vytékala z pramene, od Bernadetty objeveného.

Když vodu přinesla, vzal jsem ji, počal jsem se modliti a obraceje se ku svaté Panně z jeskyně, prosil jsem ji vroucně, aby mi přispěti ráčila, když budu své pravé oko onou vodou umývati.

Hned na to jsem několikráte navlažil slepé oko blativou vodou. Když jsem dokončil umývání a modlitbu, díval jsem se kolem dokola, pozoruje všechny předměty ve své světnici. Zdály se mi jasnějšími, zřetelnějšími než před tím. Na to jsem zavřel levé oko, abych se díval jen okem pravým, a hle! toto oko mé k největšímu mému úžasu nabylo zraku. Umýval jsem je pak ještě několikráte, a můj zrak byl úplný, jakož je až podnes."

Po tomto tak důležitém sdělení, prozkoumal jsem obě oči Ludvíka Bourietta, které co do tvaru a organisace (sestavení) jejich částek neposkytovaly nic rozdílného. Obě oči pociťovaly světlo a tmu pravidelně. Na spodní části pravého oka, byla velmi znatelná jizva na místě, kde se spojoval objem průhledné rohovky (cornea) se spojovkou (conjunctiva), zvíce centimetru. Toť byla jediná pozůstalá stopa dřívějšího zranění.

Nabytí zraku pravého oka, které více než po dvacet let slepé bylo, jest okolnost nejvýše důležitá a nutí mne, co nejpodrobněji mé pozorování na Ludvíku Bouriettovi sděliti, by každý nepředpojatý čtenář způsob jeho poranění a zázračnou mocnost, která uzdravení jeho učinila, jak náleží ocenil.

Muž tento, zaměstnáním kamenník, nabíjel jednoho dne se svým bratrem Josefem vrtanou díru ve skále prachem. Následkem nějaké nepozornosti chytil se náboj. Prudký výbuch zabil okamžitě Josefa. Ludvík, prudce na mrtvolu bratra vržený, zůstal po více než dvě hodiny bez vědomí ležeti, děsně jsa popálen na obličeji a rukou. Oba nešťastní kamenníci doneseni domů, kde Ludvíkovi dostalo se rychlé pomoci, jaké zranění jeho vyžadovalo. Nešťastník uchvácen byl silným zánětem blan mozkových, mluvil s cesty, a neduh jeho byl velmi povážlivý. Blouznění bylo tak urputné, že jsem byl nucen, by on neb ošetřovatelé nepřišli k úrazu, sepjati ho svěrací kazajkou. Choromyslnost trvala tři měsíce; kdežto zahojení popálenin v obličeji a na rukou mělo průběh dosti rychlý a příznivý. Když Ludvík byl uzdraven a dům opouštěl, chtěje jako kamenník opět do práce, uchvácen byl rozčileností duševní a nervosní, která po dvě léta z něho učinila nestálého poběhlíka.

Když po dvou letech se upokojil a do práce opět nastoupil, zpozoroval jednoho dne, otesávaje kámen a jemnější výkres prováděje, že zrak jeho předměty malých rozměrů neurčitě pojímá, tak že nebyl s to předepsanou práci provésti. Přikvapiv ke mně, prosil, bych oči jeho prohlédl a vším možným uzdravil. Prozkoumav oči, zjistil jsem snadno, že pravé oko na spodní části oběmu průhledné rohovky, kde tato se pojí se spojovkou, zraněno bylo; že ochablé oči na světlo a tmu málo jsou citlivy; ať byl postaven Bouriette jakkoliv a do jakékoliv světlé místnosti, zrak zůstal velmi slabý, a když jsem chtěl, by pojímání předmětů oběma očima současně se dálo, nestejností zraku staly se obrazy zmatenými. Nezatajil jsem kamenníkovi, že poškození pravého oka jest povážlivé, vše léčení není s to, zabrániti úplnému oslepnutí.

Nedbaje takové předpovědi čili prognosy, prosil mne Ludvík Bouriette, bych ho léčil.

Nadarmo vše jsem zkusil, co by obavy mé snad zamezilo, konečně však nic mi nezbylo než, že nucen jsem byl Ludvíku Bouriettovi vyznati, že zrak pravého oka jest ztracen, v kterou ztrátu se musí vpraviti.

Ubohý kamenník nastoupil do své obvyklé práce, a vykonával ji, jelikož levé oko mu sloužilo, jak mohl, a tak stav těchto věcí zůstal až k okamžiku událostí v jeskyni lurdské.

Ve vodě zřídla jeskyně nalezl prostředek, kterým věda lidská vládnouti nebyla oprávněna.

Neštěstí, které Ludvíka Bourietta prvním koncem potkalo, bylo takové, že smrt jakožto jistý následek dala se předvídati. Jen veliká síla tělesná a léky hned upotřebené uchránily ho před koncem, jaký mnohému se zdal býti neodvratným. Proti oslepnutí pravého oka, jakožto následku poškození průhledné rohovky třískou kamene a jakožto následku otřesení čivů očních nebylo žádného prostředku vědy lidské.

Prudkost úderu do oka zachvátila celou soustavu nervovou, zejména vnitřní blány oční t. zv. síťovku a zavinila tím způsobem oslabení zraku a na to oslepnutí. Jest jisto a věda o tom nepochybuje, že, jakmile větším nebo menším výbuchem prachu mrštěným předmětem oko zachváceno jest, hrozí úplným oslepnutím. Často se stává, že i druhé oko, které obapolným spojením nervů obou očí vzájemně trpí, oslábne, a časem též oslepne. Přiznávám se, že toto uzdravení Ludvíka Bourietta učinilo na mne hluboký dojem. Poznal jsem v tomto případu odhalení pravd, o kterých jsem předtuchy neměl. Od tohoto okamžiku pozoroval jsem obzvláště ony nemocné, kteří zejména ve svátek na neděli odložený, jak na př. na Boží Tělo, po stech před skálu Massabiellskou putovali, by zde vodou zřídla svatyně vyléčení nezhojitelných nemocí dosáhli.“ — —

A jak se vyslovili lékaři o uzdravení chlapce Justina Bouhohortsa, jež jsme uvedli na druhém místě.

Dr. Peyrus, jenž léčil chlapce před zázračným uzdravením, veřejně doznal, že věda lidská nedovede zázračného tohoto uzdravení vysvětliti, a podobně uznali i dr. Dozous a professor dr. Vergez zkoumavše úředně celou tuto událost, že uzdravení toto jest nad rozum lidský, jsouc způsobeno dojista mocnou rukou Boží. Tři okolnosti při celém tom uzdravení jsou dle mínění jejich nevysvětlitelny: Studená koupel, čtvrt hodiny trvající, rychlé uzdravení a okamžitá schopnost k chůzi, dosud nemožné.

Zvláště dr. Vergez vyslovil se otevřeně, že studená koupel, do které ponořeno bylo dítě, byla by dle všech pravidel a zkušeností lékařských přirozeným způsobem nutně musila přivoditi smrt:

„Neboť ačkoliv studené koupele při silné zimnici velmi jsou prospěšny, musí se přece při jich užívání velmi opatrně jednati, nemá-li nastati nebezpečí smrti. Jak známo nesmí studená lázeň déle trvati než několik minut, poněvadž přílišná zima, dlouhou koupelí vzešlá, nedala by vzniknouti teplu v těle lidském a takto by celému ústrojí nanejvýš uškodila. Matka však tato, déle než čtvrt hodiny držela dítko své ponořené ve vodě ledové, chtíc dosáhnouti uzdravení jeho prostředkem vědou lékařskou úplně zavrženým, a ejhle! přece toho dosáhla. Neboť po malé chvíli dítko upadlo v tichý, hluboký spánek, ze kterého teprv za 12 hodin procitlo. A aby uzdravení toto ukázalo se ještě zřejměji, povstalo dítko, jež dosud choditi neumělo a nemohlo, samo z kolébky své, chodíc s takovou jistotou, jakoby ani před tím nebylo bývalo nemocno.

Je tedy uzdravení toto pravým zázrakem.“

Podobně lékařskými autoritami uznána jsou přečetná uzdravení, jichž lékařská věda přirozeným způsobem vysvětliti nedovede.

Uvedeme tu tři případy z knihy dr. Dozousa a pak obrátíme pozornost svou ku knize dr. Boissarie.

Dr. Dozous píše:

„Dítě 5 až 6 let staré, z rodičů zdravých na venkově bydlících, postiženo bylo velkými bolestmi ve slabinách a kříži následkem chladného počasí a nezdravého vlhkého bytu. Tato bolestná nemoc léčena byla zručným lékařem, kterému se však přes všechnu námahu nepodařilo neduh vyléčiti. Naopak horšil se den ode dne. Po 8 měsících vzdor koupelím v rozličných teplých zřídlech, přes umělé sprchy na páteř, rostl neduh a stal se chronickým čili vleklým. Lékař musil doznati, že mícha ve spodních částech se kazí. Upotřebil silných prostředků dráždících na slabiny a na kříž; ale přece nemoc se stále měnila ze stadia křečovitého do úplného bezvládí; pohybování spodními končetinami mizelo a dítě nemohlo nohami vládnouti.

Rodiče měli nad dítětem velký zármutek a mnoho starostí.

Nemajíce žádné naděje na pomoc vědou lékařskou, usnesli se jíti do Lurd, by zkusili vodu pramene ve svatyni.

Měl jsem soustrast s tímto dítkem.

Vyzvěděv z úst otce vše, co jsem nyní sdělil, vybídl jsem ho, by dítko k sobě zavolal, avšak dítě nemohlo se ani hnouti.

„Jelikož jste sem přišel," pravil jsem mu, „byste docílil uzdravení od nebeské Panny, nemoha ho dosíci vědou lidskou, vezměte dítko, svlecte je a položte pod rouru pramene. Pomohu vám při tomto výkonu a nebojte se, že bych vašemu dítku ublížil."

Abych ho tím více povzbudil, řekl jsem mu, že jsem lékařem.

Stalo se tak. Kdežto otec držel dítě za ramena, pozvedl jsem je za nožičky a pohrouzili jsme je pod rouru pramene a během 5 minut obrátili jsme je asi 6krát. Dítě pohybovalo se v našich rukách hbitě, a byl jsem toho mínění, že asi 6 minut dítě ve vodě nechati musím. Pak osušivše dítko, oblekli jsme je a posadili na zemi. Hned se pozvedlo a běželo volně a lehce k rodičům svým, kteří slzíce, je obejmuli.

Veškeré množství lidu bylo svědkem tohoto okamžitého zázračného uzdravení. Hned jsem tento případ napsal, a více než sto přítomných podpisem jej potvrdili.

Toto uzdravení mělo dalekosáhlou důležitost, jelikož vyvrátilo námitky, proti rozšiřovatelům zázraků lurdských činěné.

By se svatyni lurdské, do které věřící se všech stran spěchali, na pověsti ublížilo, roztroušeno do veřejnosti, že ti, kteří nezhojitelnými nemocemi postiženi byli a vodou lurdskou vyhojeni jsou, jsou podvodníci, z veřejného mínění užitek kořistící pro ony, kteří v těch věcech měli zájem.

Proti tomu jest však na bíledni, že dítě 5leté, přes návod od rodičů neb jiných osobností daný, nemohlo by takového úkolu úplně obratně provésti.

Chci vypravovati ještě o jiných případech.

Patnáctiletý chlapec, syn chudé rodiny z venkova, okresu ortheyského (v jižních Pyrenejích), ležel velmi dlouhý čas v posteli úplně němý a ochrnulý. Toliko nesrozumitelným výkřikem dovedl na jevo dáti, žádal-li něco. Byl velmi na obtíž své rodině, která pracně denní výživu si musila vydělávati.

Po několik dní stávaly se výkřiky jeho častějšími. Soused upozornil otce chlapcova a pravil: „Tvůj syn něco žádá, snad ne do Lurd?“ Dána mu otázka tato na srozuměnou, a chlapec ještě více křičel. Usnesl se

tedy otec se sousedem, že budou putovati do Lurd a vezmou s sebou chlapce, ležícího na žíněnce.

Dorazivše do města a do hostince v ulici Ruebasse, patřícího jistému Dupasovi, vypůjčili si nosítka, do nichž posadili chlapce, práhnoucího uzříti svatyni Panny Marie. Nesli ho tam pozorně, jak toho vymáhal zbídněný jeho stav.

Stanuvše před koupelnami, svlekli ho s velikou námahou a pohrouzili ho pod vodu.

Několik okamžiků na to vykřikl chlapec, pojednou na nohy se stavě, radostí všecek záře: „Jsem uzdraven!“ A vskutku byl uzdraven ze všech neduhů, které ho trápily. Bez pomoci otcovy sám se oblekl a dosti dalekou cestu do hospody bez únavy vykonal.

Událost tato v okolí nemocného vyvolala úžas. Viděli ho do koupelny vcházeti chorého a v několika vteřinách vycházeti zdravého.

Byl jsem tenkráte na místě události té; viděl jsem nemocného, kterak ho dva muži v nosítkách přivlekli. Jeho bledost a strápenost přiměla mě, že jsem otce na vše se vyptal, co dříve uvedeno. Dokud nemocný v piscině (koupelně) meškal, zůstal jsem na svém místě a po chvíli viděl jsem nemocného, uzdraveného, plného života, síly a pružnosti vycházeti a na otázky od všech jemu činěné odpovídati.

Když jsem už se zmínil o nemocech míchy často velmi trudných a všemu léčení vzdorujících, chci ještě uvésti jeden případ podivného uzdravení muže ochrnutého a bezvládného vodou jeskyně lurdské.

Pan D., 46 let starý, povahy nervosní (rozrušené) a sanguinické (vznětlivé), žijící v blahobytu a věnující se pracím vědeckým, byl stižen v době asi 3—4 let víckrát prudkými bolestmi ve slabinách. Pijavkami na kříž vždy si pomohl. Trpěl však pan D. ještě zlatou žilou, a když tato se neobjevila, trápen byl velkými bolestmi v pánvi, v životě a páteři. Obzvlášt těžké záchvaty objevily se jednoho dne ve slabinách a roz-

šířily se až do prstů u nohou. Úplný klid a zdržení se vší práce duševní, jakož i přiměřená strava nemocnému poručeny. Přese všechno ošetřování a lékařské návody neduh pokračoval bez ustání.

Přetrpěv všecky převraty křečovitého zánětu míchy, upadl p. D. do úplného bezvládí a ztratil vládu hlavně v dolních končetinách. V takovém stavu slaboty se nalezaje, poznával, že ztratí pohyblivost v nohou navždy, a hledal pomoci pod dozorem dovedných lékařů místními i vnitřními léky. Bohužel nadarmo! Ochrnutí neodcházelo, p. D. nenabyl vlády v nohou.

V takové bídě zůstal 12 let; v tomto období bez cizí pomoci nemohl ani z postele ani z nosítek. Chtěl-li na čerstvý vzduch, musil býti od sluhy ve vozíku vezen.

Dověděv se z novin o zázracích v Lurdech, umínil si, že se tam vydá.

Po dlouhé cestě všecek jsa vysílen dostal se do Lurd, a hned dal se okoupati ve vaně vody z pisciny. Cítě veliké bolesti v ochrnutých částech těla, žádal, aby z vody vyndán byl. Když celé tělo bylo utřeno, znamenal s velikým úžasem, že bez námahy v nohou vládu má.

Od té doby chodí čerstvě, jakoby nikdy před tím byl nestonal.

Řadu případů těžkého onemocnění tohoto druhu mohli bychom rozmnožiti, ale mám za to, že tyto tři případy snad stačí, tím více, jelikož těžko jsou pochopitelny, kdybychom je chtěli vysvětliti cestou vědeckého bádání.

Tak záhadný pathologický neduh, jako byla nemoc p. D., která všemu léčení vzdorovala, dá se vysvětliti toliko změnou ve hmotě míchy, známou pod jménem Atrophie čili úbytě míchy. Vymizení hmoty míchy mělo za následek neschopnost pohybovati dolními končetinami.

Aby neduh tento se vyhojil, musil by někdo býti s to, aby vymizelé části míchy nahradil. V tom smyslu činěny pokusy po léta, ale darmo, bez úspěchu. Čeho však věda lidská dosáhnouti nedovedla, docílil okamžik ve svatyni lurdské.

V této svatyni musila tajemnou silou náhlá a velká změna hmoty nervové, ze které mícha sestavena jest, uskutečněna býti, kteráž tajná síla do ochrnutých končetin vládu a pohyblivost uvedla. —

Malý 5letý chlapec, který okamžitého vyhojení v jeskyni Massabiellské účinkem vody pramene nabyl, utrpěl před tím těžké poškození spodních částí páteře a z toho pošla ztráta pohyblivosti dolních končetin a porušenost nervů, proti níž věda lékařská darmo se namáhala.

Zázrak na uzdraveném jinochu byl ještě důležitější. Zde šlo o těžké zranění páteře ve všech částech: části mozku a počátku míchy, ze kterých počínají čivy jazykové a čivy obličeje byly též přerušeny. Dokladem dostatečným toho byla němota chlapce. Záhadný tento neduh, přes úsilné léčení po několik již let trvající, vyvinul se poznenáhla ve vysoký stupeň síly. Může se tedy říci, že tento jinoch v lidskou pomoc doufati nemohl a byl by musil v krátké době bídně zemříti, kdyby nebyla vznikla v mysli sousedově myšlenka, chlapce do Lurd přivésti.

Rychlé a úplné vyléčení po jedné koupeli v piscině svatyně lurdské, vyvolalo u všech poutníků, kteří tenkráte právě u jeskyně byli, veliký úžas; jak dnes věci stojí, můžeme říci, že bylo by počítáno takové uzdravení v Lurdech, místě to divů, mezi obyčejné události zázračné.“

Již z těchto ukázek můžeme snadno poznati, že věda lékařská mnohých uzdravení lurdských přirozeným způsobem vysvětliti nedovede.

Dr. Dozous knihou svojí, v níž vyličuje mimo uvedené již zázraky celou řadu zázraků jiných, dosvědčuje zázračnost uzdravení lurdskou vodou.

A nyní věnujme pozornost knize dr. Boissarie. Již v předmluvě píše takto:

„Klassickým svědkem a rozhodujícím soudcem je tu jediné lékař nemocného. On mluví tu jakožto muž zkušenosti. Píše-li kdo dle jeho udání a pod jeho vedením dějiny lurdské, tedy spočívají tyto dějiny na nezvratném základě. Já jsem pozorování, jež od r. 1858. se strany učených a svědomitých lékařů v Lurdech byla činěna, pročetl a také jejich správnost zkoumal, a došel jsem k tomu poznání, že tito lékařové události úplně dle pravdy vyličovali, a dále, že tyto události rozhodně obyčejné meze naší zkušenosti převyšují.“

A dále:

„Lékař jest mužem pozorování. Dříve než se obírá nějakou theorií, musí napřed všechno snésti dohromady a uspořádati, aby věděl, co mu bude základem při jeho vyšetřováních. Já jsem požádal o potřebnou látku svých kollegů, kteří byli očitými svědky oněch uzdravení. Sám také měl jsem příležitost ve svém působení lékařském pozorovati náhlá uzdravení a znaje úplně poměry jejich, mohl jsem také význam uzdravení těch posouditi. Jakožto člen lékařské komisse v Lurdech, mohl jsem po pět let při velikých poutích nesčíslné zástupy nemocných, uzdravených, ba zrovna k životu vzkříšených sledovati. Zvykl jsem tomu nadšení lidu. Měl jsem příležitost studovati radostné rozrušení, nově oživenou důvěru, a všechny ty pomíjivé zjevy, které pouze z velikého a přílišného pohnutí mysli pocházejí. Avšak shledal jsem se také s uzdraveními, kterých nikterak vědeckým způsobem vysvětliti

nelze, a co jsem viděl já, to vidělo rovněž 50, ano 100 lékařů.

Rozdíl mezi těmito uzdraveními a mezi oněmi obyčejnými a každodenními jest tak veliký, tak očividný a makavý, že každý tím musí býti překvapen.

Divy našich nemocnic, při nichž moc přírody a umění slaví největší vítězství, jsou jen hračkou naproti oné tajůplné moci, jež se v Lurdech objevuje. Kde činnost lidská přestává, tam počíná říše Nadpřirozeného. Lékař, který poprvé přihlíží k takovému převratu oněch zákonů přírodních, jest pomaten a darmo hledá nějakého vysvětlení.“ —

Kniha sama má za účel dokázati, že lichy jsou námitky, činěné proti zázrakům lurdským, že nesprávno jest mínění mnohých „svobodomyslníků“ — lékařů i nelékařů, — jakoby podivuhodná uzdravení lurdská bylo lze vysvětliti pouze způsobem přirozeným, a že tedy při mnohých uzdraveních působení vyšší, nadpřirozené moci upříti nelze.

Kniha tato má tím větší důležitost, poněvadž obsahuje dějiny událostí lurdských od roku 1858. až do roku 1891., tedy za dobu víc jak třicetiletou.

Dříve nežli podle dr. Boissariea uvedeme vyvrácení rozličných námitek, činěných proti zázračnosti uzdravení lurdských, chceme seznámiti čtenáře s některými zázraky, které dr. Boissarie uvádí.

Macary byl laskavým manželem a otcem, měl srdce soucitné a ruku k ulehčení nouze vždy otevřenou, ale byl špatným křesťanem, neměl — náboženství; již jako tovaryš přišel čtením špatných knih a listů o drahocenný poklad sv. víry. K tomu

obdařen byl prudkou a snadno vznětlivou letorou, tak že klení, zlořečení a rouhání zvláště při práci hojně se z úst jeho ozývalo.

Několik měsíců po svatbě navštíven byl chorobou zlou a obtížnou: povstaly totiž na nohou jeho křečovými záchvaty způsobené nabubřeliny, které vždy víc a více otékaly, až konečně tloušťky prstu dosáhly a značně nad povrch těla vyčnívaly; kromě toho utvořily se ještě jiné otekliny a boule jako vejce veliké. Aby zmírnil poněkud oběh krve, musil se netrpělivý a zlobivý muž ten mírniti, každého rána choré nohy své od prstů až po kolena vlhkými páskami lněnými ovinovati a do punčoch z psí kůže vtěsnávati. Opomenul-li někdy takto dříve se opatřiti a přistoupil-li beze všeho k denní své práci, zmocnily se ho pokaždé bolesti k nevydržení. Ode tří lékařů prohlášena choroba jeho po pečlivém prohlédnutí za nezhojitelnou; každé práce, s kterou spojeno bylo nějaké namáhání nohou, byl nucen se vystříhati, až konečně přikován byl trvale ke stolici a odsouzen k sedění ustavičnému.

Trapný tento stav ubohého Macaryho trval třicet let; zvolna sice, ale jistě a stále nabývala nemoc jeho stavu vždy povážlivějšího.

Za takových poměrů přiblížil se červenec 1871 a s ním obrat v životě muže nevěrce. V této době dostala se mu do rukou kniha Lasserrova: „Naše milá paní Lurdská!“ Hned dal se do čtení a neustal, dokud spisu nepřečetl až do poslední písmenky. Netušené světlo vzcházelo při četbě té zaslepenému jeho zraku, říše pravdy otvírala duši se jeho.

„I já," pravil se slzami v očích, „byl bych uzdraven, kdybych si mohl opatřiti vody té podivné."

Dne 19. července večer poslal stolaři našemu P. Coux (tehdy kaplan při kathedrále v Lavour, nyní farář v Lagrave) láhvičku vody lurdské, kterou si s pouti odtud byl přivezl.

„To je to, co mi scházelo," zvolal nemocný radostně, „nyní brzy budu již uzdraven."

Dříve než odebral se na odpočinek, padl na kolena před sv. křížem. „Vykonal jsem tehdy" — pravil sám později — „krátkou modlitbu k dobrotivé Matce Boží, jedinou, tuším, kterou jsem ještě uměl; ale modlil jsem se s celou duší."

Modlitbou touto, která zachránila osvícence toho od záhubného utonutí ve příčině náboženské, bylo „Zdrávas Maria".

Na to odvázal kožené punčochy i obvazky a více povzdechy než slovy se obraceje k milosrdenství Božímu, umyl choré nohy své ve vodě lurdské a zbytek jí pak vypil. Potom uchopil různé ty obvazky a pásky, svinul je a hodil do kouta se slovy: „Dobrou noc, punčochy a pásky, s Bohem psí kůže a obvazky! Když uzdravila již Matka Páně tolik neduživých, uzdraví jistě i mne. Nikdy již nebudete nohy mé svírati a soužiti." Dobrá jeho manželka, patříc na počínání to, nemohla sdíleti pevné důvěry choti svého; bolestně se usmívajíc potřásala pouze hlavou. Následujícího jitra slyšela muže svého, který spával v sousedním pokoji, hlasitě volati: „Virginie! Virginie!"

Ustrašena a v domnění, že o pomoc volá, chvátala k němu.

„Ó Bože můj! Ó milá Matičko Lurdská!“ volal Macary v radostném rozčilení a rozplývaje se v slzách, ukazoval na zubožené do té doby své nohy. Choroba úplně zmizela, po boulích a oteklinách nebylo ani památky; kůže byla úplně zdravá a hladká.

Vzdav s manželkou svou všemocnému Bohu vroucí díky za dobrodiní to nesmírné, odebral se neprodleně do dílny své a pracuje od té doby 13 hodin denně, aniž by pociťoval nějaké únavy neb obtíže.

Tři lékaři: Dr. Ségur, dr. Rossignol a dr. Bernet prohlásili ve svědectvích vydaných o uzdravení Fr. Macaryho, uzdravení to za „zjev neobyčejný a nadpřirozený“.

Macary nebyl však vyhojen toliko na těle, nýbrž vyléčen byl zároveň i na duši, totiž z dosavadní své nevěry; stal se a zůstal také od té doby zbožným a věrným křesťanem.

Dva měsíce po svém uzdravení, dne 18. září, přinesl své obvazky jakožto dar záslibný do jeskyně lurdské. Pohnutím přemožen, padl na kolena na posvátných těch místech, ani jediného slova modlitby nemoha ze sebe vypraviti.

„Nikdy, ctěný pane“ — psal později uzdravenec panu Lasserrovi — „nikdy nezapomenu na ty okamžiky . . . Ach, kdyby mohli ti osvícenci jen z části okusiti onoho štěstí, jakého zakouší člověk ve chvílích takových, ó brzy by postřehli onen rozdíl veliký, který panuje mezi naší věrou a jejich domněnkami.“ —

Stůjtež zde vysvědčení od těch lékařů, kteří Macaryho ošetřovali:

„Já podepsaný potvrzuji, že pan František Macary, stolař z Lavauru, po 30 let trpěl křečovými žilami na nohou. Tyto křečovité žíly, na prst tlusté, byly silně vyvinutými uzlovitými svazy spojeny, a musily býti stahovány dílem lněnými obvazky, dílem punčochami ze psí kůže.

Avšak přes tato opatření ukazovaly se často vředy na obou nohou, které pokaždé vyžadovaly úplný klid a dlouhé a obtížné ošetřování.

Dnes jsem ho navštívil, a ačkoli nohy jeho byly úplně prosty, bez všelikého obvazu, nemohl jsem na nich najíti nic leda stopy bývalé nemoci. Tento případ tak rychlého uzdravení zdá se mi tím podivnější, jelikož letopisy vědecké o žádném podobném případě zmínky nečiní.

Lavaur, dne 16. srpna 1871. Ségur,
doktor mediciny.«

„Já podepsaný dosvědčuji, že pan Macary, stolař v Lavauru, po třicet let trpěl neobyčejně velikými křečovými žilami a nabubřelinami na nohou, na nichž se často vzdor obvazům a punčochám veliké vředy tvořily, a že tyto nemocné zjevy úplně zmizely, takže dnes po nich nic nezbylo, leč malá uzlovina, nalézající se na vnitřní straně pravé nohy.

Lavaur, dne 25. srpna 1871. Rosignol,
doktor mediciny.«

„František Macary, 60 roků stár, stolař z Lavauru, úd společnosti sv. Ludvíka, radil se s námi před 20 lety o svých křečových žilách, které dutinu a celou vnitřní stranu kolena jeho levé nohy pokrývaly. Zpozorovali jsme pak na spodní části tohoto údu hnisající vřed. —

Našli jsme také na horní části lýtka dovnitř a na venek dvě velké staré jizvy, které však s nynější nemocí nijak nesouvisely, byvše způsobeny střelnou ranou před dvacíti lety.

Rozšířené křečové žíly byly nyní v takovém počtu a v tak velikém stupni, že chirurgické prostředky, kterých se proti této nemoci užívá, byly velmi nepatrny.

Zdálo se nám tedy, že Macary podléhá úplné chorobě, a předepsali jsme mu jen prostředky utišující, které mu ostatně již dříve moji kollegové radili.

Dvacet let na to — dvě leta již uplynula od té doby — přišel Macary opět na poradu. Špatný stav jeho nohy se nápadně zhoršil. Potvrdili jsme dřívější své vyjádření a řekli jsme mu, že nezbytno jest, aby se vřed nechal zaceliti, a že k tomu potřebí jest úplného klidu, že musí ležeti v posteli, noha že se musí obvazem stahnouti, to že jest jediným prostředkem, má-li se mu pomoci.

Dnes dne 15. srpna 1871. představil se nám Macary po třetí. Vřed jest úplně zahojen — žádný obvaz není na noze a přece po bývalém hnisání není žádné stopy, — ale co nás nejvíce podivením naplňuje, jest, že křečové žíly úplně zmizely a na jejich místě nalézáme pouze při hmatání prsty malé, tvrdé brázdy.

Žíly jeho nabyly přirozené tvářnosti a přirozené velikosti.

Nejpřísnějším zkoumáním neshledalo se, že by tu nějaká chirurgická operace předcházela. Dle sdělení Macaryho stalo se úplné uzdravení za jednu noc a nebylo ničím jiným přivoděno, leč obkladky namočenými ve vodě z jeskyně lurdské.

Věda jest bezmocna, aby tento případ vysvětlila. Vždyť spisovatelé neuvádějí ani jediné poznámky o podobné události, jsou všickni toho mínění, že křečové žíly, jsouce samy sobě ponechány, jsou nezhojitelny, aniž mohou zevnějšími prostředky býti od-

straněny, poněvadž se ustavičně rozmnožují; že nemožno jiných prostředků použiti leda operace chirurgické.

A tak, kdyby tvrzení Macaryho o této události mimo něho žádným pověřujícím svědectvím dokázáno nebylo, byla by událost tato přece kromobyčejná, slovem nadpřirozená.

V této víře podepisujeme obsah této zprávy.

Lavaur, dne 15. srpna 1871.

Bernet,
doktor medicinské fakulty v Paříži.

Pověřuji úředně provedené podpisy.

Lavaur, dne 3. září 1871.

Štěpán de Voisin,
purkmistr.

Pověřuji úředně podpis pana Štěpána de Voisin, purkmistra v Lavauru.

Lavaur, dne 4. září 1871.

Gellière,
podprefekt

Jiné uzdravení:

Dívka z Rognonas (diecése Aix), sl. Elisa Seisson, byla uzdravena několik hodin po příchodu poutníkův avignonských. Věrná a věrohodná zpráva jejího lékaře zní:

„Nížepsaný, doktor lékařské fakulty pařížské, usedlý v Barbentance, potvrzuji tímto, že jsem již po šest let ošetřoval jmenovanou Elisu Seissonovu, stiženou chronickou chorobou prsní, neduhem žaludečním a organickou, v silném překrvení a prudkém tepotu pozůstávající vadou srdeční; dále že všechny tyto neduhy všemu léčení tvrdošíjně vzdorovaly a nemocné v chůzi a řádném zažívání překážely. Stav tento, který jsem vždy považoval za nezhojitelný, úplně zmizel po vykonané dívkou pouti k Panně Marii Lurdské; nenalézám na ní ani jediného příznaku nemoci nějaké!

Na základě toho napsal jsem vysvědčení toto dle práva a pravdy.

Rognonas, 18. září 1882. Pigeon, d. m.“

Zázračné uzdravení Elisy Seissonovy vzbudilo nejen v Rognonas, nýbrž i v dalekém okolí nesmírný podiv a ustrnutí. — —

Uzdravení Josefa Viane z Brügge v Belgii.

Uvedeme dopis uzdraveného, jejž napsal jistému knězi:

Důstojný pane!

Pokládám se za šťastna, že mohu s Vámi sděliti některé podrobnosti své nemoci a svého uzdravení, a těšilo by mne, kdybyste ráčil řádky tyto uveřejniti k větší cti a chvále blahoslavené Panny Marie. Byl jsem zdráv až do tří let, ale pak slábl jsem a hubeněl, aniž se vědělo, proč, a cítil jsem při tom veliké bolesti. Lékaři pravili, že mícha jest porušena; nemohl jsem ani choditi a musili mne jako šestiletého chlapce nositi v náručí. Moji zarmoucení rodiče konali několikráte devítidenní pobožnost a podnikli pouť do Montaigu. Stav můj se zlepšil a já mohl pravidelně navštěvovati školu v Brügge.

Před čtyrmi lety byl jsem postižen ukrutným neduhem, jenž byl přirozeným následkem kostižeru. V boku a kloubech utvořily se veliké vředy, z nichž hnis v takové míře vytékal, že jsem úplně seslábl a čekal poslední hodinku. Trpěl jsem strašně, ve dne v noci neměl jsem pokoje a ustavičná horečka seslabila moje čivy tak, že jsem nesnesl

ani sebe tišších kroků po světnici. Šustění papíru působilo mi nesnesitelné bolesti hlavy.

Avšak já jsem choval velikou důvěru k blahoslavené Panně, a cítil jsem, že jen Ona může mne uzdraviti. Donesli mi lurdské vody, a můj stav se zlepšil. Po večeru jsem se zotavil, avšak k úplné síle nemohl jsem dospěti, neboť měl jsem ještě sedm otevřených ran, které ustavičně hnisaly. Konečně pravila mi jistá paní z Brügge: „Měl byste zaputovati do Lurd, tam byste se jistě uzdravil.“ Tato myšlenka mne už neopustila. Cítil jsem, že v Lurdech budu docela uzdraven; proto jsem se odebral v průvodu naší staré Brigity v měsíci červnu 1882. do Lurd

Když jsme se přibližovali k Lurdům, zmocnilo se mne veliké rozčilení. Cítil jsem, že mne zde Panna Maria očekává; několik dní modlili jsme se nábožně a s největší důvěrou, koupal jsem se v zázračné vodě, ale pocítil jsem tak prudké bolesti, že jsem nahlas křičel. Přece však nepřestal jsem modliti se za své uzdravení. Připadalo mi, jakoby všechny moje kosti byly rozdrceny, na to však zachvěl mým tělem zvláštní milý pocit, a všechny bolesti rázem pominuly. Moje rány však nebyly ještě zaceleny. Brigita zavázala rány několik okamžiků před naším odjezdem z Lurd a neměla kdy až do příjezdu do Monsu na ně se dívati. Jaké bylo její překvapení a jaký úžas, jaká radost a jaká vděčnost, když oddělávajíc obvazky spatřila, že všechny rány jsou zaceleny!

Od té doby jsem úplně zdráv, den ode dne jsem sílil, a mám v úmyslu toto léto, jakožto v jubilejním roce Panny Marie Lurdské zaputovati do Lurd, abych dobrotivé Matce Boží vroucně poděkoval.

Brügge, dne 31. května 1883.

Josef Viane, Kateřinská ulice č. 3.

Lékařská vysvědčení.

„Podepsaný dosvědčuje, že Josef Viane, 21 roků starý, bydlící v Brügge, po čtyry léta měl na sobě hnisající vředy, jež měly původ svůj v kostižeru a jež všem lékařským prostředkům vzdorovaly.

Když nemocný podnikl cestu do Lurd a v zázračné vodě za hroznych bolestí se vykoupal, viděl, kterak rány po dvakrát čtyřiadvaceti hodinách se zacelily.

Toto uzdravení stalo se, jak zřejmo, v krátké době, než aby se mohlo připisovati působení přirozenému, a proto domníváme se, že musíme uznati, že se tu událo něco nadpřirozeného. Neboť nikdy nezajdou takového druhu vředy, jež po měsíce lékařským prostředkům vzdorovaly, tak rychle, jako se stalo v tomto případě.

Toto vysvědčení bylo vystaveno teprve dne 16. října, totiž čtyry měsíce po zmíněné cestě do Lurd, a uzdravení od té doby trvá a jest úplné.

Brügge, dne 16. října 1882.

Van Dromen,
doktor mediciny.«

„Z tohoto vysvědčení vychází na jevo, že nemoc mladého Viane měla původ svůj v krticích. Jest pak zkušeností zjištěno, že všechny nemoce, pocházející z tohoto pramene, jen pomalu se hojí, a musí se tedy rychlé uzdravení Josefa Viane připsati působení nadpřirozenému.

Již uzdravení kostižeru, jelikož je to nemoc sama o sobě nevyléčitelná, postačí, aby se dokázal ráz nadpřirozeného uzdravení.

V Tarbech, dne 1. března 1883.

H. Vergez,
doktor mediciny.«

Následující zpráva z roku 1883. vypravuje nám o náhlém uzdravení na smrt nemocné klášternice.

Sestra Barnabas „Nejsvětějšího Srdce“ z Mariánské kongregace v Montpellieru, 37 roků stará, uhnala si — bezpochyby při ošetřování nemocných — těžkou nemoc, jež záležela v předráždění čivů hlavy a srdce, jak její lékař dr. Caisso uznal.

Ubohá klášternice nemohla spáti a mívala prudké návaly krve do hlavy. Vnitřní horkost nutila nemocnou býti pořád u otevřeného okna. Slábla den ode dne, až byla tak slába, že nemohla ani svými údy vládnouti. Každý pokrm byl jí protivný vyjma mléko, které také jen studené mohla požívati. K tomu přidružily se časté záchvaty, kde se ubohá dusila, a silné tlučení srdce. Upadala beze vší příčiny do mdlob, trvala v nich často několik hodin, a tyto mdloby opakovaly se mnohdy čtyřikrát a pětkrát za den.

Tato nemoc trvala již tři léta a všechny prostředky nepřivodily ani nejmenšího zlepšení. Naopak zdálo se, že nemoci ještě přibývá.

„Poněvadž nic nepomáhalo,“ píše její lékař dr. Caisso ve své zprávě, „tedy byla sestra Barnabas na mou radu poslána do „Notre Dame de Champs“, kde se ošetřují takové nemocné klášternice, o jejichž uzdravení se pochybuje.“

Zde nemohla od července 1882. už vyjíti ze světnice.

Dr. Ricôme, jiný lékař, který rovněž nemocnou léčil, odchyloval se sice ve svém úsudku od dr. Caissa, avšak uznával těžkost a nebezpečnost oné nemoci také. Případ byl tedy dle výroků obou lékařů beznadějný a nemocná obětována smrti.

„Sestra Barnabas," píše její představená, „byla vždy zbožná, spořádaná, hodná a horlivá v ošetřování nemocných.

Cvičení v klášterních ctnostech udržovalo duši její v klidu a odevzdanosti. Jedna myšlenka však zmocnila se její mysli: „Pojedu-li do Lurd, budu uzdravena."

Věrna jsouc pravidlům své řehole, nevyjevila sice tohoto svého přání, avšak představená uhodla je a umínila si nemocnou sestru skutečně nechati zavézti do Lurd. Lékař vyslovil se ovšem proti tomu, namítaje, že by cesta ta mohla míti pro nemocnou za následek smrt, avšak představená zůstala při svém úmyslu. „Dobře," pravila, „umře-li, pak její tělo položí první kámen k založení ústavu, jejž v Lurdech míníme zříditi."

Lze si snadno představiti radost, jakou měla nemocná sestra, že jí dovoleno jeti do Lurd. Nepochybovala nyní ani dost málo o svém uzdravení a vydala se tedy s radostnou důvěrou na cestu do Lurd k Matce Boží. Byla to ovšem obtížná jízda; musila na stanicích od tří zřízenců býti dána do vozu a dovezena byla do Lurd více mrtvá než živá. Než po několika hodinách odpočinku přála

si, aby byla zanesena k jeskyni a byla konečně o půl třetí hodině odpoledne ponořena do vody v koupelně. Cítila — jak později sama vypravovala — při dotknutí se vody „jakousi nesnesitelnou bolest, rozdílnou od bolestí, jež cítívala dříve.“ Na to však následoval pocit úlevy a byla si toho vědoma, že jest uzdravena. Beze vší podpory chvátala ihned k jeskyni, padla na kolena a vytrvala tři čtvrti hodiny na modlitbách. Večer jedla s nejlepší chutí, dobře spala, a druhého dne pěšky šla k jeskyni. Nemoc úplně zmizela.

Zázračně uzdravená klášternice byla hned po svém návratu od žasnoucích lékařů dr. Caissa a dr. Ricôme prohlížena, a oba beze všeho vystavili vysvědčení o jejím uzdravení.

Dr. Caisso napsal:

„Dne 14. září byl jsem zavolán do kláštera, abych prohlédl sestru Barnabas, která právě přijela, ztrávivši před tím celou noc u jedné nemocné. Každá stopa její nemoci zmizela; a já dosvědčuji, že toto náhlé a úplné uzdravení nemohlo se státi cestou přirozenou, a že vědou lékařskou nemůže se vysvětliti.

Což tuto svým podpisem dosvědčuji.

Montpellier, dne 14. září 1883.

Dr. B. Caisso.

Dr. Ricôme napsal:

„Viděl jsem dne 19. září sestru Barnabas opět. Vrátila se dne 13. září z Lurd, vyhlíží silná a zdravá a nemá tlučení srdce. Uzdravení toto nemohlo se státi cestou přirozenou.

Viols-le-fort, dne 20. září 1883.

J. Ricôme,
doktor mediciny.«

Také lékař dr Vergez potvrdil tento úsudek:

„Poněvadž byly tu všechny příznaky smrtelné nemoci čivové, můžeme s dr. Caissem a dr. Ricômem úsudek pronésti, že uzdravení sestry Barnabas přirozeným způsobem vysvětliti nelze.

Dne 18. ledna 1884. Dr. Vergez.“

Uvedeme případy podivuhodných uzdravení, dosvědčené ošetřujícími lékaři, zajisté nás musí naplniti lékaři, zajisté nás musí naplniti přesvědčením, že věda lékařská zázračnost uzdravení lurdských dosvědčuje. Avšak v přesvědčení tom můžeme se ještě více utvrditi, všimneme-li dalších úryvků z knihy lékaře dr. Boissariea.

Dr. Boissarie píše:

„Prošli jsme „Letopisy Lurdské“, jež sahají až po rok 1868., den za dnem. Jak obšírnou látku poskytuje nám těchto 22 objemných svazků. Vyňali jsme z nich 250 vysvědčení, vystavených od rozličných lékařů.“

„V těchto vysvědčeních jsou nemoci ve všech směrech zevrubně popsány. Často tázáni o radu nejvýtečnější lékaři a vyslovili se o způsobu nemoci jakož i o její nevyléčitelnosti.

Jest pak při tom súčastněno nejen těch 250 lékařů, nýbrž více než 1000 lékařů nepřímo potvrdilo a zjistilo zázraky lurdské. Mezi nimi jsou mužové vědomostmi i veřejným postavením znamenití, kteří však ponejvíce jsou zásadně protivníky věcí nadpřirozených, zázraků.

Za takových podmínek mohlo by se mysliti, že důkaz o zasahování moci nadpřirozené je tu i pro nejzarytějšího pochybovače podán.

Avšak chyba lávky! Mnozí lékaři slyšíce zprávy o uzdraveních lurdských, s pohrdavým úsměvem pokyvovali hlavou a všechny zázračné případy jednoduše zavrhli, aniž jich napřed zkoumali.

Pro nevěřící jest a zůstane zázrak věcí nemožnou.“

„Události lurdské jsou tím, čím jsou. Žádná moc světská nic na nich změniti nemůže.“

„Tři sta lékařů dosvědčuje uzdravení v Lurdech. Beze vší pochybnosti stojí sta a tisíce uzdravení lurdských v odporu se všemi zákony lékařské vědy. Zdají se býti jen vyzývavostí proti rozumu, hlásají úplné zvrácení sil přírodních nebo svědčí aspoň o zasahování vyšší moci.

Smíme je však proto všechny beze zkoumání, bez vyšetřování zamítnouti, frasemi o pověře a nevědomosti házeti, anebo je dokonce zařaditi mezi účinky hypnotismu a suggesce?

V době 30 let však, počínaje od dr. Vergeza, professora na lékařské fakultě v Montpellieru a lázeňského inspektora v Barègesu až k dr. Fabrovi z Marseillu, nalézáme jména 250—300 lékařů věhlasem vědeckým slynoucích, kteří váhou své autority zastávají se událostí lurdských. Ve svých dobrozdáních a ve svých přísně logických úsudcích potvrzují správnost těchto uzdravení a prohlašují, že nejsou s to, aby dali k tomu rozumové, vědecké vysvětlení.“

Dr. Buchanan, professor na universitě v Glasgowě, navštívil Lurdy a dojmy své uveřejnil v lékařském časopise „The Lancet“.

Dle jeho náhledu musí se mnoho uzdravení přičítati důvěře, jež při jistých nemocech bez organického pozadí může míti výsledky hraničící se zázraky. To je nauka o suggesci; avšak on netvrdí, že všechny události lurdské náležejí do této kategorie, naopak prohlašuje, že při uzdraveních organických nemocí nemohl by dáti žádoucího vysvětlení.

S tímto rozlišováním dr. Buchanana musí každý nestranný lékař souhlasiti.

Jest úplně v právu, když jistá uzdravení nervových nemocí nepojímá za zázrak, pokud je lze vysvětliti způsobem přirozeným.

My rovněž přisvědčujeme, že obrazivost nejpodivnější účinky může míti; avšak nechce-li se kdo prohřešiti proti vědecké spravedlnosti a proti zdravému rozumu, musí se chrániti, prohlásiti ji za takový léčebný prostředek, který by patrné a dokázané organické porušení ve vteřině uzdraviti mohl.

V této příčině lze shodu mínění snadno docíliti. Dr. Buchanan jest nestranný. Kdyby uzdravení lurdská dále zkoumal, našel by příležitost, aby také druhou část svého úsudku na pravou míru uvedl.

Zajisté by se pak nevyslovil, jak to učinil dr. Scherer ve článku o vědě a zázraku:

„Nikdo nemá práva, aby mi přišel s nevysvětlitelným uzdravením a mne pak do rozpaků uvedl, abych buďto poctivost svědka v pochybnost vzal, anebo abych dal vysvětlení vypravovaného mi zázraku.“

Jak zvláštní to způsob dokazování pravdy! Věru že prozrazuje více strannickost než logiku.

Dr. Konstatin James píše:

Navštívil jsem Lurdy s tímtéž bádavým duchem a s toutéž reservou jako všechna lázeňská místa, na nichž jsem se na své výzkumné cestě zastavil. Abych mluvil jenom o událostech, které se mne osobně, to jest mých pacientů týkají, tedy veřejně vyznávám, že jsem zde viděl i takové nemoci se uzdravovati, proti nimž moji kollegové a já považovali jsme přírodu a umění za malomocny.“

„Kdo má ostatně příležitost každý jednotlivý případ ve všech podrobnostech zkoumati, musí dospěti úsudku, že tato uzdravení již svým počtem, rostoucím den ode dne, skutečně jsou zázrakem.

Ale jak to přijde, že přes to přese všecko tato uzdravení až do dnešního dne potkávají se s tak živým a urputným odporem? Jak je to možno, že jim přes všechny záruky a vzdor autoritě dvou až tří set lékařů nevěnuje se větší pozornost a nečiní se důkladnější zkoumání se strany učeného světa?

Člověk věří pouze to, co věřiti chce. Kdo ducha svého zarputile uzavírá před poučením, ten nikdy nebude chtíti věřiti.“

Dr. Boissarie uvádí také v knize některé z nejznamenitějších lékařů, kteří byli svědky zázračných uzdravení:

„Hned první uzdravení vyvolala odpor lékařských škol, ale zároveň opírají se o výroky lékařů, kteří byly jejich svědky. Počínaje třetím zjevením, byl dr. Dozous vždy kolem Bernadetty. Ačkoli nevěřící, byl přece nestranným a proto si chtěl zjednati pravé mínění o věcech těch. Události, jež staly se v jeho blízkosti, odňaly mu všechnu pochybnost.

Potom počíná Vergez svoje veliké zkoumání. Uzdravení hromadila se den ode dne. Každý pacient chce slyšeti od svého lékaře úsudek o dosažených výsledcích a dává tak často podnět ku sepsání důkladné zprávy o nemoci a uzdravení jejím.

A tak nabývá toto hnutí největšího rozšíření po celé Francii. Professoři našich universit, lékaři našich měst berou účastenství na věci té a musí často sami proti své vůli svými vědomostmi ku rozřešení této otázky přispěti.

Roku 1873. potvrzuje dr. Fabre, professor na universitě v Marseillu, uzdravení velmi těžkého případu nemoci sv. Víta, a domácí lékař nemocného, dr. Duconte, dává rovněž stejně znějící vysvědčení.

Roku 1886. podává dr. Maurel zprávu o uzdravení Marie Marcelinové od velikého nádoru poblíž dělohy, a dr. Audibert, vrchní lékař na klinice v Marseillu, který v době, kdy Marie Marcelinová byla v Lurdech, byl rovněž přítomen, popsal zevrubně objem a sídlo onoho nádoru, a několik okamžiků později — stalo se uzdravení před jeho zrakem. —

Universita v Montpellieru dala nám Vergeza a dává nám na to vysvědčení professora Chrestiena a dobrozdání dr. Caissa a dr. Diffreho.

Dr. Regnault, professor na universitě Renneské, byl vícekráte žádán o dobrozdání o uzdraveních v Lurdech a vyhověl těmto žádostem také vědeckým způsobem.

Dr. Petit, professor na téže universitě, přiváží roku 1883. do Lurd svého hocha, jenž neduhem očním trpěl a marně od jistého velice známého lékaře očního léčen byl. A hoch nabývá u jeskyně v okamžiku opět zraku, po měsíce naprosto již skoro ztraceného. Dr. Petit podal také u příležitosti uzdravení Delannoye zajímavou stať o úbytích míchy.

Od lékařů z Nantesu měli jsme roku 1873. dobrozdání dr. Thibaulta, dr. Charuaua, dr. Mahola a dr. Thoinneta. Roku 1882. potvrdil dr. Jouon, můj dřívější kollega v nemocnici, nyní výtečný mistr našeho umění, uzdravení rakoviny rtové, jež všem způsobům léčení byla vzdorovala. Roku 1886. podal dále dr. Lebrun jedno z nejpádnějších dobrozdání.

Z lékařů, kteří nenáležejí ke sborům professorským našich universit, súčastnili se právě nejvýtečnější při této velkolepé debatě a dodali svou autoritou a svým jménem těmto událostem nemálé váhy.

Ze slušného počtu lékařů pařížských vyjímáme vysvědčení dr. Bùquoye a dr. Konst. Jamesa. Z provincie jsou to: dr. Payan z Aixu, spoluúd lékařské akademie, dr. Puech z Nimesu, dr. Cochet z Avranchesu, dr. Mascarel z Châtellerault, dr. Bleynie z Limogesu, dr. Grimaud z Barèges, dr. Martel z Béziersu, dr. Chétail ze St. Etiennu a dr. Hellot z Rouenu.

Veliký počet lékařů cizozemských, hlavně belgických uznávají docela zevrubně, že pro uzdravení lurdská vysvětlení vědeckého není.

Na každé stránce „Letopisů“ nalezáme jména našich kollegů z Lovaně, Luttichu, Namuru a Brusselu.

Nemocní lurdští náležejí všem stavům lidské společnosti. Podle ujištění professora Charcota vysílá

nemocnice pařížská Salpetrière ročně jistý počet svých nemocných neuzdravitelných do Lurd. Na těchto nemocných pozorovati často neočekávané zlepšení, mnohdy i úplné vyléčení, a přece byly tyto nemocné ženy obyčejně v oné nemocnici napřed podrobeny nejdůkladnějšímu léčení, aniž jevily se stopy nějakého zlepšení.

Minulého srpna přišla Celestina Mérielova, chovanka nemocnice Salpetrière, do Lurd, jsouc po levé straně ochrnuta, hluchá a němá. Její blbý, těkavý pohled byl úplně bezvýrazný. Tři dny na to opouštěla Lurdy úplně zdravá; šla rovno, vyjadřovala se docela jasně, slovem, chůze, řeč i sluch byly docela pravidelny.

Zasmušilý, bezduchý výraz obličeje zmizel, a obličej zazářil novým životem. Dvakráte v následující na to zimě viděli jsme opět Celestinu Mérielovu v nemocnici Salpetrière. Její uzdravení bylo trvalé; přišla, aby se ucházela o místo posluhovačky v nemocnici, kdež byla dříve ztrávila pět let mezi těžce nemocnými.

Tyto výsledky jsou ještě nápadnější, stávají-li se u paní z lepší společnosti, které se mohly obrátiti k umění a zkušenostem nejvýtečnějších lékařů, a k jejichž uzdravení všechny možné pokusy byly učiněny. U nich byla nevyléčitelnost zjištěna, a materiál k rozřešení problému pochází od mužů, jejichž autority nelze popříti, a jejichž poctivost jest nedotknutelna.

S tohoto stanoviska uvedli jsme v jednom z posledních čísel „Letopisů“ případ se slečnou Blondelovou, která pět let bezvýsledně byla v lékařském ošetřování, napřed v Toulousu u několika lékařů; pak u dr. Mořice Raynauda, lékaře ústavu Charité a později u professora Charcota. Bezúspěšně posílána z lázní do lázní a přišla konečně do Lurd, kde dne 12. července 1882. náhle úplně byla uzdravená.

„Toto uzdravení nemoci, která nejvýtečnějším methodám léčení a úsilovnému přičinění nejproslulejších lékařů vzdorovala, jest událostí zázračnou,“ píše dr. Amalric, „a leží rozhodně mimo obor vědy lékařské.“

A tak súčastněni jsou při těchto velikých událostech všichni lékaři bez rozdílu svého přesvědčení. K těmto dvěma až třem stům jmén, jež jsme četli na zevrubných vysvědčeních lékařských, mohli bychom ještě připojiti jména všech o radu tázaných lékařů, professorů a docentů, kteří přibráni byli k léčení oněch nemocných a kteří se o neúspěšnosti lékařských prostředků sami přesvědčili. Více jak tisíc lékařů, jak již podotknuto, bylo již svědkem zázraků lurdských. Nejedná se tu tedy „o věc pouhého blouznění bez prostředku ku kontrolování a bez kritiky, nýbrž právě o opak.“

„Máme pro sebe počet a autoritu svědků, dotyčné události odehrávají se před našima očima, hlavní osobnosti těchto událostí po většině ještě jsou na živu, můžeme se jich tedy tázati, je zkoušeti. Co ještě můžeme více chtíti?

Avšak čím to, že zásadní nepřátelé věcí nadpřirozených a zázraků tak zřídka zaměří své kroky do Lurd?

Čím to, že slovo a ujištění tak mnohých a tak vynikajících kollegů, autorit a lékařů našich měst, není s to, aby lékaře všechny jako celek, nechci říci předsvědčilo, nýbrž přece aspoň více méně zvědavými učinilo?

Na to dal jsem již odpověď: Člověk věří jen to, co chce věřiti. Pohrdači zázraky lurdskými budou se rekrutovati vždy z počtu těch, kteří přes nejlepší důkazy nechtějí věřiti a kteří bez zkoumání, bez studia plni strannickosti úsudek pronášejí o věcech, kterých ani povrchně neznají.“

Tak píše dr. Boissarie ve své knize, tak píše lékař, který si dal tak velikou práci, aby prozkoumal všechny protokoly, jež o uzdraveních lurdských byly sepsány.

Koho by slova tato nepřesvědčila?

A tu přichází náš český lékař, professor na universitě pražské, dr. Josef Thomayer a pronáší o uzdraveních lurdských také své mínění.

Považujeme věc tuto za příliš důležitou, než abychom ji mohli mlčením pominouti.

Roku 1891. uveřejnil p. dr. Josef Thomayer v „Živě“, začínaje stranou 147., článek pod názvem: „Vliv nálady duševní na průběh nemoci.“

Z článku toho doslovně vyjímáme:

„Všeobecně je známo, že nálada duševní dovede příznivým způsobem na průběh nemoci působiti, ba vyléčení příležitostně nejen urychliti, ale i přímo způsobiti. Ovšem se tak děje především s nemocemi, při nichž není hrubšího pitevního substrátu a v nichž subjektivní obtíže spočívají hlavně v bolestech, v ochrnutí a podobně.

Působení nálady v tomto smyslu jest rozmanitější, než se na prvý pohled zdá. Počneme s drobností, již zažil nesmírný počet lidí. Šli jsme s bolavým zubem k lékaři, aby nám jej vytrhl. Leč než jsme došli za dvéře lékařovy — přestal zub boleti. Zdaž není to manifestní příklad, jak nálada duševní bolest tlumiti dovede. Strach před bolestí domněle větší, utlumí bolest domněle menší. Podobným způsobem je zaznamenán případ, v němž nemocný jeden na lodi trpěl právě těžkým záchvatem asthmatu, když nastalo jakýmsi způsobem nebezpečí, že loď se ponoří. Náš asthmatik nucen byl odebrati se k pumpě a záchvat ztratil. V obrovské nemocnici Salpetrière v Paříži ležela kdys nemocná po dlouhou dobu (více roků) s ochrnutými dolními končetinami. Jednoho dne ztratilo se ve světnici, kde nemocná ta ležela, cosi, a vzniklo podezření, že nemocná snad je zlodějkou. Následkem toho povídalo se před ní, že následujícího dne dostaví se policejní komisař, aby věc vyšetřil. To nemocnou rozčililo tak,

že téže noci — oknem utekla. Ostatně existuje prastarý příklad působení strachu na nemocné v životopise Eulenspiegelově. Ať je příklad ten vymyšlený anebo pravdivý — je přece jen zajímavý. Eulenspiegel se uvázal, že vyléčí rychle nemocné jakési nemocnice. Za tím cílem vkročil do ústavu tohoto, a zde před nemocnými se vyjádřil, že druhého dne nejtěžšího nemocného na prach spálí a prášek ostatním dá užívati. Rozumí se samo sebou, že druhého dne byla nemocnice prázdna."

„Ale nejen strach dovede někdy příležitostně vyléčiti. Jsou jiné nálady duševní, které stejně působí.

Při všem realismu a naturalismu naší doby tíhne člověk přec k nazírání fantastickému a rád věří v nadpřirozenou sílu a nevyzpytatelné vědomosti takových jednotlivců kteří v pravý čas dovedou přiměřeně se tvářiti. Ale nejen v nadpřirozenou sílu jednotlivců i v nadpřirozenou sílu předmětů panuje dosud u velikém počtu jednotlivců, opravdová, třebas tajená víra."

Nyní uvádí, kterak mnozí lidé uzdraveni mohou býti důvěrou k některým lékařům ba i nelékařům. Připomíná působení faráře Kneippa, o jehož knize nepříliš lichotivě se pronáší, an píše:

„Kniha Kneippova hemží se takovým počtem nesmyslů, ba přímo pitomostí, že lituji každého laika, jenž ji čte."

Ale přes tyto pitomosti uznává, že Kneipp mnohé vyléčil.

„A přece nepochybuji ani dost málo, že Kneipp množství lidí vyléčil. Tvrdím jen, že hlavním faktorem jeho úspěchů je důvěra nemocných a víra (třebas nevyslovená) v nevysvětlitelnou moc osob, které nenabyly lékařských vědomostí touže cestou, jako lékaři obyčejní."

„Podobně ale jako v osoby, tak i důvěra v předměty může nemoc ukrátiti. Známo je, že druhdy někteří

nemocní docházeli uzdravení na hrobě svatého Ludvíka ve Francii.

Každý snad ví, že zázračná voda v Lurdech pozdravila mnoho nemocných. Jest to možno? táže se mnohý mezi tím, co skeptikové posměšně se odvracejí. Jest to zajisté možno, ale nehledejme příčinu pozdravení v předmětu, nýbrž v duševní náladě nemocného. Avšak zase třeba podotknouti, že jen nepatrnější počet nemocí a to ještě jen u osob nečetných, pozdraviti se dá způsobem tímto.“

„Leč nemysleme sobě, že — podotýkám ještě jednou — že je snad veliký počet nemocí, které se dají takovýmto psychickým způsobem léčiti. Působnost zůstává obmezena vždy jen hlavně na rozmanité nervové nemoci bez pitevního substrátu.“

Když jsem sestavoval knihu tuto, záleželo mi na tom věděti, jakého smýšlení o uzdraveních lurdských je pan dr. Josef Thomayer nyní, neboť od roku 1891., kdy článek jeho uveřejněn, uplynula řada let, a proto jsem se na pana professora přímo obrátil tímto dopisem:

„Slovutný pane doktore!

Ve zvláštní příčině dovoluji si Vaši Slovutnost těmito řádky obtěžovati.

Vydám o Lurdech knihu, ve které bude stať: „Lurdské zázraky a věda.“

Pokud mi známo, ráčil Jste se zmíniti o lurdských zázracích ve článku: „Vliv nálady duševní na průběh nemocí,“ uveřejněném v „Živě“ z r. 1891., na stránce 204. takto:

„Každý snad ví, že zázračná voda v Lurdech pozdravila mnoho nemocných. Jest to možno? táže se mnohý, mezi tím co skeptikové posměšně se odvracejí. Jest to zajisté možno, ale nehledejme příčinu pozdravení v předmětu, nýbrž v duševní náladě nemocného. Avšak

zase třeba podotknouti, že jen nepatrnější počet nemocí a to ještě jen u osob nečetných pozdraviti se dá způsobem tímto.“

Z těchto slov lze poznati, že ráčíte, slovutný pane doktore, podivuhodná uzdravení v Lurdech považovati za taková, která lze přirozeným způsobem vysvětliti.

Článek onen uveřejněn byl ovšem již roku 1891., uplynulo tedy od té doby 8 roků, a mohl Jste během té doby jiného mínění u věci té nabýti.

Z té příčiny osměluji se učiniti nejuctivější dotaz:

1. Ráčíte-li, slovutný pane doktore, doposud se domnívati, že i podivuhodná uzdravení lurdská vysvětliti lze pouze přirozeným způsobem?

2. Jaké spisy o lurdských uzdraveních ráčil Jste až doposud čísti?

Prosím snažně, byste mi ráčil tyto dvě otázky laskavě zodpovídati, abych mohl Vašnostina vyjádření ve knize své použiti.

V dokonalé úctě znamená se

Leopold Kolísek,
farář.«

Na tento dopis můj přišla obratem pošty tato odpověď napsaná na navštívence.

„Veleváženy pane!

Kvituji Vám obdržení dopisu Vašnostina, avšak po napadnutí katolickým tiskem, jehož se mi r. 1891. po uveřejnění článku mého dostalo (někdo mi číslo „Čecha“ poslal až do Říma, kde jsem právě meškal) nehodlám vejíti se žádným knězem v diskussi o předmětu, po němž se ptáte.

V dokonalé úctě

MUDr. Josef Thomayer,
professor na universitě.«

Tímto dopisem byl jsem sice překvapen, ale ne upokojen, neboť mi nejvíce na tom záleželo, abych věděl, jak o zázračných událostech lurdských soudí naši mužové vědy.

Vyhledal jsem svoje zápisky, abych poznal, jaké bylo to „napadnutí katolickým tiskem, jehož se p. doktorovi r. 1891. dostalo.“

V těchto svých zápiskách našel jsem dva citáty z „Čecha“. Jeden ze dne 26. srpna 1891 tohoto znění:

„O nevysvětlitelných uzdraveních v Lurdech myslí professor Thomayer, jak sám do „Živy“ napsal, že je dlužno připsati jen na účet zvláštní duševní nálady uzdravených. Každý snad ví — píše doslovně — že zázračná voda v Lurdech pozdravila mnoho nemocných. Jest to možno? táže se mnohý, mezi tím, co skeptikové posměšně se odvracejí. Jest to zajisté možno, ale nehledejme příčinu pozdravení v předmětu, nýbrž v duševní náladě nemocného.

Ad hoc „Lourdes. Histoire médicale.“ (Stran 448 velkého oktavu — cena 3 fr. 50 c. Vydal dr. Boissarie u Lecoffrea.)“

Druhý citát ze dne 11. září 1891:

„Lurdy a p. dr. Thomayer.

Co se týká Lurdů prosíme p. doktora, aby se přihlásil u p. M. Turgeta, Rue de Hanovre N. 6. v Paříži; tam je složeno 15.000 fr. pro toho, kdo jen jediný v knize advokáta Lasserra o Lurdech uvedený zázrak přirozeným způsobem vysvětlí.

Rozhodčí komisse záleží z členů medicinské akademie, z akademie věd a apelačního soudu v Paříži. Dříve však, než tak učiní, prosíme, aby si Lasserrovu knihu přečetl. Dočte se tam, že byli uzdraveni, kteří nevěřili, na př. dcera dospělá téměř osleplá, dala si jen k vůli otci obkladek s vodou lurdskou na oči,

nečekajíc uzdravení, že by víra otcova působila i na oči dcery nevěřící — to snad ani pan dr. Thomayer neodváží se tvrditi.“ —

To bylo tedy to „napadnutí katolickým tiskem,“ pro které pan dr. Thomayer nehodlá vejíti v diskussi se žádným knězem.

Zdá se nám, že jest svět opravdu převrácený. Pan doktor dovolil si o lurdských uzdraveních poznámku, kterou napadl zázraky lurdské, samou vědou lékařskou za zázračné uznané, a když katolický list docela slušným způsobem upozornil pana doktora na spis lékaře dr. Boissarie a na knihu advokáta Jindřicha Lasserra, cítí se pan doktor „napadeným“.

Pan doktor nehodlá tedy vejíti v diskussi o onom předmětě se žádným knězem. Dobrá.

Nechám tu tedy mluviti opět dr. Boissarie, ať mluví lékař proti lékaři.

Dr. Boissarie píše:

„Chceme ještě na jisto postaviti, že ani nejvroucnější nadšení a nejpevnější důvěra nepostačí k vysvětlení těchto četných uzdravení.

Minulého roku procházeli vůdcové poutního vlaku večer před odjezdem místnostmi nemocnic a rozněcovali nemocné k poslednímu výbuchu modlitby:

„Sešli jste se tu ze všech končin Francie; ani obtíže cesty, ani značná vzdálenost nemohly vás zdržeti; po čtyry dny prosíte již Boha a na zítřek ustanoven již návrat, avšak nikdo z vás není ještě uzdraven. Již jen několik hodin zbývá vám, abyste modlitbami svými útok učinili na nebe. Přijďte všichni k jeskyni; až se bude udělovati svátostné požehnání, pozdvihněte

se, abyste kráčeli před svým Bohem v průvodu; jeho všemohoucí ruka vás ponese a daruje vám sílu a zdraví.“

Toto povzbuzení zrovna elektrisuje nešťastníky. Jdou nebo nechají se zavésti nebo zanésti k jeskyni. Ke čtvrté hodině hne se průvod. Vidíme tu mezi dvojitou pohyblivou řadou poutníků, s hořícími svícemi v rukou, pět až šest set nemocných pohybovati se ku předu v nejhlubším mlčení. Zde vidíme ochrnulé, tam souchotináře s posledním takřka dechem na rtech. Zde nese paní dítko v náruči, tam belhá starý otec, tam zase slabá stařena podpíraná svými dětmi. Chvílema klesne tu a tam nemocný na zemi, zdvihnou ho i, přinesou na nosítka. Většinou však s nadlidskou námahou vystupují k basilice.

Všickni tito nemocní tlačí se v basilice ku svatostánku, tahy obličejů jejich září nadzemskými paprsky naděje, a všichni pohlížejí důvěrně ku svému Bohu skrytému pod způsobami chleba.

S největším napjetím všech duševních sil vysílají poslední modlitbu k nebi. Kdo toto divadlo pozoroval, byl k slzám pohnut. To nebylo již vzývání a volání o slitování, to byla němá výměna nejvnitrnějších myšlenek a pocitů s Bohem, jehož láska je tak veliká, jak jeho moc, s tím Bohem, jenž jediné řídí osudy jejich, jenž jediným dechem jejich bolesti a jejich bídu dovede utišiti. Kdo byl by s to říci, jak vroucí modlitby plynuly z jejich rozechvělých srdcí? Kdo byl by s to, tyto tiché rozmluvy podati, v nichž stísnění a těžce zkoušení poutníci svou poslední naději na jevo dávali?

Až na dno duše své jsa rozechvěn, opouštěl jsem místo tohoto slavnostního a vznešeného divadla. Ani okamžik jsem nepochyboval, že veliký počet nemocných napjetím až nadlidské vůle, důvěrnou, vřelou modlitbou, jejíž sílu jen Bůh vyměřiti může, našlo své zdraví.

Vůdce poutníků R. P. Picard mínil: „Zítra budeme čítati mnoho uzdravených.“

„Myslím také," byla moje odpověď, „zajisté mnozí se nám zítra představí jakožto uzdravení; na všechen způsob zmizí všechny ty nemoce, na něž má vliv vůle, důvěra a suggesce."

Následujícího dne byli jsme již o 7. hodině ranní v úřadovně, plní očekávání, jaký výsledek asi mělo ono veliké nadšení ze dne minulého. Odjezd poutníků nastával, okamžik tedy byl rozhodující.

Čekali jsme však marně; ani jediný nemocný se nepředstavil. Zaznamenali jsme ovšem některé již známé případy uzdravení, buď že nastalo zlepšení, nebo úplné vyléčení organických nemocí, avšak ani jediný nový pacient s nervovou nemocí nebyl vyléčen."

Dr. Boissarie popírá rozhodně, že by uzdravení lurdská bylo lze vysvětliti jen vlivem duševní nálady. Že duševní nálada má veliký vliv na uzdravení nemocného, o tom nikdo nepochybuje, a dr. Boissarie, jak jsme se již dříve zmínili, úplně tomu přisvědčuje.

Také nikdo neupírá oněch případů, o nichž se dr. Thomayer zmiňuje, ale také jak živo nikomu nenapadlo, považovati za zázrak, když někomu ze strachu přestane boleti zub. Zázrakem by v takovém případě bylo, kdyby zub úplně zkažený, vyžraný, najednou byl neporušeným, a takové případy dějí se v Lurdech ne sice u zubů, ale na př. při zjevných, otevřených ranách, které v okamžiku se zacelují, a jejichž uzdravení jest trvalé.

V tom právě jeví se zázračnost uzdravení lurdských, že se dějí 1. při nemocech nezhojitelných, 2. rychle, a 3. trvale. Uvádí-li dr. Thomayer příklad s onou ženou z nemocnice pařížské, není to nic zvláštního potud, pokud neuvedl,

že žena ona od toho okamžiku byla úplně uzdravena. Povídačka pak o Eulenspieglovi zdá se nám pro vědecký článek universitního professora málo vhodná, byl by se nám lépe zavděčil, kdyby z pražských nemocnic byl uvedl nějaký případ, který by se podobal oněm, jichž dějiny lurdské uvádějí na sta.

Dr. Boissarie rovněž jiné námitky odmítá. Pravili jsme již, že někteří lékaři vysvětlujíce uzdravení lurdská, připisovali je účinkům studené vody, jiní hypnotismu a suggesci. Obé dr. Boissarie vysvětluje při mnohých uzdraveních lurdských za nemožné.

Uvádí na př. případ s chlapcem Justínem Bouhohortsem, jehož uzdravení obšírně jsme vylíčili. A tu píše:

„Vzhledem na tento případ mnoho se mluvilo o vlivu studené vody na těžké nemoce. Avšak věda lékařská sotva užívá takového prostředku u dvouletých dítek a zajisté nikdy takovým způsobem. Nikdy by nebyl předepsal, praví Vergez, lékař vysílenému, umírajícímu dítku koupel v ledové vodě, trvající čtvrt hodiny v únoru. Děkuje tedy ona matka uzdravení svého synka takovému jednání, jež zkušenost a rozum zavrhuje. A uzdravení to stalo se nejen náhle, nýbrž i dítě, které do té doby nemohlo ani kroku udělati, opustilo také kolébku a chodilo s oním jistým pocitem, jaký jen zvyklost choditi může dáti. Bylo úplně a náhle uzdraveno proti všem známým pravidlům.“

A dále píše dr. Boissarie proti vysvětlení dr. Didaye:

„Co se týče dvouletého chlapce, který koupelí v ledové vodě, trvající čtvrt hodiny, životu byl navrácen,

tedy praví Diday, že toto uzdravení lze zcela přirozeným způsobem vysvětliti, poněvadž věda lékařská denně podobných prostředků užívá. Já však velice pochybuji, že by kdo tohoto prostředku za takových okolností často použil. Považuji nervové ústrojí tak malého dítka za příliš něžné, aby mohlo vydržeti takové dráždidlo, neřku-li aby se jím uzdravilo.“

Co pak se týče hypnotismu a suggesce, píše dr. Boissarie:

„Hypnosa jest umělý spánek a skutečně docílí se v umělém spánku pomocí suggesce (namluvení) velmi překvapujících výsledků.“

„Bdí-li člověk,“ praví Bernheim, „chová se obrazivost proti mravním popudům odmítavě.“

Hypnotismus činí podobně jako přirozený spánek mozek pro suggesci vnímavější.

Avšak v Lurdech nikdo nebývá uspáván. Nemocný se koupe v piscině nebo pije vodu z pramene jenom ve stavu bdělém. Proto může mozek, pánem jsa všech schopností, působení zevnějšího světa odporovati a všech vlivů zevnějších prostým ostati.

Mimo to nejsou nemocní v Lurdech nějak odděleni, v nějakém pološeru, v samotě, ani pod vlivem nějakého rozkazu, ani nějakého pohledu, nýbrž za bílého dne, obklopeni hlukem všeho druhu, jenž myšlenky nemocných činí roztržitými; o nějakém uspávání smyslů nemůže tedy v takovém okolí býti ani řeči. Jen mocný prostředek uspávací (narcoticum) by toho docílil. Jest opravdu nemožno v ledové koupeli, jíž se mnohdy používá za obtížných okolností, kde pacient čeká na pacienta, docíliti takového výsledku.“

Na jiném místě píše o suggesci:

„Víme ovšem, že dovede odstraniti nemoci způsobené porušením nervů, ale rovněž jest nám známo, že nedovede v okamžiku hlubokou ránu zaceliti, porušené tkanivo obnoviti a bacilly tuberkulosní zničiti.

V Lurdech však mizí rány a vředy, nemocní plícemi slaví tu své z mrtvých vstání, rakovina, slovem ústrojné nemoce všeho druhu naprosto přestávají jako nějaká pomíjející bolest.

A uzdravení tato stávají se beze všech pravidel, jednou při příchodu do Lurd, jindy při odchodu, zde u nemluvněte, tam na nemocných, kteří uzdravení ani netroufali si očekávati, slovem, program těchto uzdravení není dílem lidským.“

Uvedeme ještě dva případy zázračného uzdravení, z nichž poznati můžeme, že přirozený způsob uzdravení úplně jest vyloučen.

První případ vyličuje P. Vadon jakožto očitý svědek. Zázrak ten stal se roku 1889. P. Vadon píše:

„Druhého dne konal se průvod opět, ačkoli zrovna lilo. Když se v jeskyni udělovalo sv. požehnání, stala se v koupelnách neobyčejná událost. Jistá na smrt nemocná osoba pozbyla vědomí, a marně použito všech možných prostředků, aby ji přivedli k životu. Tato nemocná, jak jsem se později dověděl, byla paní Facqová, matka desíti dítek z Pont-a-Moussonu; bylo jí 44 let, a byla dle vysvědčení lékaře dr. Pierrona pět let ochrnulá.

S úzkostlivým pohledem ptaly se ošetřovatelky, mají-li tuto umírající ponořiti do vody. Učinily tak, vzývajíce vroucně Matku Boží Lurdskou. Ale výsledek byl takový, že přítomní myslili, že uhodila poslední hodinka, a někteří počali se modliti modlitby umírajících.

V tomto okamžiku zavzněl zvonek, jímž dáváno znamení, že se průvod s Velebnou Svátostí blíží, a bylo slyšeti hlasy: „Hosanna Synu Davidovu! Ó Ježíši, uzdrav naše nemocné!“

„Rychle, rychle,“ pravily paní ošetřující umírající, „vynesme ji a položme k cestě, kudy půjde průvod.“ Nemajíce ani tolik kdy, aby sňaly plachtu z nemocné, v níž ji do vody ponořily, položily nemocnou na no-

sítka a vhodily na ni v rychlosti nějaké šaty. Tak postavily ji ven — do deště.

Lidsky mluveno, nebylo toto jednání opatrné, tak že jeden nosič nemohl se zdržeti a pravil: „Ale, milé paní, jak ji můžete jen dáti sem.“ Později vyznal, že byl toho mínění, že musí každým okamžikem skonati.

Ale ošetřovatelky nedbaly těchto slov, a plny důvěry klekly si k nosítkám v pravo i v levo. Jedna sestra volá nemocnou jménem a snaží se nazdvihnouti jí hlavu; ale marně, hlava klesá nazpět, a oči ani na okamžik se neotvírají.

Nyní přiblížil se biskup z Nancy s Nejsvětější Svátostí až k umírající. Byl jsem pouze dva kroky od ní a musím říci, že jsem viděl na smrt nemocnou paní, kterak z náručí smrti vrací se k úplnému uzdravení.

Náhle totiž, skutečně náhle, pozdvihla hlavu, oči se otevřely a utkvěly na monstranci, a také ruce spínaly se k monstranci. Paní, zápasící ještě se smrtí, vstala, a stojíc udělala veliký kříž a kráčela k Velebné Svátosti, kterou nesl biskup. „Klekněte!“ — pravil kdosi z průvodu a když poklekla, dotekl se biskup monstrancí její hlavy. Pak povstala a zapomněvši se, že je jen ledabyle oděna a že nemá ani střevíců ani punčoch, jde bosa za baldachynem, v blátě, ale obličej září jí radostí, a oči — plné slz. Chtěla dokonce až k basilice, ale zadrželi ji a přes moc odvedli do útulny pro poutníky.

Když se jí později ptali, co cítila při svém uzdravení, odpověděla: „Nic jsem necítila; viděla jsem jenom svého Boha, který ke mně pravil: „Vstaň a choď!“ A já jsem vstala a šla.“ —

Druhý případ vypravuje dr. Boissarie:

Paní A. P. byla od malička vznětlivá a jevila stopy značné nervosity. Když jí bylo 16 let, ztratila matku. Tato rána zvlášť účinkovala na její nervy, takže dostávala křečovité záchvaty. Když jí bylo 18 let,

vdala se, ale po dvou letech dostavily se záchvaty v plné míře. Bez nejmenší příčiny upadá nemocná do zvláštního stavu, a trvá v něm celé hodiny, majíc ruce, ramena a hlavu úplně strnulé, nehybné, ochrnulé.

Těžké příznaky žaludeční, vrhnutí 20krát až 30krát za den, přivodily klesnutí sil tělesných. Rodina, postrašena jsouc těžkými zjevy neduhu, vynasnažila se všemožné zaříditi a u největších autorit lékařských rady hledati. Zavezli nemocnou roku 1858. k výtečnému lékaři jménem Velpeau, který naději projevil, že místním léčením žaludku bude snad pomoženo. Čistil žaludek stahujícími léky a ošetřoval chorou u sebe v ústavu v Paříži. Přes veškeru pomoc stávaly se záchvaty častějšími. Nemocná musila domů, aniž stav její se zlepšil; zdálo se však přece, že pociťuje jakousi úlevu. Mohlo by se říci, že intensita rozruchu nervového na okamžik byla zlomena a nastala pomíjející reakce. Než období toho upokojení netrvalo dlouho, a záchvaty se dostavily znova.

Pacientka vrátivši se opět do Paříže, hledala pomoci u proslulého dr. Joberta de Lamballe; tento léčil ji žárem železa a vypaloval nemocná vaziva, kterýž způsob léčení též byl bez výsledku, jako veškeré pokusy dřívější.

Tři leta na to odebrala se opět do Paříže a hledala útočiště u věhlasného Nélatona. Důvěřuje methodě léčení prof. Simse, radil jsem paní A. P. dle amerického způsobu dáti se hojiti novou operací — úspěšným výřezem. Než Nélaton projevil výstrahu rodině s moudrou opatrností, by se nepouštěla na odvážné cesty, které neposkytují záruky úspěchu kýženého, a mohou se státi životu nebezpečnými. Nemocná vrátila se z Paříže po třetí nevyléčená, nezlepšená, bez důvěry, bez naděje.

Uplynulo několik let v takovém trudném stavu. Rodina odhodlala se ještě k jednomu poslednímu kroku.

Věhlas lékaře Courtyho pronikl až k nám. Z celé Francie draly se proudy pacientů do Montpellieru. Paní A. P., u kteréž další se objevovaly obtíže, chvátala též tam. Již dlouho trpěla stálou hnisavostí v hojné míře, na doklad, že zánět dělohy dále se vyvinoval a záhadným se stal. Pacientka nacházela se nyní již 15 let v lékařském ošetřování. V měsíci listopadu 1873. zavezli ji do nemocnice do Montpellieru ke Courtymu. Za pětiměsíčního pobytu vynasnažil se Courty v každém způsobu léčení: kauterisací, dilatací houbami, ècrasementem (vyškrabováním). Vše darmo, neduh se horšil. Courty se přiznal, že není s to, aby proti chorobě úspěchu docílil, a omlouval se z bezúspěšné trýzně té.

Poznavši ze slov lékařových, že neduh jest nezvratně nezhojitelný, vrátila se A. P. domů v měsíci březnu 1874.

Mnoho let se již čítalo od počátku nemoci. U veškerých kapacit lékařských o radu a pomoc bylo ucházeno, veškerých způsobů léčebných bylo zkušeno, a přes to vše neduh se den ode dne horšil. Nemocná nemohla se na nohou udržeti, shrbena, a s obou stran podepírána, chodila, trýzněna jsouc stále zuřivými bolestmi. Hnis z boláků vždy více a častěji vyvěrající, rozežral i zevnější kůži při vší čistotě a pozornosti.

Za pobytu svého v Montpellieru seznámila se paní A. P. s jednou pacientkou, která též v léčení byla u lékaře Courtyho, a kteráž ji vyzvala, by spolu podnikly pouť do vzdálené jedné kaple, v níž se nacházela socha zázračné P. Marie Lurdské. Nedbajíc slaboty a vzdálenosti, s důvěrou a ochotou podnikla tuto pouť. Dojem zázračný, jaký na ni učinil pohled na sochu této svaté Panny, utkvěl jí trvale v paměti, a ještě nyní nemůže si vzpomenouti na onen okamžik bez rozechvění. Měla v úmyslu zanechati památku v této kapli a doporučiti se do zvláštní milosti sv. Panny Marie Lurdské.

Vrátivši se z Montpellieru do svého domova, předsevzala si po nějaké době podniknouti pouť do

Lurd samých a poprosila jednu ze svých sestřenic, která od narození byla němá a kterou milovala, by ji doprovázela.

Avšak muž její, jemuž svůj úmysl sdělila, vyslovil se proti tomu. „Bylo by bláhové," pravil, „prostý zdravý rozum lidský musí ti říci, že tvé záměry jsou plané." Konečně dal se přece přemluviti. Vydala se na cestu a přibyla do Lurd dne 22. srpna 1874. Měla přesvědčení, že jest nezhojitelně chorá, a nemodlila se o zdraví. Oč se modlila, bylo: o propůjčení síly a trpělivosti, by dovedla snášeti svůj neduh, o uzdravení sestřenice němé a obrácení svých příbuzných.

Tak málo měla víry v možnost svého uzdravení, že po dobu svého třídenního pobytu v Lurdech ani jedenkráte se nekoupala. Až posledního dne na přímluvu svých přítelkyň pila sklenici vody lurdské, neměníc svého smýšlení. Odjela z Lurd a velmi unavená a umdlená dostala se do svého domova. Muž plný zvědavosti, jaký pouť měla účinek, přišel jí vstříc, zkoumaje, čeho docílila. Odvětila: „Vše jest se mnou při starém." „Kdyby tě byla svatá Panna uzdravila," pravil muž, „byl bych Jí byl povděčen po všechny dny života svého." Umdlená ulehla ku spánku s myšlenkou: „Neduh můj jest naprosto nezhojitelný."

Den na to vstala, chodila bez únavy, bez podpory, bez pomoci, snadno sem a tam pevným krokem, jistým chodem kráčela ku svým nájemníkům a dělníkům. Vyjevení a udivení zírali tito na paní A. P., kterouž od dávna byli uvykli vídati: shrbenou s výrazem utrpení a nemoci v obličeji, kterak se bídně vleče nebo je nesena. Příbuzní nevědí, mají-li takovému divu věřiti čili nic, a jsou plni bázně nad neočekávaným obratem neduhu.

Pacientka sama nechápe a nepozoruje, jaký s ní se stal obrat, jakou změnu na ní celý svět vidí. Div jest ale všem zrakům zřejmý. Nejen všecky její výkony okamžikem staly se pravidelnými, nýbrž i hnisavost

boláků od večera do rána vymizela, a rány, které po dlouhá léta se bahnily, že i celé ručníky nebyly s to hnisu usušiti, a které nijakým způsobem nedaly se zhojiti, byly přes noc zaceleny.

Zemdlená a vysílená ulehla pacientka večer a z rána procitla znovuzrozena, svěží a zdravá. Neduh 18letý, viditelný každému, i ve svých příznacích pozorovaný od každého; neduh, který veškerou sílu nemocné svou vleklostí vyčerpal, vteřinou beze stopy jest ten tam; a vteřinou nemocná nabyla všeho, co na vždy za ztracené považovala.

Od těch dob 14 let uplynulo, a nemoc se nevrátila, čas to, který jest rozhodně dokladem a důkazem divuplného vlivu; a paní A. P. nepotřebovala už nikdy ani šetření ani léčení. Nastoupila opět do společenského života a z utrpení nezůstalo jí než vzpomínka.

Kdybych nebyl lékařem, neopomněl bych zvláště podotknouti, jak vznešené a veliké myšlenky ovládaly tuto duši bolestmi utrápenou, která způsobem nezištným a šlechetným, sebe sama zapomínajíc, pro sebe prosila toliko o trpělivost a sílu ku snášení neduhu, pro své příbuzné o uzdravení a o obrácení k Bohu.

Kdybych psal pro lékařský stav, mohl bych řadu odborných podrobností a přesných příznaků uvésti, které by uvedené neduhy dopodrobna osvětlily. Chci jen podotknouti, že roku 1858. Velpean u dotčené paní neduh veškeré soustavy tělesné onemocněním jistého útrobí vysvětloval. Po něm lékařové Fobert, Nélaton a Courty, největší kapacity oné doby, neduh jakožto vleklý zánět dělohy označovali, kterým neduhem celý tento orgán, a pak v zápětí celá soustava nervová veškerého těla uchvácena byla.

O pravdivosti rozpoznání nemoci, takovými autoritami učiněného, nelze pochybovati, a odpadají všechny doklady s mé strany.

Paní A. P., dcera poslance na sněmu, a sestra senatora, tedy paní z nejlepších kruhů společenských,

ve kterých vše se pozoruje dopodrobna, zajisté byla předmětem pozorného sledování v dlouhé chorobě.

Co se mne týká, doufám, že jsem vše podotkl, co k věci samé se vztahuje, a připojuji, že dojem na mého ducha touto zázračnou událostí učiněný nikdy nepomine.

Pro individuelní povahu, která z každého případu nám před oči předstupuje a nám rozličné zkušenosti a úsudky skýtá, zasluhuje každý ojedinělý případ, by zvlášt v úvahu vzat byl. Oni lékařové, kteří jsou toho mínění, že v Lurdech jen tak zvané čistě a prostě nervové neduhy zázračně uzdraveny byly, dopouštějí se zřejmého omylu, jelikož uvádějí toliko ony případy, ve kterých prostě nervosní příznaky převládají, nechávajíce stranou případy směru opačného, které zajisté zasluhují, aby vytknuty byly.

V té příčině náš případ paní A. P. jest zvlášt vynikající. Protivníci zázrakův lurdských pokoušeli se vysvětliti zázračná uzdravení: 1. účinem vody pramene lurdského; 2. účinem koupání; 3. účinem přemocných dojmů; 4. účinem suggesce; 5. účinem důvěry nemocných; 6. účinem oživující a pozdvihující víry; 7. účinem uchvacujícího rozechvění převalných zástupů poutnických. —

Oproti tomu všemu uzdravena v našem případě pacientka, která se nekoupala v prameni lurdském, která nepila vody lurdské krom posledního dne, která nepřišla k jeskyni lurdské jen sobě k vůli, nýbrž jakožto průvodkyně druhé nemocné, která neočekávala uzdravení, aniž o ně prosila, přes to vše uzdravena jest den po návratu domů, zde ani sama vědomí neměla, že uzdravena jest, ani toho nechápala, nýbrž příbuzní první to pozorují, že neduhu sproštěna jest. Vůči takovému úspěchu jsme nuceni prohlásiti, že všecko vysvětlování způsobem vědeckým a přirozeným jest marné a plané.

Že paní A. P. úplně, jistě a trvale byla uzdravena, o tom byla přesvědčena celá rodina, celé okolí, nezvratně a rozhodně, takže žádný o tom nepochyboval. Všichni se kořili zázračné moci Boží, vidouce, že osoba milovaná, tíží neduhu po léta trýzněná a zničená, najednou nabyla svěžesti, zdraví, síly tělesné v dokonalé míře.

V tomto případě odpadá všechen hypnotismus, exaltace a suggesce, všechny rozechvěnosti moralní a duševní, všechny podmínky přirozené, pacientka nemá žádného podílu na uzdravení svém svými myšlenkami, svou vůlí, svou nadějí, svým přáním atd. ani v míře nejmenší. —

Právě uvedený případ náleží do kruhů mých pacientův, do mé klientely, a pozoroval jsem pacientku po mnoho let, bedlivě sleduje všechny příznaky vyvinující se choroby, průběh její a vývin až život ohrožující. Též současné kapacity lékařské jsou s pozorováním mým ve spojení. Nemohl jsem předvídati na počátku léčení, jaký konec vezme neduh, při němž všechny způsoby a cesty léčebné se objevily marnými; avšak nikdy jsem neměl pomyšlení, že by tak zakořeněná a těžká nemoc pojednou vůbec vyléčena býti mohla, že by osobnost na útrapy zvyklá, rázem svých sil a zdraví získati mohla. Byl jsem tenkráte začátečníkem v lékařství a domýšlel jsem si mnoho o veliké úspěšnosti a dovednosti našeho umění, aniž bych podceňoval překážky, které někdy uzdravení do cesty se staví, a kdyby mi někdo byl vypravoval o Lurdech a jejich zázračné moci léčebné, nikdy bych byl nechápal, jak by tak těžký neduh jednoduchým účinkem mohl uzdraven býti.“

Z uvedeného již každý nepředpojatý poznává, jak přísně počíná si věda lékařská u vyšetřování zázračných událostí lurdských, a přece ta přísná **věda lékařská** uznává mnohá z oněch uzdravení

za taková, jichž přirozeným způsobem vysvětliti nelze, tedy za zázračná. Koho však ani tyto důvody nepřesvědčí, tomu platí slova dr. Boissarie, jenž napsal ve své knize:

„Těm, jimž svědectví uzdravených a jejich lékařů, jakož i ujišťování rodičů, přátel a všech očitých svědků málo platnosti mají, pravíme: Jest ještě jeden prostředek, kterým můžete se přímo o naší otázce přesvědčiti a kterého nemůžete od sebe zamítnouti. Pochybujete-li o slovech jiných lidí, budete sami o sobě pochybovati, svým vlastním očím a uším, svým vlastním pěti smyslům budete nedůvěřovati? Přijďte do Lurd v době velikých poutních průvodů, pozorujte a zkoumejte případy ony. Přijďte do místnosti zkušební komisse a zkoušejte, vyslýchejte nemocné, projevte beze všeho svou pochybnost! Najdete tam kollegy, kteří nejúzkostlivějším způsobem si počínají a také s největší zdrženlivostí své úsudky pronášejí, kollegy, kteří snad ještě méně, než vy, jsou ochotni, překonání nebo zvrácení zákonů přírodních uznati. A opustíte pak tuto místnost, když ne přesvědčeni, že jste viděli a takřka rukama hmatali věci nadpřirozené — zázraky nejsou na všech rozích, Bůh nechce naší víře zásluhy bráti a zřídka snímá všechny závoje — ale přece přesvědčeni, že jste našli lékaře téhož poctivého smýšlení a téže nedotknutelné povahy, jako jste sami, jakožto úzkostlivé pozorovatele pravidel našeho umění, lékaře, kteří žádného jiného úmyslu nemají, než aby pravdu proti blouznění lidu a proti vývodům a předsudkům vědy obhájili.“

Tímto způsobem již mnohý pochybovač nabyl úplného přesvědčení. Do Lurd ubíral se s pochybnostmi, nedůvěrou, z Lurd však odcházel pln jsa posvátného nadšení a pevné víry.

Na důkaz uvedeme aspoň jeden příklad, jejž přinesly „Letopisy Lurdské“:

„Poznámky a dojmy jistého lékaře při národní pouti roku 1894.

Můj duševní stav napřed.

Cestoval jsem k vůli zotavení do Pyrenejí, avšak pudilo mne jakési tajné přání také tam, kde bych mohl stopovati nadpřirozené události, jež se obzvláště po dobu národní pouti v Lurdech tak často přiházely. Kniha dr. Boissarie, kterou jsem lonského roku za pobytu svého na venkově četl, vzbudila ve mně zvědavost, zatím co rozum můj cítil se dotknutým oněmi četnými zprávami, v knize nahromaděnými, z nichž každá o sobě jest již dostatečným důkazem. Člověk není nadarmo lékařem, myslil jsem si, a tak přece jsem pochyboval. Zázraky lurdské nejsou ostatně článkem víry, a proto pochybnost tu je dovolena; také jsem nemohl zcela rozumně dáti své vědecké stvrzení, dokud jsem neviděl a takřka rukama nehmatal.

Proto onen úmysl osobně zkoumati všechno, a proto také umínil jsem si, co nejpřísněji všechno sledovati.

Návštěva v nemocnicích.

Považoval jsem za nutno viděti napřed nemocné, než bych uviděl uzdravené.

V místnostech, kde nešťastníci v pravém slova smyslu nahromaděni byli, mohl jsem se přesvědčiti, že mám před sebou obraz lidské bídy.

Viděl jsem nemoci všech druhů a mohl jsem se přesvědčiti, že nějaký podvod úplně jest vyloučen. Jedno bilo mi při návštěvě obzvláště do očí, totiž povznášející oddanost nemocných a vpravdě křesťanská láska a obětavost ochotných a dobrovolných ošetřovatelů.

Návštěva v koupelnách.

Také zde měl jsem úplnou volnost, že jsem mohl vcházeti a vycházeti, kdy a jak jsem chtěl, a býti

přítomen při ponořování nemocných do zázračné vody. Koná se to všechno docela jednoduše a přirozeně, a není tu slyšeti slova, jímž by mohla se rozplameniti touha nemocných po uzdravení.

Ošetřovatelé a ošetřovatelky rozumí svému dílu mistrovsky, a žasl jsem nad jemným způsobem a něžnou péčí, s jakou nemocné svlékali, aby jim všelikou nepříjemnost ušetřili.

Zatím, co se nemocný koupá, modlí se tu docela potichu. Nejčastěji vyrazí ze sebe nemocný výkřik v okamžiku, kdy se dotkne ledové vody, kteroužto zmínku ne bez příčiny tuto uvádíme.

V místnostech zkušební komisse.

Nabyv úplné jasnosti o těchto nejdůležitějších věcech, potřeboval jsem nyní jenom odebrati se do úřadovny zkušební komisse, abych zde vyčkal, zdali se věci nadpřirozené objeví.

Jak mám dr. Boissarie popsati? Je to nejdovednější, nejspravedlivější a nejpřísnější lékař a při tom neobyčejně laskavý a úslužný.

A nyní přicházejí zázračně uzdravení. Pathologické případy přísně se zkoumají. Ačkoli zde není ani učitelův ani žáků, jsme tu jako na skutečné klinice, neboť všickni přítomní lékaři mohou dle libosti uzdravené prohlížeti. Nedůvěřivý kollega, který sedí vedle mne, žasne nad přísností katolických lékařů a obdivuje jejich chladnou, rozumnou zdrženlivost. Budu míti na paměti vždy slova dr. Boissarie, od něhož žádal kdosi potvrzení: „Nesedíme tu jako soudcové, nýbrž jako svědkové.“

Abych si zkoumání ulehčil, rozdělil jsem si zázračné případy na čtyry oddíly:

1. nemoci, kde čivy hrají hlavní úlohu;
2. nemoci vnitřní;

3. přerušení ústrojné: ztráta sluchu, zraku a j.;
4. nemoci zevnitřní.

Nemoci čivové. Zjistil jsem podivuhodná uzdravení v tomto oddílu. Porušení nervová, která po dlouhá léta od vyhlášených lékařů bezúspěšně byla léčena, v Lurdech náhle byla uzdravena. Než nechci se o tomto předmětě příliš rozepisovati, neboť víme, že při nemocech nervových přísně vzato všechno lidským způsobem možno jest.

Vnitřní nemoci. Zde jest zdůvodnění událostí snazší a lékaři také shodují se tu v diagnose (rozpoznání nemoci) úplně. V tomto oddílu zjistil jsem úplná z mrtvých vstání, a zaujaly mne hlavně tyto případy:

Občasný zánět pobřišnice (sestra Štěpánka);
Žaludeční vřed (Sarah Arter).
Zánět pobřišnice (paní Bourquesova).
Ochrnutí spodních údů následkem revmatismu.

V posledním případě byl jsem právě přítomen, kdy ubohý nemocný dělník opouštěl koupelnu, a byl jsem svědkem jeho prvních kroků. Nevymizí mi z paměti jeho klátivá, opatrná chůze, kterou bych mohl přirovnati chůzi umělce, chodícího po provaze. Druhého dne stopoval jsem onoho uzdraveného, aniž o tom věděl, a sotva jsem ho poznal, tak lehce a jistě chodil.

Porušení ústrojné. Hluchá dává si zjistiti své uzdravení. Když bylo napřed přečteno dlouhé a obšírné lékařské vysvědčení, potvrzují přítomní lékaři, že nemocná tikot hodinek ve vzdálenosti desíti centimetrů rozpozná. Ptám se na její hluchotu přítomných jejích příbuzných a známých, a všickni tvrdí: „Byla hluchá jako peň.“ Jest mi vyznati, že mi nyní docela dobře rozumí a na mé otázky správně odpovídá. Podivné!

Nyní přichází Jindřich Schnetzer, vysoký, chudý člověk, a sedá si na židli. Jeho užaslé zraky rozhlížejí se po celém sále, a zdá se, jakoby něco hledaly.

Vysvědčení očního lékaře dává nám svědectví, že zrak tohoto muže byl porušen. Podávají mu noviny a on docela lehce čte. Mimoděk sáhá do kapsy, a vyndav vojenskou knížku, poznává v ní písmo svého bývalého poddůstojníka a čte beze vší obtíže . . . Čím dále podivnější!

Nemoci zevnitřní. Jestliže až posud byly jakési pochybnosti možny, neboť nikdy s jistotou se říci nemůže, zdali a jak nervy s nemocí souvisejí, tož nyní stává se všeliké popírání nesnadnějším. Abych byl úplně přesvědčen, musil jsem viděti náhle uzdravenou ránu. Nuže! viděl jsem na vlastní oči a vlastníma rukama ohmatával jsem koleno mladého děvčete, které trpělo zánětem kloubů, spojeným se vředy, a které okamžitě bylo uzdraveno. Aby pak veškera pochybnost zmizela, ubezpečily mne dámy, které ubohou nemocnou v zázračné vodě koupaly, že vata, přiložená na nemocnou ránu, před koupelí ještě plna byla hnisu.

Pozoroval jsem v tomto oddílu ještě jiné, velice zajímavé případy, které však vedle této proměny příliš se ztrácejí.

A tak končím své zápisky, abych se ponořil do rozjímání.

Můj duševní stav potom.

Není mi líto těch osmi hodin, jež jsem po dobu národní pouti denně strávil v úřadovně zkušební komisse.

Věřím nyní a věřím pevně, poněvadž jsem viděl a poněvadž jsem i hmatal. Rozumné jest přesvědčení, jak s radostí dosvědčuji, z daleka vyhnouti se oné hrozné pochybnosti, která je moderním lékařům vlastní.

Úsudek.

Zůstanu po celý svůj život horlivým, přesvědčeným katolíkem. Láska a dík naší milé Matce Boží Lurdské!

Dr. S . . . . .“

Litujeme, že onen lékař neuveřejnil úplně svého jména, ale komu na tom záleží, může se obrátiti na redakci „Letopisů Lurdských“, tam zajisté úplné jméno zaznamenáno.

Končíme tuto úvahu.

Nadepsal jsem celou tuto stať: „Zázraky lurdské a věda“ a snažil jsem se dokázati, kterak věda podává nám důkazy, že události lurdské jsou skutečně povahy neobyčejné, zvláštní, přirozeným způsobem nevysvětlitelné.

Jsou-li však přirozeným způsobem nevysvětlitelny, co zbývá, než uznati jejich nadpřirozenost, zázračnost? A co znamená uznati nadpřirozenost, zázračnost událostí oněch? To znamená věřiti Lurdům, věřiti, že v Lurdech působením Vyšší Bytosti dějí se divy, dějí se zázraky...

II. Zajímavá sázka.

V dějinách zázračných událostí lurdských velmi důležitou úlohu hraje sázka, kterou učinil jistý bohatý Francouz, bydlící v Paříži, jménem Arnošt Artus.

Roku 1884. vydal Artus objemnou knihu nadepsanou „Défi a la libre pensée sur les miracles de Notre-Dame de Lourdes.“ — vyzvání to, týkající se zázraků lurdských.

Z knihy této dovídáme se zajímavých věcí:

Arnošt Artus měl sestru provdanou za pana Fourniera. Z tohoto manželství byly dvě dítky: Julie a Albert, z prvního manželství měla paní Fournierova syna, jenž se jmenoval Arnošt Mancel.

Rodina Fournierova bydlela v Bordeaux, když se Julie těžce roznemohla. Bylo jí tehda 14 let. Nemoc byla považlivá a naplňovala celou rodinu velikými starostmi.

Z počátku byla nemoc na způsob „tance sv. Víta“. Slabost žaludku časem tak pokročila, že děvče jen něco málo mohlo jísti a jedla pouze na naléhání domácích. Celé tělo tím ovšem náramně seslábło, takže bez cizí pomoci nemohla ani státi. A i tak, když jinými byla podporována, byla nucena po třech nebo čtyřech krocích opět se posaditi. Plíce byly nakaženy, proto dech byl den ode dne obtížnější, ano Julie nemohla ležíc ani dýchati, proto musila ustavičně seděti v posteli. Konečně jí pravá strana těla úplně ochrnula. Při dýchání ozýval se zvláštní pískot, známka to plic velmi porušených.

Nejznamenitější lékaři v Bordeaux byli tázáni o radu. Tito prohlásili, že uzdravení děvčete v nejpříznivějším případě jen po dlouhém čase bylo by možno. Předpisovali všelijaké léky a doporučovali léčení vodou.

Té doby stalo se, že se dostala do rukou pana A. Artusa, bratra matky děvčete, kniha Jindřicha Lasserra: „Notre Dame de Lourdes“ — „Naše Matka Boží Lurdská.“ Obsah této knihy upoutal ho tou měrou, že ji bez přerušení přes jednu noc přečetl. Když s ní byl hotov, svítal právě oknem den.

„A jasný den zasvitl také v mé duši“ píše Artus, „nadzemské světlo rozžehlo se v mém srdci, světlo víry ve zjevení se svaté Panny, světlo víry v Její dobrodiní, Její zázraky.“

Víra a naděje jsou sestry. Artus myslil na svou nemocnou neteř a pojal naději v její uzdravení.

Psal tedy sestře do Bordeaux, aby také ona i s domácími s důvěrou na Matku Boží Lurdskou se obrátila. Mají se náležitou přípravou učiniti hodnými vyslyšení, a především k posilení své důvěry přečísti si knihu Lasserrovu, kterou jim poslal. Druhý dopis napsal Artus panu faráři Peyramalovi v Lurdech prose ho, aby laskavě poslal jednu láhev lurdské vody paní Fournierové do Bordeaux.

Rodina Fournierova byla co do náboženského smýšlení velmi různě utvářena. Paní, dcera a 11letý synáček byli zbožní a věřící. Otec naproti tomu a syn paní Fournierové z prvního manželství, Arnošt Mancel, byli svobodomyslní. Tento dokonce nemohl zatajiti svého smýšlení, a když přišla lurdská voda, a on zvěděl, co chtějí učiniti, napsal Artusovi tyto řádky:

„Přes to, že mám k Tobě, milý strýčku, zvláštní respekt, musím Ti vyznati, že nemám k Tvé vodě ani nejmenší důvěry. Kdyby Julie nebyla až tak příliš nemocna, měl bych sto chutí, celé věci se zasmáti. Ale tak omezím se pouze na to, co Ti tu jednoduše pravím: Bude-li Julie pitím této vody uzdravena, pak rozhlásím to všude, že stal se zázrak. Ano pak — v tom případě se zavazuji, že půjdu ke sv. zpovědi. Vidíš, že jsem velmi dobré nálady. Ty zdáš se, že věříš, než vidíš, já chci věřiti, až uvidím. Jsem jako nevěřící Tomáš.“

Zatím přišla voda z Lurd.

Horlivě připravovala se Julie na onu milost, kterou s nebe očekávala. Den 13. června 1871 byl

výročním dnem jejího sv. přijímání. Čtrnáctý červen byl určen, aby vyprosila si uzdravení, kterého lidskou vědou, spoléhající na přirozené síly, nebylo lze nikterak očekávati.

Měli také všecku příčinu si přispíšiti, neboť s Julií bylo již velmi zle. Již 48 hodin nepožila žádného pokrmu.

Dne 14. června dala se Julie zanésti do kostela, kde za ni sloužena mše svatá. Nemocná, její matka a malý Albert přijali s největší vroucností Tělo Páně a modlili se tak zbožně a s takovou důvěrou, jakoby chtěli nebi násilí činiti.

Po sv. přijímání vzala paní Fournierová láhev s lurdskou vodou a podala ji chvějící se rukou nemocné dceři, která několik hltů učinila.

Okamžik plný úzkosti a krušného očekávání minul. Ale co na to následovalo, bylo ještě krušnější.

„Tož jak dceruško, jak je ti?“ ptala se matka.

Obličej nemocného děvčete byl strašně bledý.

Odpověděla matce: „Ach nic se, maminko, nezměnilo, nejsem uzdravena,“ a při těch slovech propukla v usedavý pláč.

Volání tedy po nadpřirozené pomoci ukázalo se právě tak marným, jako všechna ta lidská věda lékařská, které již použili.

Nešťastná rodina byla blízka zoufání. Paní Fournierová psala Artusovi, co se stalo, a ptala se, co mají nyní činiti; vyznala také v listě, že sama snad ze zármutku se roznemůže.

Tak uplynul den 14. června za samého lkání a hojného prolévání slz.

Přiblížila se noc. Julie ležela, ba vlastně seděla na loži. Matka a malý Albert modlili se večerní modlitby; otec se vzdálil, jakož vždycky činíval, kdykoli se matka s dítkami počala modliti. Poněvadž pak rovněž jako ostatní starostí velikou o nemocnou dcerušku byl trápen, nemohl spáti. Vzal si tedy do rukou noviny „Gironde“ a počal čísti. Byl to list svobodomyslný, zednářský první třídy.

Nemocná Julie, matka a Albert dokončili svou modlitbu. Byli všickni velmi sklíčeni. Julie modlila se ještě jeden růženec. Když se jej pomodlila, ukazovala vyzáblou rukou na skříň, kde stála láhev s lurdskou vodou, a prosila matky, aby jí vodu podala.

Tato však nechtíc, aby se dceruška nového sklamání dožila, pravila:

„Ale, milé dítě, kdyby tě svatá Panna byla chtěla uzdraviti, byla by to zajisté dnes ráno již učinila.“

Avšak nemocná nechtěla popustiti.

„Jsem přesvědčena, že dnes, tento večer budu uzdravena, dejte mi jen vodu,“ pravila, když matka odkazovala ji na druhý den.

Také malý bratříček, trvající posud na kolenou, vmísil se do řeči a pravil: „Maminko, dejte jí vodu, Julie bude uzdravena.“

Paní Fournierová dala si konečně říci a za všeobecného ticha, jež přerušováno bylo obtížným, siplavým dýcháním ubohého děvčete, nalila z láhve trochu vody do sklenice a podala ji Julii. Julie poznamenavši se svatým křížem, vypila vodu, již

považovala za svatou, do poslední kapky. Pak postavila prázdnou sklenici stranou, pozdvihla oči k nebi a počala dlouhými tahy dýchati.

Prsa se zdvihla a rozšiřovala; a vzduch proudil bez překážky do uvolněných plic. Spozorovavši matka tyto dlouhé, z hluboka vycházející oddechy, které bezprostředně na ono nepříjemné sipění následovaly, tu cítila, jak duše její zvláštní hrůzou se chvěje.

„Nejsvětější Panna mne uzdravila," zvolala najednou Julie; „dejte mi prádlo! Chci si umyti prsa, boky a všechna bolavá místa."

Nyní umyla si celé tělo lurdskou vodou a zvolala radostně: „Maminko, všechny mé bolesti mizí, všechny, všechny jedna za druhou! Smývám je houbou všechny s tě'a."

A vskutku! Všechen dlouhotrvající a bolestný neduh rázem a úplně zmizel.

Matka stála tu jako zkamenělá, chvějíc se na celém těle.

Malý Albert vyběhl zatím ven a volal, ba křičel po celém domě: „Julie jest uzdravena! Julie jest uzdravena!"

Pan Fournier běží s novinami v ruce do světnice, aby viděl, co se děje. Při vchodu zdvihá Julie k němu ruce a volá: „Tatínku, nejsvětější Panna mne uzdravila!"

Pan Fournier byl vojínem, v námořních službách zešedivělým, a nastavil již často ve svém životě nebezpečenstvím své čelo. Ale nikdy nepocítil tak mocného úderu, jako byl tento, jejž mu jasný a

milý hlas jeho dcerušky zasadil, když opakovala a volala: „Tatínku, vidíte nyní sám, nejsvětější Panna mne uzdravila.“

Pokřik Albertův pobouřil všecek dům, a všechno služebnictvo hrne se do světnice. Všickni byli lekem a radostí jako bez sebe, když zvěděli, co se bylo stalo.

Julie ulehla nyní do postele a usnula. Otec i matka bděli u ní. Druhého dne pocítila neobyčejný hlad. Vstala a jedla s největší chutí; pak šla s matkou do města nakoupit věnců na obraz Panny Marie.

Lidé vidouce mimo jíti děvče, které po kolik měsíců vidívali seděti na oslici, na smrt bledou, a kterou s obou stran rodiče její podpírali, nechtěli ani svým očím věřiti. Každý uznával zázrak Boží.

Také lékař Denucé zjistil uzdravení.

V krátké době na to odebrala se šťastná rodina i se strýcem Artusem do Lurd poděkovat Matce Boží. Pan Fournier byl všecek proměněn; z nevěrce stal se věřící katolík; celá rodina zasvětila se blahoslavené Panně Marii.

Arnošt Mancel, mladý námořník, který v tu dobu byl na cestách, vrátiv se nyní, dostál svému slibu a šel ke sv. zpovědi.

Podivuhodně účinkovalo všechno to na Artusa, a proto odhodlal se ku zvláštnímu skutku, jejž jeho vlastními slovy vypisujeme. Píše ve zmíněné knize:

„Tyto události — myslil jsem si po zázračném uzdravení své neteře — nestaly se pouze k vůli nám, a naše povinnost nyní jest, abychom se přičinili vše-

možně, pravdivou tuto událost rozšířiti a jí hlasitě a veřejně svědectví vydati všemi možnými prostředky, jež máme po ruce.“

„Hned v prvním okamžiku a sice ještě před naší poutí do Lurd napsal jsem do časopisu „Univers“ dopis, kde jsem docela stručně ono uzdravení své neteře popsal. Omezil jsem se pouze na to, že jsem vytkl stanovisko lékařské vědy, aniž jsem se pustil do vyličování podrobností, jichž jsem tehda také ani všech nevěděl. Dověděl jsem se všeho teprve, když jsem se setkal se svou sestrou a švakrem. „Univers“ uveřejnil můj dopis v čísle ze dne 28. června 1871. Náboženské časopisy otiskly onu zprávu, která u lidí dobře smýšlejících nacházela ohlas. Docela přirozeně všimli si zprávy té o uzdravení pouhou vodou i svobodomyslníci — a popírali směle tuto událost zajímavou, která nesouhlasila s jejich smýšlením a jejich zásadami. S napjatou pozorností sledoval jsem nyní válečné tažení nevěrců v, a nebylo bez zajímavosti pozorovati, kterak tito pyšní stoupenci volného bádání, stojíce před zřejmou a snadno uvěřitelnou událostí, zdráhali se — bádati po pravdě. Mnohozvučná slova a filosofické výměry o nemožnosti zázraku, popírání a krčení ramenoma — to bylo všechno, nač se onino popírači věcí nadpřirozených zmohli. Žádnému z nich nezdálo se na mysl připadnouti, aby uzdravenou osobu navštívil, s jejími lékaři promluvil a velmi četných svědků se vyptal, kteří by mohli buď pravdivost události té potvrditi, nebo podvod dokázati.

Počínání nevěrců mne překvapilo a vynucovalo u mne útrpný úsměv. Při čem mi však nebylo do smíchu, ba co mne velice bolestně dojímalo, bylo, když jsem pozoroval, kterak nevěrci snažili se pravdu udusiti a kterak v tisících čtenářů mylné mínění umějí vytvořiti o věci, která naprosto jest pravdivá.

Obyčejný lid nemá ani kdy ani peněz, aby se mohl o všem důkladně přesvědčiti, a proto věří svým

novinám. Domnívá se ve své poctivosti, že pisatel, jenž k němu novinami mluví, o všem, co píše, sám se svědomitě přesvědčil. Obyčejný čtenář z lidu domnívá se, že popírání jistých událostí děje se na základě důkladného zkoumání, a myslí tedy, že noviny jeho píší čirou pravdu.

Bohužel musím říci, že se náramně klame, domnívá-li se tak vždycky. Větším dílem se novináři, tito vychovatelé tisícův, o věci nepřesvědčí a mluví pouze dle svého mínění a svých zásad. Majíce zabezpečenu důvěru svých čtenářů, zneužívají jí a lhou, aniž by se při tom studem zarděli. A tak vychovávají lžemi, bídnými lžemi nové pokolení, lidi bez mravních zásad a bez víry.

Poznal jsem, že nevěrecký tisk rok nebo dvě léta dříve uznal za dobré způsobem, jejž jsem naznačil, vystupovati proti výtečné knize Jindřicha Lasserra, která na můj život i na život mých příbuzných tak ohromný vliv měla. Znaje takto důkladně počínání svobodomyslníků, umínil jsem si učiniti něco, čím bych nepřátele věcí nadpřirozených do úzkých vehnal, jejich fráse v niveč uvedl a takto je na pranýř postavil.

Dílo Jindřicha Lasserra „Notre Dame de Lourdes“ zdálo se mi naskytovati nejvhodnější příležitost, a divím se, že já jsem byl první, který této příležitosti se uchopil.

Do té doby neměl jsem cti znáti tohoto svědomitého dějepisce, jehož dílo mne tak zaujalo. Neměli jsme mezi sebou ani nejmenšího styku. Jeho jméno a jeho kniha bylo všechno, co jsem o něm znal.

Ačkoli jsem nyní měl v úmyslu provésti věc, která pro něho měla velikou důležitost, přece jsem se ho ani o radu netázal, vůbec jsem se ho na nic neptal. To, co jsem chtěl učiniti, měl se dověděti, jakož všickni lidé, teprve prostřednictvím novin.

Provedl jsem tedy úmysl svůj tím způsobem, že jsem napsal druhý dopis do časopisu „Univers“, který také v čísle ze dne 26. července 1871 byl uveřejněn.

List, jejž jsem napsal v Paříži, kde jsem tehda byl a kde jsem velkou část roku strávil, zněl takto:

V Paříži dne 23. července 1871.

Pane redaktore!

Uveřejnil jste v čísle ze dne 28. června dopis, týkající se podivuhodného uzdravení mé neteře sl. Julie Fournierové.

Tento dopis rozvířil mysli svobodomyslníkův a proto chtěje odpověděti všem posměvačům a nevěrcům, zaujal jsem jisté stanovisko, jež, abych mohl odůvodniti, račte mi prosím laskavě dovoliti.

Svobodomyslníci a jejich stoupenci vydávají ve Francii množství časopisův, o nichž hlásají, že jsou výplodem pokroku. Vlastně však jsou úplným popřením všech vznešených pravd, které u našich otců byly u veliké úctě, a co ve skutečnosti hlásají, není nic jiného, leč úplné znemravnění lidu: zatím co hoví zlým náruživostem širších vrstev obyvatelstva, stávají se tito pánové populárními a docházejí pak snadno všech úřadův a vyznamenání.

Proti katolickému náboženství, které jakožto mocná hráz se jim v cestu staví, bojují všemi prostředky a prohlašují je za věc přežilou, od níž prý musejí dítky vzdalovány býti, mají-li býti vychovány dle zásad pokrokových. Tyto časopisy, jichž nelze čísti bez ošklivosti a bez pocitu bolesti, nalezají všude přístup také i ve školách, kde srdce dítek kazí a rozum na scestí svádějí.

Kdyby se katolíci nezdvihali, aby svou víru ve Spasitele světa a v blahoslavenou Pannu obhájili a utvrdili, a aby na paměť uváděli, že jsme všickni v rukou Božích a že mimo něho jen zkáza a záhuba jest, k jakým koncům by přišla naše Francie, bez toho tak těžce zkoušená?

Maje to přesvědčení, můj pane, a uvažuje, že lid pracující, jsa zaměstnán v dílnách, továrnách, skladištích

a jinde, nemá ani kdy ani peněz, aby tyto důležité otázky zkoumal, a maje také přesvědčení, že důležito jest, zjednati jisté důkazy pro tento lid, aniž bych se musil báti nějaké zodpovědnosti, činím k svým protivníkům následující veřejné vyzvání:

V jednom svazku, uveřejněném panem Palmé, vypravuje Jindřich Lasserre, že svatá Panna zjevila se roku 1858. v Lurdech Bernadettě Soubirousové, že vyprýštil se pramen před tisíci přítomných v okamžiku, kdy děvče na rozkaz Zjevení vyhrabalo rukou v zemi důlek, že pramen ten neustal denně víc jak 100.000 litrů vody dávati, a že od toho okamžiku velmi mnoho nemocných, a to za neuzdravitelné prohlášených, uzdraveno bylo užíváním vody tohoto pramene.

Navrhuji tedy sázku o obnos nejméně 10.000 franků (jsem ochoten také i každou větší summu přijati) a tvrdím, že všechny tyto zázraky, vypravované panem Jindřichem Lasserrem naprosto pravdivy jsou. Vzhledem pak k účelu, za jakým tak činím a jejž jsem již naznačil, aby totiž obyčejný lid o pravdě se mohl přesvědčiti, důležito jest, aby zkoumání netrvalo měsíce, navrhuji, aby se zvolily tyto dva případy:

I. Vdova pí. Rizanová v městě Nay, ochrnulá od roku 1834., byla dne 16. října 1858 dle výroku dr. Suberviella, jejího lékaře, blízka smrti. Tělo její bylo sama rána, v noci měla umříti. Při svítání použila lurdské vody. Uzdravení, řekl bych raději vzkříšení, bylo okamžité a úplné. Paní Rizanová nepocítila po dlouhou řadu let, jež na její uzdravení následovala, žádné bolesti, žila ještě do nedávna.

II. Slečna Moreau de Sazenay z města Tartas, pozbyla zraku na jedno oko úplně, druhé měla velmi nemocné; lékaři vyznali svou malomocnost a pozbyli veškeré naděje na uzdravení. Toto mladé děvče navlhčilo vodou z podivuhodného pramene kus lněného plátna a přiložila to na oči. Usnula, a když se pro-

budila, byla úplně zdráva. Od té doby neměla ani nejmenší bolesti očí. Slečna de Sazenay jest nyní paní d' Izarn de Willefort.

Mohly by se zvoliti jiné dva zázraky, kdyby tyto nepostačily. Nedávám žádnému z nich přednost. Co se mne týče, tedy je potvrzuji a pro své tvrzení neváhám dáti v sázku své peníze. Uvidíme, co svobodomyslníci položí pro své popírání.

Mám-li býti upřímným, můj pane, tedy vyznávám svou domněnku, že naši pyšní svobodomyslníci budou si hráti na hluché a budou mne obviňovati z bláznovství a pošetilosti, budou se však báti obětovati své peníze; oni sotva se odhodlají, věci ty zkoumati, neboť dobře vědí, že by zkoumáním prohráli, a že by tím jistota zázraků lurdských nade vši pochybnost se potvrdila, tím ovšem by byla dokázána jejich nevědomost a jejich špatná víra.

Nuže, je-li u nich v těchto věcech neznalost, nevědomost, má můj dopis je přiměti, aby pravdu hledali; mají-li špatnou víru, ať naučí se věřiti.

Chce-li tedy někdo se mnou v sázku vejíti, přijímám sázku každého s podmínkou, že vyhrané peníze věnují se pokladně dobročinného spolku, jejž pak určím. Mám pak jediné přání: ti lidé, kteří nechtějí věřiti, nechť přečtou si knihu od Jindřicha Lasserra „Notre Dame de Lourdes“ — „Panna Maria Lurdská“, a jsem přesvědčen, že touto četbou ani jejich dobrá víra, ani jejich nevěra nezůstane nedotknuta.

A. Artus,
5. Rue Tronchet à Paris.«

„Je-li zázrak vůbec nemožný, jak nevěrecká filosofie tvrdí,“ připojil jsem, zasílaje tento dopis do novin, „pak jest zřejmo, že všechny zázraky vypravované ve knize Jindřicha Lasserra jsou nepravé, a že ani jeden z nich při zkoušce neobstojí. Dokáže-li se však, že aspoň jeden zázrak z oněch Jindřichem Lasserrem vypravo-

vaných, jest pravý, pak i kdyby se dějepisec onen při jiných mýlil, přece tvrzení svobodomyslníkův o nemožnosti zázraků bude zvráceno.

V tom spočívá jádro otázky. Nejde tu o nic jiného leč o důkaz, že mohou a dějí se také věci nadpřirozené! A důkaz tento nezávisí na neomylnosti dějepisce.

Bylo mi také vytýkáno, že jsem nevěrcům věc velmi usnadnil, žádaje, že musí jen dvě z podivuhodných uzdravení dokázati za nepravé. Neboť i když dílo jest sebe svědomitěji sestaveno, mohl prý se pisatel i při největší opatrnosti mýliti a snad i mnohokráte mýliti; bylo prý by tedy zcela rozumné, kdybych byl žádal zkoumati deset až dvanáct těchto uzdravení. Kdybych byl žádal šest nebo sedm případů, bylo by to svědčilo o mé veliké ústupnosti, ale nejméně měl prý jsem žádati přece aspoň čtyry nebo pět případů.

Přes tyto výčitky — snad zasloužené — trvám s pomocí Boží při nejmenším požadavku, jejž jsem dříve určil. Čím větší výhody ponechávám, tím větší, myslím, bude porážka nevěrců.“

Vyzvání toto neminulo se s účinkem a dostal jsem dopis následujícího obsahu:

„Milý pane!

Já jsem z toho kraje, a proto mi dovolte, bych Vám zcela zřejmě prohlásil, že to všecko je lež. Tvrdě takové věci, škodíte jeskyni lurdské více, než jak se domníváte. Vždyť každý v tom kraji ví, že onen pramen povstal před zjevením (přihodilo-li se vůbec jaké), — jen že voda více trhlinami ze skály prýštila; a po zjevení teprve se stalo, že vody se shromáždily a tak jen jediný pramen utvořily. Připomínám Vám, milý pane, byste svou sázku dodržel a oněch 10.000 fr. složil u notáře Dufoura, Boulevard, Poissonnière č. 15. v Paříži. Jakmile budu míti potvrzení od notáře, že Jste složil svých 10.000 fr.,

zavazuji se, že i já onen obnos složím. Dovoluji si též Vás, milý pane, varovati; nebot kdybyste své sázky nedodržel, vzal bych si to právo, bych Vás nazval tlachalem a dryáčníkem.

Těše se na výhru Vašich 10.000 fr., znamenám se atd.

V. de Marcadeau,
spolupracovník časopisu »Les Perenées«,
rue de la Railliére, 1. à Cauterets.«

„List tento byl uveřejněn v mnohých listech náboženských, odkudž byl vzat i do některých listů nevěreckých, které se pokládaly za velmi šťastny, že pan Marcadeau přijal s takovou pýchou moje vybídnutí.“

„Já rovněž pokládal jsem se za šťastna, že mohu konečně viděti, jak tento veřejný boj se vyvíjí, ač z druhé strany se mně nemile dotklo, že se našel jen jediný muž, a to muž, jenž dle mého názoru málo dal tušiti povahu šlechetně smýšlející.

Sázka byla tedy učiněna. Nejdůležitější však nyní bylo, míti na zřeteli dalekosáhlost a povahu její. Bylo nutno, by vyšetřování o těchto událostech bylo důkladné, rozhodné a beze vší pochyby.

Musilo v sebe pojati celou otázku, jak já jsem ji dal; musilo všem, kteří by se chtěli vymknouti, uzavříti zadní dvířka, musilo míti nedotknutelnou autoritu upřímnosti a poctivosti soudců, kteří by byli povoláni prohlásiti výsledek. —

Jelikož jsem byl tak štastným, že jsem našel svobodomyslníka, který se více odvážil než druzí, kteří se oddávají jen neužitečnému žvastu, rozumělo se samo sebou, že se chopím takové příležitosti a využitkuji jí vrchovatě.

Za této potají skrývané radosti napsal jsem p. Marcadeauovi dva listy, jež jsem dal uveřejniti a které tu v jeden shrnuji. Při prvním listu byl jsem tak opatrným, že jsem jej rekommandoval; velice jsem se bál, abych tak vzácného protivníka neztratil.“

Odpověď moje p. Marcadeauovi zněla:

„Milý pane!

Jest mým zvykem, že zacházím jen s lidmi zvedenými, a odpovídám na hrubosti jen mlčením a opovržením. Obviňuje-li mě někdo z bludu, jsem vždy ochoten k přátelské rozmluvě a nestranné zkoušce. Ale vždy jsem se vyhnul již k vůli své důstojnosti všelikému sporu a zbytečnému mluvení s lidmi bez vzdělání, s lidmi takovými, kteří jako Vy, můj pane, neznají, jak se zdá, co je to dobrá víra a dobré přátelství, nazývajíce lží úsudky svých protivníků a nazývajíce lidi, kteří podstupují poctivý boj — tlachaly a dryáčníky. Také bych se sám sobě divil, že Vám píši, kdybych neměl před očima svýma vyšší stanovisko, jež mne pro tentokráte ovšem ve Váš prospěch nutí upustiti od svého zvyku. —

Naproti Vám a všem stojím pevně při sázce, jíž jsem chtěl zahájiti veřejnou a slavnou debatu, z níž pravda vítězně přijde na jevo. Jest ovšem důležito, můj pane, ihned určiti jasně cíl a podmínky sázky, aby dvěma protivníky, kteří mají tvořiti zákony stran, napřed byly přijaty, aby později nebyla možna nějaká rozdílnost názoru. Východiskem sporné otázky bude obsah knihy „Notre Dame de Lourdes“ a jenom tento obsah. Jako všude přes opatrnost autorovu mohly se do knihy o 500 stránkách snad nějaké neúplnosti detailů vplížiti, jak se to stává ve všech historických pracích, byť byl dějepisec sebe svědomitější a učenější, nicméně to nestačí a nesmí stačiti událost bráti v pochybnost a tím sázku vyhráti. Musila by se jasně a zjevně uvésti nesprávnost dvou nebo tří hlavních událostí, vypravovaných autorem o naší Paní Lurdské, jež od něho mezi zázraky byly zařaděny, jako na př. rychlá uzdravení Jindřicha Busqueta, paní Rizanové, slečny Moreau de Sazenay, Justína Bouhohortsa, Julia Lacassagnea, Kateřiny

Latapie. Z tohoto důvodu, můj pane, stál jsem na tom, jak vysvítá z mého dopisu, který byl uveřejněn 23. července, aby se při debatě aspoň dvě zázračná uzdravení prozkoumala. A jestliže se omezuji na tyto, jež jsem právě vypočetl, děje se proto, poněvadž pan Jindřich Lasserre praví, že je proto uveřejnil, poněvadž se opírají nejen o psané důkazy, nýbrž vlastním prozkoumáním objasněny jsou, což jim v mých očích dodává také jistoty, jíž nelze popírati. Každý, kdo má dobrou vůli, pozná, že základ otázky a jediný zájem prozkoumání záleží v principu a v celku knihy, to znamená (nedopatřením přihodily se vedlejší některé omyly) ve skutečnosti mimořádných udalostí, jež pan Jindřich Lasserre zcela správně jak i já nadpřirozenými a zázračnými nazývá. Nemyslete si, můj pane, že chci se vyhnouti půtce o původu zázračného pramene, naopak, já ji přijímám. Vím zcela dobře, pane, ačkoli všecky noviny lurdské po 10 nebo 14 dní byly vzrušeny nad zjevem a jen jeskyní se zaměstnávaly, že ani jednoho listu nemůžete citovati, který popisuje zjevení byl by psal o prameni před 25. únorem 1858, oním dnem, kdy se vyprýštil pod rukou Bernadetty.

Vím zcela dobře, pane, že před tímto okamžikem nemůžete uvésti listu, který by s jistotou mohl říci, že na tomto místě nějaký pramen byl. Mimo rozhodnutí obecní rady lurdské, mimo dopis starosty lurdského poslaný p. Filholovi, v němž jakož i v onom rozhodnutí se praví, že pramen před krátkou dobou byl objeven, nemohu poukázati na žádný jiný veřejný důkaz ani psaný ne, jenž by se vážně bráti mohl. Také vím, pane, že táž dobrá filosofická víra, která existenci pramene, který již tu měsíc byl, popírala, a v listě l' Ère Impérial ze dne 10. dubna jeho čistou vodu bahnem nazvala, by dnes se neostýchala s touže drzostí tvrditi, že tam ode dávna pramen byl. A příliš dobře znám špatnost lidí, než abych nebyl úplně jist, že při otázce, která se týká beznáboženského fanatismu, všechno

si dovoluje a věří, a že nabídkou 10.000 franků bylo by snadno nalézti svědky, kteří by dosvědčili, že již před dávnými časy na tom místě pramen byl.

A bych se aspoň o jednom příkladu zmínil, pane, potvrzujete sám ve svém listě, že práce, které od tohoto času byly vykonány, záležely v tom, aby praménky vodní, jež ze skály z více trhlin vycházely, byly spojeny, ačkoli lze snadno zjistiti v tom čase a na tom místě, že pramen vychází ze skály jedním proudem, a že práce vykopávací měly za účel jednak původ až ke skále sledovati, aby se mohlo dosvědčiti, že voda jen jedním paprskem prýští, jednak aby se tento mocný proud třemi rourami do nádržky vedl k vůli většímu pohodlí poutníků. A nyní si povídám: Kdyby povaha místa, jež celý svět může zkoušeti, nebyla s to, aby takové tvrzení úplně zhroutila a je na pravou míru uvedla, t. j. za nullu vyhlásila, mohlo by Vaše svědectví přese všechno u některých osvícených duchů na váhu padnouti a ve zmatek uvésti, neb aspoň některá svědomí váhavými učiniti. Proto volím, pane, svoje pravidla opatrnosti a proto jsem mluvil o veřejných důkazech, jež mají neklamná data. Proto také se neomezuji na boj o události vzdálené v neživé přírodě, nýbrž žádám, aby se rozšířil na dvě uzdravení, o nichž jsem se zmínil, poněvadž v přítomnosti osob samých, které byly svědkem tak neobyčejné události, v přítomnosti jejich rodin, jejich lékařů, jejich přátel a sousedů, jest méně snadno lháti a nepravé svědectví vydati. Jest tedy, pane, úplně jasno, že to nejste ani Vy ani já, kteří rozhodneme o výsledku zkoumání. My jsme při tomto ději stranou. Vložíme oba do toho vedle velkého zájmu moralního dosti vážný zájem materialní; a ačkoli jsem úplně odhodlán pro svou osobu napřáhnouti zbraň v jasném provedení důkazu svého omylu, přece mám pocit, že přese všechno sebe zevrubnější zkoumání budu míti velkou práci, abyste

doznal svou porážku, a bych Vám odňal chek, jímž nabudu práva u Vašeho notáře oněch 10.000 fr. sázky vyzvednouti. Jest nutno, aby poražený byl nucen se vzdáti, a by soudce, kterého oba zvolíme, věc bez námitky rozhodl. Co se týče sestavení čestné rady, mám takovou důvěru v pravdu svého tvrzení, a také chci se vyhnouti všemu vlivu na své soudce, že si nepřeji jich ani znáti ani jmenovati. Můj protivník ať sám zvolí muže známé a neodvislé, jejichž poctivost nade všechnu pochybnost jest povznesena.“

Nyní vypočítává na vybranou výtečníky francouzské ze všech oborů vědy, úředníky, historiky, lékaře, učence, professory a pak píše dále:

„Všechny tyto bez výjimky buď každého o sobě nebo všechny dohromady přijímám jako rozhodčí soudce.

Přeje-li si kdo, aby mezi ony soudce zvolen byl také kněz, souhlasím úplně a chci označiti jednoho, jenž, jak všeobecně známo, nikterak nepodléhá „pověře“, jenž naopak jest úplně neodvislý a v očích mnohých katolíků podezření vzbuzuje, že až příliš hoví modernímu duchu — je to P. Gratry z ústavu. Přeje-li si kdo míti také protestanta, byl mi naznačen jeden, který rozhodně není našeho mínění, ale jenž, jak dobře vím, jest úplné nestranným a poctivým. Je to spisovatel knihy „Válka v provincii za doby obléhání Paříže“, pan Karel de Freycinet, bývalý plnomocník Gambettův v ministerstvu vojenství v Toursu a Bordeaux. Nechci ho odmítnouti a souhlasím úplně, aby byl přibrán.

Chci, aby boj byl pro vždy skončen autoritou, jíž nelze odpírati, chci aby tímto rozhodčím soudem pravda byla zjednána.

Prohlašuji pak, že oněch mužů, jež jsem naznačil, neznám, ani oni mne neznají, a dovědí se o mém úmyslu teprve z novin, jež jim dám zaslati.

Ráčíte-li, můj pane, souhlasiti s uvedenými podmínkami, tedy račte mi opis mého listu nazpět poslati a připsati, že všechny podmínky přijímáte.

Uvědomte o tom též svého notáře, a jestliže Vás osobně nezná, pošlete mu pověřující listinu, neboť v tomto případě nedůvěřuji pouhému podpisu. Jakmile se tak stane, pošlu okamžitě 10.000 fr. svému notáři a dám Vám lhůtu desítidenní, abyste rovněž svoje peníze svému notářovi poslal.

Když všechno bude v pořádku, pak ponechá se věci průchod.

Přijměte výraz atd. A. Artus.“

Dopis tento byl uveřejněn v novinách.

Artus čekal odpovědi, ale ta nepřicházela. Dopsal tedy na na poštu v Cauteretsu, zdali dopis byl odevzdán, a pak psal svému příteli, který tehda náhodou byl v lázních v Cauteretsu, aby vyzvěděl, zdali je tam p. Marcadeau.

Když oba tyto dopisy byly odevzdány, přišla odpověď od Marcadeaua. Dopis byl urážlivý a p. Marcadeau odmítl podmínky nabízené sázky . . . Mezi jiným napsal:

„Nemohu vám vypočítati písemné doklady, avšak za to ústní svědectví obyvatel tamější krajiny, kteří vám řeknou, že pramen vždy tam byl, ovšem ne v té podobě jako nyní, nýbrž byl to jakýsi močál, a když chtěli močál ten vysušiti, přišli na zřídlo tohoto pramene.“

A co se zázračných uzdravení týče, píše:

„Kdo mi za to ručí, že tyto osoby, které mají býti hrdinami podivuhodných oněch uzdravení, skutečně žijí, a žijí-li, nejsou li to sami ultramontáni jako Vy a Vaše noviny, a nejsou-li to osoby, jež lze za peníze ku všemu získati.“

V dopisu tom odmítl V. de Marcadeau také všechny učence, jež Artus za rozhodčí soudce určoval, slovem: sázky Artusem nabízené nepřijal.

Co dále se stalo, dovídáme se z dalšího pojednání ve knize p. Arnošta Artusa. Píšeť:

„Zatím, co jsem čekal na odpověď od pana Marcadeaua, dopsal jsem, jak jsem se již zmínil, ředitelství pošty a pak jednomu svému příteli, který právě v ulici Raillière číslo 1. bydlel, tedy v bytě označeném od p. Marcadeaua. A přítel můj objevil, že v domě tom nikdy žádný p. Marcadeau nebydlel, a projevil mínění, že tato osobnost ani neexistuje.

Poštovní správa pak odpověděla, že odevzdala můj doporučený dopis jistému pánu, který se představil jako Marcadeau, a který také toto jméno na zpáteční lístek podepsal. Bylo to jakési tajemství, a mne velice zajímalo, abych je vyzkoumal.

Odepsal jsem poště, že mám oprávněné důvody domnívati se, že jsem byl oklamán, a že si přeji, aby se věc vyšetřila.

Poštovní správa zařídila vyšetřování, a to mělo zvláštní výsledek.

V Cauteretsu v ulici Raillière číslo 1. žil jistý svobodomyslník, který byl zapřisáhlým odpůrcem všeho nadpřirozeného.

Ten by byl rád vstoupil do boje proti svému nepříteli, kdyby byl měl jistotu, že nepřítel dá se před ním — na útěk při prvním pohledu, aniž by boj počal. Jak sladkým zdálo se mu vítězství — bez nebezpečí, tak zase hroznými jevily se mu svízele boje.

Byl kořistí těchto obou pocitů. Když padlo mu do očí moje veřejné vyzvání, zmocnil se ho pocit první, napsal ihned hrubý dopis a chvástál se, že sázku přijímá, ale zároveň schoval se opatrně za — cizí jméno p. V. de Marcadeau.

Tím způsobem myslil si, že nevydává se v žádné nebezpečí, a soudil asi takto: „Jestliže pan Artus ustoupí, vystoupím jako vítěz a sázku vyhrám; pak-li Artus proti mé naději vytrvá, nejen že couvnu, nýbrž v rozhodném okamžiku úplně zmizím, a učiním směšným pouze jméno de Marcadeau, které ani není mé. Kdož ví, zdali potom v několika novinách neuveřejním, že tento pan de Marcadeau nikdy neexistoval, a pan Artus přijde do podezření, že vyzvání své učinil k osobnosti vymyšlené . . .“

Tak asi si myslil onen pán, jenž v Cauteretsu representoval svodomyslný svět. Všechno to zajisté bylo dobře promyšleno; avšak moje opatrnost, že jsem dopis svůj doporučil, a vyšetřování správou pošty učiněné, zničilo tyto zlé zámysly a odhalilo pravé jméno onoho svobodomyslníka. Bydlí skutečně v Cauteretsu a jmenuje se pan Cazeaux, a já nežádám žádného dostiučinění, leda že ho tuto jmenuji.“

Pan Artus oznámil nyní v novinách ústup onoho svobodomyslníka a učinil znova vyzvání jako dříve. Nad to prohlásil, že mimo oněch slíbených 10.000 franků uloží u svého notáře dalších 5.000 franků, jež by kryly vydání, spojené s vyšetřováním a zkoumáním oněch podivuhodných událostí lurdských. Na konec opětného svého vyzvání praví pan Artus:

„Otevře-li tento boj oči aspoň jednomu člověku, osvětlí-li aspoň jedno svědomí, obrátí-li aspoň jedno srdce k Bohu, pak bude účel můj dosažen, a přání moje vyplněno.“

A co stalo se dále? Kdo vyhral onu sázku?

Mnozí měli zálusk a prohlásili slavně, že sázku podstoupí. Byli si jisti svým úplným vítězstvím; ovšem jistotu vítězství dávala jim jejich nevědomost. Měli odvahu, pokud knihy Lasserrovy vůbec ani

nečtli; měli odvahu, pokud vědomosti o lurdských událostech čerpali ze spisův a novin nevěreckých; když však knihu onu přečetli a když i jinak o pravdivosti zázraků lurdských se přesvědčili, bylo po jistotě vítězství, a odvaha je opustila. Pak ovšem použili všemožných vytáček, aby mohli od sázky ustoupiti.

I některé noviny se vytasily, že sázku přijmou, byly to hlavně „Progrés de l'Est" a „Progrés du Var." Noviny tyto oblíbily si dělati laciné vtipy o zázracích lurdských. Když je Artus vyzval, aby místo planého mluvení sázku jeho přijaly, tu vidouce vážnost pana Artusa a uznávajíce svou malomocnost — umlkly naprosto.

Zatím uplynulo od té doby, kdy vyzvání učiněno bylo, přes 28 let; také notář, u něhož peníze Artusovy uloženy, zemřel. Záleželo mi tedy na tom, abych se dověděl, zdali sázka ona posud platí, a proto dopsal jsem počátkem března letošího roku (1900), kdy již rukopis byl připraven do tisku, panu Artusovi do Paříže, a on mi obratem pošty odepsal. Zároveň poslal mi knihu, jím samým sepsanou, z níž jsem pak tuto stať upravil a doplnil.

Dopis jeho zní:

Paříž, dne 14. března 1900.

„Pane faráři!

Moje vyzvání k nevěrcům stalo se již dne 23. července 1871, tedy již před 29 lety. Avšak doposud nestal se žádný pokus na základě rozumových důvodů, jež obsaženy jsou ve spise, jejž Vám poštou posílám, neboť poznávám z Vašeho dopisu, že znáte

moje vyzvání pouze ze spisů p. Jindřicha Lasserra. Velmi mnoho dopisů stejného obsahu, jako je Váš, mne již došlo, a já jsem vždy odpověděl, že až dosud jsem ochoten vejíti v sázku . . .“

„Je mi nyní 79 let a nemám ovšem již toho zdraví a té síly, jak bych v podobném boji potřeboval. Ale doznejte sám, pane faráři, není-li to velmi smutný úkaz, že od roku 1871. nenašel se ani jediný katolík, který by byl učinil podobné vyzvání jako já.“

„Až dosud našel jsem slušný počet protivníků, kteří buď svými řečmi, nebo svým společenským postavením nebo i bohatstvím vynikali, ale všickni zdráhali se položiti své peníze na zelený stůl zkušební komisse.“

„Račte býti tak laskav, pane faráři, a poohledněte se ve své vlasti, jež považována za přísně katolickou, zdali byste nenašel muže, věrného katolíka, který by byl ochoten vztýčiti prapor, jejž moje slabé ruce již stěží mohou třímati.

Přijměte, pane faráři, ujištění mé hluboké úcty.

A. Artus.“

Tak zní dopis upřímného a neohroženého muže, jenž tak nadšeně ujal se zázračných událostí lurdských a jenž doposud jest ochoten dáti 15 000 franků za účelem, dokáže-li kdo, že zázraky Jindřichem Lasserrem vypravované, nejsou pravdivy . . .

Stěžuje-li si p. Artus v dopise, že nenašel se od roku 1871. jiný muž, který by podobnou sázku byl učinil, pak jest nám vyznati, že stěžuje si neprávem. Neboť proto asi nepřihlásil se nikdo jiný s podobnou sázkou, poněvadž všude bylo a jest známo, že sázka jeho doposud jest v platnosti,

a proto každý asi považoval za zbytečno, novou podobnou sázku činiti.

Jestliže však dosud nikdo z nevěrců a popíračů zázraků lurdských nepřijal nabízené sázky, pak je to nezvratným důkazem, že nikomu se nepoštěstilo zázračných událostí lurdských vyvrátiti.

A nikdo jich také nevyvrátí. V Lurdech mluví svými skutky divotvorná moc Neposkvrněné Panny, ano v Lurdech mluví Všemohoucnost Boží, a proti ní zloba lidská na věky nic nezmůže . . .

III. Zola a Lurdy.

Z Francie samé konává se každoročně do Lurd v oktávě Nanebevzetí Panny Marie národní pouť za nesmírně velikého účastenství věřících. Přivážívají s sebou také na sta nemocných, z nichž mnozí docházejí v Lurdech uzdravení.

Této národní pouti súčastnil se roku 1892. také známý romanopisec francouzský — Emil Zola.

Známo jest, že romany Zolovy jsou nestoudny, a jestliže mravní život Francouzů hlavně v Paříži jest v úpadku, má o to velikou zásluhu Zola.

Proč Zola zajel si do Lurd?

P. Reiners, spisovatel brošurky o Lurdech, byv roku 1894. po druhé v Lurdech, rozmlouval s jedním missionářem svatyně lurdské o pobytu Zolově v Lurdech, a zaznamenal v oné brošurce obsah rozmluvy. Onen missionář vypravoval, že vlastně paní Zolová měla Zolu k tomu, aby se odebrali do Lurd, a tam aby jednou z dobrého

a čistého pramene svatého okolí vzal si látku k románu, jejž by pak všickni beze všeho mohli čísti.

Zola účastnil se v Lurdech všech pobožností na všechno dávaje — jak se zdálo — bedlivý pozor, choval se všude slušně a byl při zjišťování uzdravení dojat.

Napřed byl Zolovi přístup do zkušební úřadovny lékařů zakázán. Teprve později bylo mu to dovoleno. Zde však projevoval takovou neznalost u věcech lékařské vědy a činil tak nejapné poznámky a požadavky, že vyvolal u lékařů útrpný úsměv.

Nicméně odcházel Zola z Lurd jaksi dojat, a mnozí již domnívali se, že v Lurdech stalo se se Zolou totéž, co kdysi se Šavlem u Damašku, obzvláště když Zola při svém odchodu zvolal: „Lurdy jsou krbem dobroty, lásky k bližnímu, obětí a nadšení . . . Sem musí člověk přijíti, aby zde nalezl útěchu a naději. Lurdy chtíti potlačiti, bylo by spáchati zločin na lidstvu.“

Očekávalo se tedy, že Zola v zamýšlené knize podá čistou pravdu, a že se úplně obrátí. Mnozí hlouběji prozírající, byli ovšem toho mínění, že s obrácením Zolovým nebude to doopravdy, ano nemohli pochopiti, že by nejsvětější Panna mohla si vyvoliti tato nečistá ústa, o jejichž úplné očistě nic známo nebylo, ku své oslavě. —

Očekávaný román vyšel po dvou letech a podal důkaz, že Zola se pranic nezměnil.

„Není nic nadpřirozeného!“ To je v této knize hlavní zásada, a podle toho také vyličuje Zola všechny události, týkající se Lurd. —

Zola byl také v Bartres, kde Bernadetta trávila první léta svého mládí. Tam se dověděl, že P. Ader jednoho dne při pohledu na Bernadettu, pasoucí stádo, řekl k učiteli Barbetovi: „Tak a nejinak jak toto dítě vypadaly asi děti, jimž se Panna Maria v La Salettě zjevila.“ Zola pátral dále; vyptával se babiček na dětství Bernadettino. Jedna z těchto starých žen vypravovala mu důvěrně, že prý měla na svém komíně sochu Panny Marie, kterou Bernadetta obzvláště měla ve vážnosti. Když po zjeveních přišla opět do Bartres, řekla prý: „Svatá Panna je neobyčejně krásná, ale tu Vaši Pannu Marii mám také ráda, poněvadž je to ta první, před kterou jsem se modlila.“

A tu byl Zola se svým úsudkem ihned hotov: P. Ader držel Bernadettě ustavičně před očima zjevení se Panny Marie v La Salettě a suggesci způsobil v ní ona vidění v Lurdech. Obrázek na komíně, ustavičné pobožnosti, různé malby v kostele atd. přičinily k tomu, že dodaly vidinám blouznícího děvčete jakési skutečnosti.

Kniha Zolova není nic jiného leč pásmo lží, překrucování, rouhání, a aby zloba díla byla dovršena, táhne se celým dílem zamilovaná pletka — kněze Petra.

Rozumí se, že hanebné dílo Zolovo nezůstalo bez odvety.

Povstali ihned četní obhájcové svaté pravdy a důkladným způsobem všechny lži z románu Zolova vyvrátili a tak romanopisce na pranýř postavili.

Naproti vylhaným zprávám o Bernadettě vydal msgr. Riccard důkladnou knihu „La vraie Bernadette“ (Pravá Bernadetta). P. Martin vylíčil v řadě článků Zolu jakožto nevědomce a nesvědomitého člověka.

Rovněž Jindřich Lasserre nemlčel. Uveřejnil několik článků v novinách, jež pak sebrané i s odpovědí Zolovou a protesty obecního výboru a učitele Barbeta v Bartres vydal ve spisku „Les Lettres de Henri Lasserre a l'occasion du Roman de M. Zola.“

Z tohoto spisku chceme aspoň některé části se čtenáři sděliti.

Po vyjití románu uveřejnil Lasserre v novinách „Gaulois“ ze dne 28. září 1894 mezi jiným:

„Proč nutíte mne, můj pane, vystoupiti z reservy, jelikož mé spisy pomlouváte? Uvádím Vaše slova:

‚V Bartres byl jistý P. Ader, který byl prvním duchovním vůdcem Bernadetty, který její vidění předpověděl, a žádný životopisec Bernadettin neučinil o něm zmínky. Není o něm zmínky ani ve knize pana J. Lasserra. Kniha to věru nejdůkladnější a nejsvědomitější, které se jen může vytknouti, že byla sepsána pouze na základě zápisků biskupa v Tarbech, s úplným opomenutím úředního archivu. Věc zdá se víře nepodobna, ale jest tu tak zřejmá mezera, že opravňuje ke všem možným domněnkám‘

„Ano, můj pane, je v tom, co tvrdíte, něco víře nepodobného, tak víře nepodobného, že tomu ani sám nevěříte, co jste napsal.“

„Mluvíte o mém úplném opomenutí úředních dokladů a přece víte docela dobře, že jsem s největší péčí prošťoural všechny archivy v Lurdech, že jsem osobně šel na prefekturu do Tarb, k soudnímu dvoru

v Lurdech, ke kassačnímu dvoru do Pau, ano až k ministerstvu kultu. Když jsem ku svému žalu našel mnohé úředníky, kterým málo na tom záleželo, aby mi dali pravé důkazy, víte dobře, že jsem nepozbyl mysli a že jsem našel jiné prostředky, abych se pravdy dopátral . . .“

„Jestliže však přese všechny moje námahy moje zpráva obsahuje něco nesprávného, jsem ochoten všechno opraviti na základě úředních listin, budou-li mi dodány.“

„Poznav konečně pravdu, pravil jsem ve své předmluvě, napsal isem ji s takovou jistotou, jakobych podle vévody de Saint Simon byl za sebou vrata zavřel a jakoby vypravované dějiny měly teprve po celém století býti uveřejněny.“

„Pokud jsou svědci ještě na živě, chci všechno říci, jejich jména udati, aby možno bylo, jich se tázati, po případě ještě jednou všechny události zkoumati, aby práce moje mohla se kontrolovati. Přeji si, aby každý čtenář pro sebe moje tvrzení zkoumati a pravdu potvrditi mohl, že jsem byl upřímným. Přeji si, aby mne v opačném případě mohl zahanbiti, mluvil-li jsem lež “

„Uplynulo od té doby, můj pane, 26 let, kdy jsem v plném světle ukázal jednání starosty lurdského, policejního komissaře, prefekta, ministra a císaře. Ani jeden z těchto funkcionářů, jejichž chyby a nedopatření jsem v pravém světle uvedl, nevydal nějaký spis, jímž by byl dokázal opak. Nikdo neprotestoval, nikdo nepozdvihl svého hlasu.“

„Kdyby v mých zprávách byla uvedena jen jediná podrobnost jinak než dle pravdy, kdo by byl mohl tvrditi, že by se ony súčastněné osoby beze všeho daly před celým světem na pranýř postaviti? Jejich mlčení po dobu více jak jednoho čtvrtstoletí jest nejjasnějším důkazem a přisvědčením ke všemu, co v knize „Notre Dame de Lourdes“ vylíčeno jest.“ —

„Byl jsem před dvěma lety v Lurdech, když jste Vy svou cestu do střediska zázraků vykonal. Po jednom z mých přátel nechal jste se mne tázati, zdali byste směl se mnou mluviti, aniž byste se měl obávati špatného přijetí. Představil jste se jako nevěrec, ale s poctivým úmyslem hledati pravdy. Nikdy jsem nečetl žádné z Vašich prací. Neměl jsem příčiny Vás nepřijati. Přišel jste pak častěji mne navštívit v hotelu, ve kterém jsem bydlel. Vypravoval jsem Vám mnohé zázraky, jichž šťastným svědkem ročně bývám. Snažil jsem se Vás přivésti na to stanovisko, se kterého člověk, zvyklý posud hleděti na věc a jí neviděti, snadno přichází k poznání pravdy.“

„Jednoho dne uznal jsem za dobré zavésti Vás na jisté památné místo, jež dle mého mínění po jeskyni zázračné jest nejpoutavějším ze všeho, co v Lurdech jest, chci tím říci — světničku, obraz to neskonalé bídy, v níž Bernadetta bydlela v době, když Královna nebeská vyvolila ji za poselkyni a jí nařídila, aby celý svět svolala ku skalám Massabiellským.“

Nyní připomíná Lasserre, kterak Zolovi tehda stručně nastínil vznik událostí lurdských, a kterak tehda objevily se v očích Zolových — slzy. Pak uvádí, co Zola řekl:

‚Aniž bych byl věřícím, vidím v Lurdech to, čeho jsem ani v nejmenším netušil: místo útěchy, naděje, ano i uzdravení pro tisíce nešťastníků, zoufalých a nemocných. Je to nejvyšší bod, je to oasa na tomto světě.‘

„Na to připojil jste doslovně: ‚Proti tomuto bojovati jakýmkoli způsobem, bylo by zločinem spáchaným na člověčenstvu. Slibuji Vám, pane Lasserre, že ani jediné slovo nebude takové, jež by mohlo ctitele lurdské zarmoutiti. A mohu dokonce připojiti, že v knize mé najdete mnohé, co Vám i radost bude působiti.‘

„Tato slova, k nimž Vás nikdo nenutil, zdála se mi upřímná, a já posud považuji je za taková, i když jste nyní dopustil se činu, jejž sám upřímně nazýváte zločinem.“

Nyní vytýká J. Lasserre Zolovi strannickost, s jakou události lurdské posuzuje, a usvědčuje ho z mnohých lží. Poukazuje také na dřívější jeho práce, nesoucí špatné ovoce. Pak praví:

„Ze své pouti mohl jste se vrátiti buď jako obrácený a věřící, nebo jako ještě zatvrzelejší. Jest také všeobecné mínění těch, kteří dřívější Vaše práce znají, že toto dílo, které jste nyní uveřejnil, jest ze všech nejzločinnější. Vaše kniha, můj pane, není nikterak román, jenž má za účel vésti čtenáře do volné říše fantasie, nýbrž je to dílo zvláštní drzosti, jež má za účel lidi klamati.“

Zola ovšem nemlčel na tyto články Lasserrovy a poslal redaktorovi novin „Gaulois“ následující dopis:

„Drahý pane Meyere!

Jest zbytečno, abych panu Jindřichu Lasserrovi odpovídal. My nemáme zajisté své lebky z téže hmoty, mluvíme každý svou řečí, a nerozuměli bychom si. A pak chci k němu uctivým zůstati, jak on ke mně uctivým byl, ale jakým už není. Ale z jeho dopisu vysvítá, že neměl příležitosti nahlednouti do úředních listin, a že dějepisec, který jednoho dne přijde, bude museti do nich nahlednouti, aby rozhodující dějiny o Bernadettě vylíčiti mohl. Jest také dokázáno, že v Bartres žil P. Ader, že tento P. Ader prvním duchovním vůdcem Bernadettiným byl, že jí katechismu učil, že její vidění předpověděl, což k dalekosáhlým domněnkám podnět dalo, a že p. Jindřich Lasserre o tomto knězi se ani nezmínil. V jeho knize je tedy mezera, která jeho autoritu činí pochybnou. Co se týče mé

třicetileté práce, hlásím se k ní s pýchou. Chtěl jsem pravdu tak velice, jako p. Jindřich Lasserre a také jsem ji udělal s celou silou svého srdce a své intelligence. Zůstávám Vám zcela oddaný

Emil Zola.“

Ubohý Zola! Myslil, že tímto dopisem Jindřicha Lasserra umlčí. Avšak Lasserre odpověděl mu znova a to takovým způsobem, pro Zolu zdrcujícím, že Zola uznal za dobré mlčeti, nemaje odvahy pouštěti se v další boj s mužem, jenž je si vědom, že vypsal události lurdské podle pravdy skutečné a ne podle pravdy dělané, jakou si Zola sám udělal, neboť napsal v onom dopisu: „Chtěl jsem pravdu tak velice jako p. Jindřich Lasserre, a také jsem ji udělal . . .“ —

Na důkaz, jak Zola lhal, pozdvihli svého hlasu také obyvatelé v Bartres, a zastupitelstvo obce poslalo Zolovi následující protest:

»Bartres, dne 31. července 1894.

Můj pane!

Jest v zájmu pravdy, kterou jste drzým způsobem znetvořil, že my členové obecní rady v Bartres jednohlasně protestujeme proti všem nesprávnostem, jež v novém Vašem románě „Lurdy“ přicházejí a jež se týkají života Bernadetty Soubirousové, která v naší obci žila

Prohlašujeme především jakožto odpověď na Vaše tvrzení, že pěstoun Bernadetty Blažej Lagues nikdy ve své domácnosti nepředčítal; potvrzuje to vlastní jeho syn, poloviční bratr Bernadettin.

Tvrdíte také dále, že po celou zimu konaly se v našem kostele s přivolením dp. P. Adera noční služby Boží.

Popíráme to úplně.

Podle Vašeho mínění napadly Bernadettě myšlenky o zjevení při těchto bohoslužbách.

Tvrdíte, že naše rodiny proto do chrámu v noci chodily, aby doma ušetřily světlo, a aby se všichni dohromady ohřáli.

Jaké to pitomé tvrzení, když máme nadbytek dříví k topení, a ostatně není žádné rodiny u nás tak chudobné, aby si nemohla opatřiti světla na večer.

Představujete si náš skromňoučký kostel asi jako místo, kde obrazotvornost zbožného děvčete živena byla pohledem na skvostné oltáře s bohatými ozdobami, pohledem na sochy Matky Boží s modrýma očima a růžovýma rtoma . . .

Jak mohl jste jen, když jste osobně přece místa tato viděl, tak psáti?

To je všecko uplně nesprávno, jak sám nejlépe víte.

Naproti těmto vymyšleným zprávám, aby pravdě vzdána byla čest, a na důkaz naší víry ve skutečnost zjevení se svaté Panny, považovali jsme jakožto představení obce za svou povinnost, ony události, neslušným způsobem znetvořené, v pravé světlo postaviti.

Račte přijati, pane, naše poručení.

Laurens, starosta. Capdevielle, přírucí.
Lagues. Dubarry. Pasquine. Dupas.
Lamathe. Pontico. Lamathe. Hourtané.

Rovněž i učitel Barbet poslal Zolovi protest a popírá všechno, co klade mu Zola do úst.

Tak byl usvědčen Zola ze lží, jichž se dopustil ve svém románě vzhledem na Bernadettu.

Co pak se týče zázračných uzdravení, jež Zola přirozeným způsobem snaží se vysvětliti, povstali proti němu lékaři.

Roku 1892. byla mimo jiné uzdravena také jistá Marie Lemarchande. Zola dal jí ve svém románě jméno „Eliška Rouquetova“. Podrobně vyličuje její nemoc; byla to rakovina v obličeji, otevřené rány velice hnisaly. V Lurdech byla zdravena. Ale Zola seslabuje zázračné uzdravení tím způsobem, že činí to na čtenáře dojem, jakoby tu šlo o docela přirozené zlepšení hrozného jejího stavu.

Avšak redaktor listu „Ere Nouvelle“, vycházejícího v Tarbech, postavil se proti Zolovi, a dokázal mu, že jeho „Eliška Rouquetova“ dne 20. srpna do Lurd přijela a tam dne 21. srpna v přítomnosti lékaře dr. d' Hombrosa uzdravena byla a to nikoli v jeskyni, nýbrž v piscině, nikoli poznenáhlu, nýbrž náhle, a uzdravení nebylo neúplné, nýbrž úplné. Přiložené vysvědčení lékaře dr. d' Hombrosa vyličuje nemoc i uzdravení a to takovým způsobem, že každý, kdo dobré vůle jest, musí uznati zázračné uzdravení.

Slavný lékař pařížský dr. Moncoq věnoval Zolovi článek „Důkladná odveta“, kde tento lékařský učenec, který právě se Zolou byl v Lurdech v lékařské zkušební komissi, vede důkaz, že i podle vylíčení Zolova mnohá uzdravení za zázračná musí se uznati. Dokazuje to z podrobností, Zolou sice uvedených, ale jichž Zola málo si všiml, a jimiž Zola sám proti sobě svědčí.

Hlavně však posvítil si na Zolu dr. Boissarie, předseda zkušební komisse v Lurdech.

V časopise „Journal de Lourdes“ ve článku „Román a pravda“ dokázal Zolovi všechny jeho

nesprávnosti, jež si dovolil napsati vzhledem na zázračná uzdravení a lékaře. Ano dr. Boissarie učinil ještě více.

V Paříži je tak zvaný „salon Luxembursky“, kde se konávají týdně, vždy ve středu večer o 8. hodině učené přednášky nejznamenitějších mužů, a to přednášky ze všech odborů. Přednášky ty bývají velmi četně navštěvovány hlavně od studujících vysokého učení a pak vůbec od vzdělanců.

Dne 21. listopadu r. 1894. měl zde přednášku dr. Boissarie právě vzhledem na román Zolův.

Návštěva byla tak četná, že obyčejná místnost nestačila, a musilo se použiti místností vedlejších. Abbé Fonssagrives, předseda oné společnosti, rozhlásil totiž po Paříži, že večer dne 21. listopadu bude míti zajímavou přednášku známý předseda zkušební komisse pro zjišťování zázračných uzdravení v Lurdech.

Salon byl ozdoben papežskými barvami, a na podiu bylo viděti sochu Panny Marie Lurdské.

Mezi posluchači byl také sekretář z papežského vyslanectva, dále člen francouzského senátu, mnoho studujících a professorů z ústavu „Institut catholique“, veliký počet lékařů z Paříže i z venkova, a mimo to také jistý bývalý žid, jenž se byl v Lurdech obrátil.

Na podiu objevil se dr. Boissarie a za ním — několik osob, jež byly r. 1892. a 1893. zázračně uzdraveny.

Klidně a přesvědčivě mluvil dr. Boissarie o předmětě, jejž si obral.

„Zázraky“, pravil, „které Zola v srpnu 1892 v naší zkušební úřadovně poznal, chce klamně jako přirozené události postaviti. Zola byl jen třináct dní v Lurdech, a jeho návštěvy v tamějších kostelích, u jeskyně a v nemocnicích, jakož i v úřadovně lékařů byly úplně nedostatečny.

„Můj první pohled jest správný,“ pravil Zola s vrozenou sobě „skromností“. — Když Zola poprvé přišel do mé úřadovny, díval se všude se slaďounkým pohledem a mluvil také o nadpřirozených věcech, jako o vodě lurdské; vždy „skromně“ nechal se titulovati jen „doktor vědy lidské“ a dospěl tak daleko, že mluvil i o svém obrácení. Když od nás odešel, následovali ho jeho žurnalisté a jeho zednáři.“

Po té odsuzoval dr. Boissarie lehkomyslný a nestydatý úsudek Zolův o Bernadettě, kterou zkrátka prohlásil za osobu slabomyslnou, hysterickou, ačkoli se mohl snadno optati lékaře, který Bernadettu osm let léčil a sám se viděl nucena, pravosti jejích výpovědí uvěřiti.

Dr. Boissarie učinil svoji přednášku zajímavou tím, že předvedl před shromáždění jednotlivé uzdravené osoby, a vysvětloval, jak byly před tím nemocny.

Napřed předvedl jednoho, kterého znamenitý lékař na klinice Charcot prohlásil za slepého, a který v Lurdech při processí s Nejsvětějším náhle nabyl zraku. Nevylíčitelný dojem zajisté učinil pohled na tohoto svědka božské divotvorné moci v celém shromáždění.

Na to objevila se slečna Lemarchandova — Zolou nazvaná „Eliška Rouquetova“ — provázená

svým lékařem. Její obličej byl kdysi znetvořen; v Lurdech byla uzdravena a dostala zase svěží obličej. Zola však mluví ve svém románu o jízvách, jež prý se po užívání lurdské vody utvořily na jejím obličeji, a dovoluje si podotknouti, že podržela křivá ústa, a že musí vodu pouze jako psi lízati, chce-li žízeň uhasiti.

Když posluchači slyšeli lživou zprávu z románu Zolova, a uzdravenou osobu před sebou viděli, vypukli všichni v nevoli proti onomu románopisci.

Nyní předstoupila Marie Lebranchu, kterou Zola nazývá „Grivotte“. Nemocná prsním neduhem v nejvyšším stupni a polomrtva, byla v Lurdech úplně uzdravena, představila se tehda nejen lékařům zkušební komisse, nýbrž i Zolovi, a Zola, ačkoli ji viděl uzdravenou, přece měl smělost ve svém románu tvrditi, že na zpáteční cestě umřela Pak byli předvedeni, kteří byly později uzdraveni. Mezi nimi slečna Marie Briffaultova z Mont-Saint-Légeru, která trpěla zánětem kyčle, a o které dr. Boissarie sám do mnohých časopisů zprávu podával. Ta byla v Lurdech náhle uzdravena, a jacísi lidé dali si všemožnou práci, aby toto uzdravení vysvětlili tak zvanou suggescí — avšak marně.

Zola nazývá ji ve svém románě „slečna Quersaintová“.

Marie Briffaultova nemohla po čtyry léta opustiti lože. Zánět kyčle měl za následek ustavičné hnisání, neboť kosť byla hluboko nakažena. Bolesti byly nesmírné. Z rány musilo býti již několik kosteček vyňato. Veliká oteklina táhla se od kloubů po celé

noze dolů. Pro nesmírné bolesti mohla se rána jen zřídka kdy umýti, a hnis, jenž nemohl býti umyt, otravoval její krev.

„Jednoho dne," vypravuje ona sama, „chtěli mi dáti čisté prádlo, záda a noha byly přilepeny na desce — ležela totiž na vyhloubené desce, — a zvédajíce mne, odtrhli mi kůži od těla . . . Plovala jsem v krvi . . . Lékaři zastavili své návštěvy po něčem a prohlásili, že nemohu býti uzdravena, a že smrt je blízko."

Marie připravovala se celý rok na pouť do Lurd a obětovala všechny své modlitby a utrpení za tímto účelem.

Aby mohla býti přenášena, dali jí udělati zvláštní dřevěnou bednu.

„Když jsem poprve octla se v této dřevěné bedně," pravila, „myslila jsem, že jsem v rakvi a pocítila jsem zvláštní úzkost. Slyšela jsem ze svého okna, jak sousedé mezi sebou pravili: „Je blahová, že chce odejeti, umře jim na cestě."

Na cestě trpěla nevýslovně; bolesti vynucovaly jí neustálý nářek a kvílení. V Lurdech dovlekli ji k jeskyni a položili mezi ostatní nemocné; ale byla tak slabá, že se nemohla pomodlit ani „Zdrávas Maria". Ani první koupel v zázračné vodě, ani průvod s Velebnou Svátostí, který ji potkal, nezměnily jejího stavu žalostného.

Následujícího dne přinesli ji po druhé k zázračnému prameni.

„Položili mne na plátěnou plachtu, a v ní spustili mne do vody. Nesměli se mne ani dotknouti.

Sotva ve vodě, přestaly bolesti, noha nebyla již těžká, a připadalo mi, jako by někdo se mne sňal velké břímě. Když mne dámy prohlížely, nenašly žádné rány. Noha už nebyla černá a oteklá, dotýkání se jí nepůsobilo mi již žádných bolestí . . . Byla jsem uzdravena.“

Uzdravení Marie Briffaultové, které se stalo v září r. 1893., bylo teprve po její druhé pouti r. 1894. uveřejněno. Chodí docela lehce a přibylo jí za ten rok na váze 38 liber.

V říjnu psala doktoru Boissariovi dopis následujícího znění:

„Musím Vám, velectěný pane doktore, podati zprávu o jisté návštěvě, která mně velice rozčílila. V sobotu dne 29. září přišel ke mně jistý neznámý pán, který se mne tázal, jakým způsobem jsem byla uzdravena. Odpověděla jsem: „Nejsvětější Panna mne uzdravila.“ I usmál se a chtěl mne přiměti k vyznání, že mne již dříve ujistili a mně namluvili, že v Lurdech musím se pozvednouti a choditi. On to nazýval — suggescí. Podával mi knihu od Zoly, které jsem však nechtěla čísti. Tu se rozhněval, nadával na Lurdy a na kněze a pravil, že mne naučili tak mluviti. Vida, že hrůzou trnu, nabízel mi peníze, vyznám-li, že jsem byla uzdravená suggescí. Nechtěla jsem, načež se ještě více rozzlobil. Nazýval se lékařem, nevím však, jak se jmenuje.“

Téhož roku byla dle lékařského svědectví v Lurdech náhle uzdravena slečna Eliška Lesage z Buquoy z otekliny v koleně a slečna Konstancie Piquetova ze Soulairesu od prsního raka, jejž lékařové, vzdavše se veškeré naděje, nechtěli operovati.

Tyto osoby a jiné zázračně uzdravené představil dr. Boissarie přítomným posluchačům, což

učinilo obromný dojem. Všickni plni nadšení velebili mocnou přímluvu Oné, která se nazývá „Uzdravením nemocných“, a s nejvroucnějšími slovy díků rozloučili se s proslaveným lékařem, jakož i s představeným společnosti, jenž lékaře onoho byl pozval. Hlasitý a dlouhotrvající souhlas projeven oběma, a zároveň odsouzeno jednání nečistého románopisce (immonde romanciere), jenž odvážil se dějiny světoznámého milostného místa lží a posměchem pokaliti.

Tím bylo hanebné dílo Zolovo veřejně odsouzeno, a Zolovi vtisknuto na čelo znamení — nestydatého lháře. Toto dílo učinilo také konec slávě nestydatého románopisce. Časopis „Peuple“ v čís. 150. vypravuje, že pověstný Zola v kruhu svých přátel se vyznal: „Nevím, co se to stalo; mohl jsem psáti, co jsem chtěl, a sláva má rostla; od těch dob však, co jsem napsal knihu o Lurdech, mám samé neštěstí, — lid, který mne vynášel a zbožňoval, volá mi „hanba“, a sláva má hasne — a nevím, jak to se mnou skončí.“ *)

Román Zolův „Lurdy“ byl také sv. stolicí dán na index, totiž uveden do seznamu knih, jež sv. Otec zakazuje katolíkům čísti, a — přece svobodomyslní katolíci v našich vlastech se o to postarali, aby „Lurdy“ v českém překladě dostaly se do rukou i našim českým čtenářům. Český překlad vyšel v sešitech nákladem Eduarda Beauforta, českého knihkupce v Praze. Na obálce prvního sešitu čteme:

*) Je známo, že Zola zapletl se do processu obhajuje veřejně žida Dreyfussa; byl odsouzen také k veliké pokutě a do vězení.

„Emil Zola, proslavený cyklem románů „Rougon Maquart“, vytvořil nejnovější román, jehož děj odehrává se ve světoznámém poutnickém místě Lurdech. Román vyniká poutavým líčením a překvapující věrohodností, obsahuje množství pohnutlivých výjevů, které při poutnických výpravách do Lurd téměř každodenně se opakují. Zola jest v tomto románě nestranný pozorovatel, věrohodný zpravodaj a neúprosný soudce. Průběh zázračných uzdravení líčí Zola napínavě, což působí na čtoucího nevyhladitelným dojmem. Čtenář setkává se všude se zástupy sténajících mrzáků, s nimiž radostně se mísí jásající zázračně uzdravení. Zola bystrým okem prohlédl poutnické místo Lurdy, jehož hlučný život věrně reprodukuje. Zola přibásnil několik milostných zápletek, jimiž román nabývá tím větší poutavosti. Autor dává ve svém díle průchod plné pravdě, v kteréžto věci jest někdy přímo bezohledným. Rozumí se, že z klerikální strany bylo s nelibostí pohlíženo na Zolovo „svobodomyslné“ řádění. Tím, že román „Lourdes“ byl dán v Římě do klatby, dosáhl v originále skvělého úspěchu.

Doufáme, že české čtenářstvo radostně uvítá nejnovější Zolův román „Lourdes“, který svým zvláštním obsahem liší se ode všech jeho předcházejících . . .“ —

Takovým způsobem ohlašován román Zolův u nás. Je-li p. Eduard Beaufort katolíkem, nevíme; ale tolik je jisto, že vydav českým jazykem hanebný, lživý román Zolův „Lurdy“, postavil se na stanovisko protikatolické, a může si počítati za smutnou zásluhu, že „obohatil“ naši českou literaturu lží, již nazývá „plnou pravdou“, a že postaral se tím o rozšíření potupy Neposkvrněné Panny. Nepřejeme mu ostatně, aby musil kdysi naříkati, jako původce románu Zola sám.

A jaký účinek měl hanebný román Zolův na vývoj událostí lurdských?

Přestaly poutnické průvody do Lurd? Přestala divotvorná moc zázračného pramene?

Nikoli! Právě naopak! Právě po vyjití románu roku 1894. byla návštěva posvátného místa ještě větší. Kdežto roku 1893. zaznamenáno 101 poutnických vlaků, bylo jich roku 1894. 175, tedy o 74 více. Lurdské vody rozesláno do celého světa 110.750 láhví, tedy více než o šest tisíc než roku 1893.

Rok 1894. vykazoval nejvíce zázračných uzdravení.

Kniha Zolova měla také za následek, že přijelo do Lurd mnoho lékařů, aby na vlastní oči se mohli přesvědčiti, jak to vlastně s těmi zázraky lurdskými je. A měli také příležitosť úplně se přesvědčiti, že divy, vypravované o Lurdech, jsou svatou pravdou.

A tak nepřátelské útoky slabých tvorů lidských, byť svět je nazýval slavnými jako Zolu, proti řízení božskému objeví se vždy ve své nicotě a zaniknou . . ., kdežto sláva a moc Boží a svaté Panny, jevící se v divech lurdských, přetrvá věky . . .

IV. Proč zjevila se blah. Panna Maria
1. ve Francii, 2. v Lurdech, 3. v oné době?

Leží v přirozenosti lidské, že při neobyčejných zjevech a událostech sama sebou namanuje se nám otázka, proč se tak děje.

A neobyčejným zjevem zajisté můžeme nazvati všechny události, jež sběhly se v Lurdech, počínajíce od prvního zjevení se blah. Panny Marie chudobnému děvčeti Bernadettě Soubirousové dne 11. února 1858 až na naše doby.

Že se blah. Panna Maria jistě zjevila, o tom nikdo rozumný již pochybovati nemůže. Důkazem toho je zázračně vytrysklý pramen, důkazem toho jsou nesčetné divy, jež staly se v Lurdech hned při vzniku pramene a jež dějí se až podnes nejen v Lurdech samých, nýbrž po celém katolickém světě na přímluvu Panny Marie Lurdské.

Událost tedy neobyčejná, velikolepá, stala se roku 1858. v Lurdech!

A tu zajisté mnohému již napadly otázky: Proč se Panna Maria zjevila právě ve Francii a ne v jiné zemi? Proč se zjevila v Lurdech? Proč se zjevila právě v oné době?

Kdo však dá nám na otázky tyto určitou odpověď?

„Nikdo!“ Pravíme.

Cesty Prozřetelnosti Boží jsou nevyzpytatelny, a nám věřícím náleží pouze podivovati se jim, vděčně je uznati a rozum svůj jim úplně podrobiti. Rozum náš jest příliš sláb a nedostatečný, než aby vnikl do hlubin Moudrosti a Prozřetelnosti Boží, příliš sláb, aby mohl vždy vyzpytovati a pochopiti tajemství Boží . . . Vysvětluje-li kdo tu neb onu událost, ten neb onen čin Prozřetelnosti Boží, pak činí tak pouze na základě toho, co pochopiti může, ale jinak zůstane navždy pravdivým důvod všeho jen jeden: „Bůh tak chtěl“.

Tak se má věc i s otázkou: Proč se Panna Maria zjevila ve Francii? Proč v Lurdech? Proč v oné době?

Nicméně chceme tu poukázati na jisté okolnosti, které zdají se býti velmi důvodnými, a které přece mohou býti jakousi odpovědí na ony otázky, ovšem jen ve smyslu lidského posuzování úradkův a skutků Božích.

* * *

1. Proč zjevila se Panna Maria ve Francii?

Pohlédneme-li duševním zrakem do Francie před sto lety, naskytne se nám příšerný obraz.

Nevěřečtí učenci to byli, kteří vyvolali francouzskou revoluci. Byla to doba hrůzy a zmatku, doba, které právem přísluší název „ohavnost spuštění.“ Mužové jako Voltaire, Rousseau, d' Alembert, Diderot, Condorcet a jiní v nevěře své tak daleko zašli, že zapřeli nejen zjevení Boží, nýbrž i základní pravdy, kterým učí rozum lidský — jako: rozdíl mezi dobrým a zlým, nesmrtelnost duše, jsoucnost a prozřetelnost Bytosti Svrchované.

Na prvním místě namířeno měli na katolické náboženství. Známo jest, co nevěrecký Voltaire pravil: „Bylo by zle, abychom my mudrcové nedovedli odkliditi, co těch dvanácte tuláků galilejských po světě natrousilo.“

Tiskem i slovem rozeštvali lid proti kněžím i králi, a nastaly dni, jaké byly kdysi za pronásledování křesťanů pohanskými císaři. Prohlášena hesla: „Volnost, rovnost, bratrství!“ Katolické náboženství prohlášeno za výmysl lidský, chrámy byly zrušeny, zbaveny všech ozdob a na mnoze proměněny v kasárny nebo dokonce prodány. Kněží, kteří nechtěli přisáhati na revoluční zřízení, byli žalářováni a usmrceni. Maškara, představující římského papeže, spálena byla v Paříži, když byla dříve vezena po městě na oslu, držíc v rukou exkomunikační bullu papežskou; 600 kněží zabito v jediném městě Avignoně a rovněž na sta v jiných městech. Kláštery vydrancovány, vzácné a staro-

bylé památky církevního umění zpustošeny, zničeny. Dobrý král Ludvík XVI. napřed uvězněn, pak sťat na náměstí Concordia, později usmrcena i královna, když byla dosti vytrpěla příkoří v žaláři. Ve své zpupnosti prohlásili, že není Boha, a na místo toho prohlásili za boha — rozum lidský. Jaký bohopustý nesmysl tu provedli, lze nejlépe poznati ze způsobu, jakým toto své nové náboženství dne 9. listopadu 1793 poprvé před veřejností ohlásili.

V ten den přišli členové pařížské obce s nesčíslným množstvím lidu za víření hudby a zpěvu do síně národního shromáždění. Přivedli s sebou krásnou ale zpustlou ženštinu, kterou následoval zástup jejích družek. Množství toto vtrhlo do shromáždění a obklopilo sedadla poslanecká. Zástupce obce vkročil na vyvýšené místo s onou ženštinou, zahalenou v průsvitný závoj, zvedl tento závoj a pravil: „Lidé, neuznávejte jiného Boha nežli „rozum“; zde ukazuji vám jeho nejkrásnější a nejčistší obraz.“ Po těchto slovech poklonil se zástupce obce před tímto novým „bohem“, a dle jeho příkladu klaněli se jí předseda národního shromáždění, ostatní zástupcové a všechen lid. Zároveň usneseno, aby se konala slavnost na počest „rozumu“ ve hlavním chrámu pařížském. Usnesení to bylo radostně přijato a zrovna oslavováno zpěvem a tancem, jehož se súčastnili i někteří členové národního shromáždění. Slavnost sama ustanovena na 10. prosince. Jistá herečka jako představitelka „rozumu“ vezena na skvostném voze. Měla na sobě bílý šat, na hlavě červenou čepici, nohama šlapala kříž. Průvod ubíral

se ulicemi pařížskými k hlavnímu chrámu Páně za zpěvu světských písní. Když přišli ke chrámu, sestoupila „bohyně rozumu“ s vozu, posadila se na sedadlo a pod baldachýnem nesena byla kostelem k hlavnímu oltáři; na to byla posazena na oltář. Za ní umístili ohromnou pochodeň, jež představovala světlo mudrctví. Herečka zapálila pochodeň. Zástupce obce vzal kaditelnici, poklekl a podkuřoval „bohyni“. Zástup pak k tomu prozpěvoval. — —

Věru člověk žasne, jakých nesmyslů jsou schopni ti, kteří ve své zaslepenosti nechtějí a nechtějí věřiti v onu Bytost božskou, od níž všechno vzalo svůj počátek, a jež až podnes všechno velemoudře řídí a spravuje.

Jak veliká to byla potupa Boha, jak veliká potupa blahoslavené Panny Marie. Vždyť byl to chrám „Notre Dame“, „Naší Paní“, zasvěcený tedy Panně Marii — a hle! na místě sochy Panny Neposkvrněné, Nejčistší — oslavována zpustlá ženština; takové potupy nedostalo se Královně nebeské v nižádné zemi.

A hle! Co se děje nyní ve Francii? Na severu Francie byla Panna Maria tolik potupena a nyní na jihu téže země co nejvíce se ctí a oslavuje. Jistě není na celém širém světě místa poutnického, kdeby tolik tisíc věrných ctitelů Marianských rok co rok obklopovalo trůn Královny nebeské jako v Lurdech.

Zdaž nemusí se tu diviti věřící srdce veliké Prozřetelnosti Boží, která tak důstojným způsobem odčiniti dala potupy Panně přesvaté učiněné? Zdaž

nemusí se duše naše plniti úžasem a zároveň důvěrou, že podnes pravdiva jsou slova chvalozpěvu, jak jej zapěla Panna Maria u Alžběty: „Velebí duše má Hospodina . . ., učinil mi veliké věci Ten, jenž mocný jest a svaté jméno Jeho.“

Ano „veliké věci“ učinil Bůh, že zjevila se Panna Maria ve Francii a „veliké věci“ činí podnes, kdy na přímluvu blah. Panny Marie Lurdské na tisíce docházejí svého vyslyšení: nemocní zdraví, zarmoucení potěšení, hříšníci obrácení . . .

Tímto činem Prozřetelnosti Boží byla potupa blah. Panně kdysi způsobená skvěle odčiněna . . .

Bude také čtenáře zajímati zvěděti, co stalo se s onou „bohyní rozumu“.

Jistý francouzský lékař vydal zápisky svého otce, a v nich nalézá se také vylíčení posledních okamžiků „bohyně rozumu“.

„Bylo to roku 1821. — píše pisatel — kdy jsem se delší dobu zdržoval v Neapoli. Jednoho dne byl jsem zavolán k jistému hostinskému poblíž přístavu; jeho manželka byla těžce nemocna. Prohlédl jsem nemocnou, předepsal jsem potřebné léky, a chtěl jsem již odejíti, když se hostinský zmínil, že jakási nešťastná žena, nejspíše Angličanka, bez peněz a bez přátel, leží na smrt nemocná na půdě v domě. Dal jsem se k ní zavésti a velmi namahavě jsem dolezl na místo, kde byla ona nemocná. Ležela v koutě na troše slámy. Z útrpnosti dali na ni starou koňskou houni, děravou, jejímiž děrami bylo viděti šat starý, sešlý, z červeného aksamitu. Tím byla přioděna. Její nohy byly tak oteklé, že řemínky u obuvi zařezovaly se až do kůže. Rozpoznal jsem, že stížena jsouc úpalem slunečním, nalézá se ve stavu, podobném mrtvici. Levý koutek rtů byl kleslý,

vrásky brázdily nalíčené líce a dodávaly jí vzezření divoké indianky. Byl to strašlivý pohled. Brzy jsem se přesvědčil, že nešťastnice je ve stavu beznadějném, a že tedy všechny prostředky lékařské vědy byly by nadarmo. Její stav také nedovoloval, aby se mohla jinam přenésti. Aniž věděla, co se kolem ní děje, vyrazila občas ze sebe zoufalé výkřiky. Opatrně nadzdvihl jsem její hlavu a optal jsem se jí, jak se jmenuje, a má-li příbuzné nebo přátele. Zdálo se, že otázce rozumí. Oči její se oživovaly, a na obličeji, jemuž vlastně již pečeť smrti vtisknuta byla, značily se stopy vědomí. Mluvila francouzsky, ovšem dutým, zlomeným hlasem, a vyrážela slova: „Já jsem — bohyně rozumu; každý přítel svobody nechť prokazuje mi čest.“

Za nedlouho klesla jí hlava, a ona byla — mrtvolou. Odebral jsem se následujícího dne k francouzskému místokonsulovi v městě, abych se postaral ubohé, které nikdo neznal, o nějaký pohřeb. Od něho a jiných známých, které osud zemřelé zajímal, dověděl jsem se následující: Lady Northle — tak se jmenovala zemřelá — pocházela ze vznešené rodiny v Anglii. Když jí bylo 17 roků, opustila vlast a odebrala se ku své tetě do Paříže. To se stalo roku 1786., když Voltairovi nástupcové snažili se rozšiřovati revolucionářské zásady a k těm účelům hleděli i ženského vlivu využitkovati. Teta mladého děvčete byla osoba náruživá, bez zásad. Dala se zvučnými hesly: „volnost, rovnost, bratrství,“ snadno roznítiti a svésti na scestí. Její dům byl dokonce shromáždištěm obou Robespierrů a jiných zlověstných hrůzovládců. Mladá Angličanka ssála při tom ochotně a měrou velikou podávaný sobě jed . . . Starší Robespierre nalezl ve spanilé Angličance brzy nástroj svých plánů, a poněvadž také její spanilost náruživost jeho roznítila, vynaložil veškeru sílu a umění, aby ji pro sebe a svoje plány úplně získal. Zaslepenost slavila vítězství nad náboženstvím a ctností. Krásné a nadané

děvče bylo brzy v tenatech. Mladá Angličanka rozhodla se nejen hráti úlohu „bohyně rozumu," nýbrž vstoupila s oním krvežíznivým netvorem v manželství. Když Robespierre skonal, klesala ustavičně hloub a hloub do záhuby mravní zvrhlosti; vdala se za domnělého hraběte italského, který s ní odcestoval do Neapole a ji pak, když její nepatrné jmění prohýřil, od sebe zapudil."

Tak tedy skonala „bohyně rozumu" — opuštěná ode všech na troše slámy . . . Jak bídná to smrť nástroje potupy Panny Marie . . .

A — naproti tomu, jak blažena byla smrt Bernadetty, kterou Bůh vyvolil za nástroj oslavy a zvelebení potupené kdysi Královny Neposkvrněné . . .

Ano jak blažená byla její smrt! V Lurdech jest diorama, kde jest obraz představující smrt Bernadetty, která jakožto klášternice v Neversu přijala jméno Maria Bernarda. Na obraze tom viděti, jak na loži umírá omilostněná kdysi Bernadetta. Některé sestry klášterní obklopují lože. Výraz obličeje jest jasný, neviděti v něm těch známek smrti . . . Ač mnoho trpěla, jsouc po celou dobu klášterního života churavou, přece zdá se, jakoby nikdy bolestí nebyla pocítila . . . Blažený úsměv chvěje se kol jejích rtů . . . vždyť vidí, jak v ústrety jí jde onen vznešený Zjev, na který dopřáno jí bylo patřiti v jeskyni. Přišla zajisté, jak se všeobecně má za to a jak tu na obraze znázorněno, nebes Královna, aby duši tu čistou, nevinnou, doprovodila do věčného ráje . . . Skonala, usnula blaženě . . . a v tom okamžiku na druhé straně v téže nemocnici jiná sestra na

smrt jsouc nemocna, najednou úplně zdráva povstává z lože. Bůh tímto zázrakem oslavil smrt Bernadetty.

Tento výjev naznačen na obraze tom, a přiznávám se, že působil na nás diváky mocným dojmem . . ., připadla nám slova písma svatého: „Blahoslavení, kteří v Pánu umírají.“ —

Tím, troufáme, vysvětlili jsme, proč asi zjevila se Panna Maria ve Francii. K tomu pak poukážeme ještě na jinou okolnost.

Ve Francii od dávných časů věřilo se v Neposkvrněné Početí blah. Panny Marie; ač nebyl tehda ještě tento článek víry církevně prohlášen, přece byl uznáván a vyznáván, čehož důkazem jest, že na nejznamenitější universitě Sorbonne v Paříži žádáno, aby ucházeči o místo professorské nebo ti, kteří na doktory měli býti povýšeni, napřed přísahu složiti musili, že věří v Neposkvrněné Početí Panny Marie. A tento chvalitebný zvyk zajisté měl původ svůj hned z dob sv. Dominika. Sv. Dominik byl z největších služebníků Panny Marie. Duše jeho překypovala láskou k božské této Matce. „Již v nejútlejším mladí,“ dí P. Touron, „zvolil sobě Dominik Marii za matku a miloval ji láskou nejněžnější a nejvroucnější. Avšak co sv. Dominik nejvíce miloval a ctil v Marii, bylo její Neposkvrněné Početí. Nemohl se dosti nadiviti veliké této čistotě Matky Boží, nevypravitelné její kráse. Takováto dokonalost ho v pravdě omamovala, a on hleděl úžeji přilnouti k nejblahoslavenější Panně Marii. Duch jeho hledal slov, hledal připodobnění, nemohl však dosti nalézti. Proto všecek jsa unesen láskou a divem, volal:

„Maria krásou svojí převyšuje každou krásu i pozemskou i nebeskou.“ Láska sv. Dominika k Neposkvrněnému Početí nebyla jen rozumovou, nýbrž účinnou a vroucí. Jeho horlivost u rozšiřování úcty Neposkvrněného Početí neznala mezí. Pracoval bez oddechu, aby jí srdce získal; chodil po krajinách káže všude velikou tuto pravdu a hledě ji věřícím hluboko v srdce vštípiti. Když potkal muže, kteří se protivili jeho nauce a popírali Matce Boží tuto přednost, stal se něžný tento světec pravým lvem. Dal se do hádky s nepřítelem pravdy a neustal, až všechny jeho námitky vyvrátil. Ve Fanjeaux, malém to městě francouzském, svolána veliká schůze katolíkův a albigenských. Jako všude jinde, byl i zde Dominik přítomen. Dlouho rokováno, avšak pro zatvrzelost kacířů bez výsledku. I ustanoveno, by obě strany důkazy učení svého písemně podaly. Katolické učení sepsáno Dominikem. Tři soudcové zkoumali obhajovací listiny, ale zpěčovali se úsudek o věci té pronésti. V těchto nesnázích volali hlasitě kacíři, aby se užilo jiného prostředku, rozsudku totiž Božího, a žádali, aby oba spisy do ohně vrženy byly, aby Bůh sám ukázal, při které straně jest. „Za tím účelem,“ tak vypravuje blahosl. Jordán, „rozdělán veliký oheň, a oba spisy do něho hozeny. Spis kacířský hned v popel se obrátil; druhý však spis zůstal neporušen, a před očima všech z ohně vyvržen. I hodili jej po druhé, po třetí do ohně. Pokaždé pak stalo se totéž, aby se poznalo, kde pravá víra jest, a jak Bohu milým a svatým jest ten, jenž dílo to psal.“

Uvážíme-li, že sv. Dominik zemřel r. 1234., pak jest nám uznati, kolik set let před Zjevením v Lurdech pravda o Neposkvrněném Početí právě ve Francii tak slavně byla obhájena, a jest tedy tato okolnost taková, že nás nutí uznávati ji za jeden z důvodů, proč zjevila se Panna Maria právě ve Francii.

2. Přistupme nyní k druhé části otázky a to: „Proč zjevila se Panna Maria v Lurdech?“

I zde najdeme mnohé okolnosti, které se nám zdají býti důvodnými.

Je to nejen poloha místa samého, nýbrž i jiné závažné a zajímavé okolnosti.

Město Lurdy na pohled odlehlé v dalekých Pyrenejích, bylo přece již roku 1858., kdy se Zjevení stalo, střediskem četně navštěvovaným, a to z té příčiny, poněvadž všechny silnice, vedoucí k světovým lázním pyrenejským, zde se křižovaly, a tudíž nesčetní cestující ze všech končin světa, kteří během roku navštívili Pyreneje, přišli také do Lurd, kde za krásného počasí letního bývalo viděti četné řady povozův a dostavníkův u hostince „u pošty“. Železnice ovšem tehda tudy nejela.

Z té příčiny můžeme říci, že zázračná událost lurdská sběhla se takřka před zrakem celého světa, a těmi tisíci cestujících, hlavně lidí vzdělaných a zámožných, mohla se zvěsť o tom rozšířiti brzy daleko a široko.

Ano Lurdy možno nyní považovati za středisko celého světa, a jako kdysi Bůh vyvolil Palestinu za kolébku Spasitele světa, poněvadž Palestina byla

tehdy středem známého tehda světa, tak asi učinil nyní s Lurdy, kamž odevšad jest snadný příjezd.

I jinak hodí se Lurdy za poutní místo.

Známo jest, že všechna významnější poutní místa Marianská jsou na význačnějších a zajímavých místech: buď na výšinách, kde svatyně Marianská jakoby vévodila celému kraji a brala jej pod svou ochranu, jako: Hostýn, sv. Kopeček u Olomouce, sv. Hora u Příbrami, Panna Maria Tabulová (Maria Taferl); nebo v půvabném údolí jako fialinka ve skrytu lesa, na př. Křtiny, Sloup, Mariacelly a j.

A v Lurdech? Jsou všechny tyto půvaby v míře největší . . . Svatyně lurdská je v údolí a zároveň na výšině, neboť od údolí řeky Gáve zdvihá se strmá skála, v ní posvátná jeskyně a na skále pne se mohutná, překrásná basilika . . . A což ty krásy přírodní! Spatřujeme li je na rozličných poutních místech v hojnosti, pak zde mohli bychom říci, že Boží příroda jimi až plýtvala.

Chcete viděti tichou samotu? Najdete ji v Lurdech u posvatné jeskyně . . . Strmé skály obrostly jsou břečtanem, křovím a stromy, a hned za jeskyní táhne se dílem stinné stromořadí podél řeky, dílem do vrchu vede do tichého lesa krásně upravený chodník, jímž při mírném stoupání lze vystoupiti ze zadu k basilice. Vládne tu posvátné ticho, do něhož mísí se tajemný šelest lístků, a tiché vroucí modlitby, doprovázené mnohdy hlasitým vzlykotem prosících a modlících se . . . Jinak vzdáleno jest místo toto od ruchu světského a k nábožnému rozjímání přímo stvořeno.

Chcete viděti vysoké kopce, hory? Najdete je v Lurdech. Krajina všecka je pahorkatina s útulnými dolinami.

Basilika stojí na strmé skále, a od basiliky rovněž vystupuje vrch „Kalvarie", kde je křížová cesta, a na vrchu naskýtá se diváku přerozkošný pohled do krásné zeleně a v dáli na nebetyčné vrchy, věčným sněhem pokryté . . .

Chcete viděti divoký tok řeky? Najdete jej v Lurdech! Řeka Gáve přibírajíc bystřiny z vysokých hor, rychlým tokem vtéká do Lurd a mocně hučí — jakoby naznačiti chtěla křik a hukot nepřátel svaté Panny . . .

A chcete viděti klidný tok řeky? Najdete jej v Lurdech . . . Neboť řeka Gáve čím blíže jeskyně, tím klidněji plyne, až vedle jeskyně tichounce šplouná, jakoby netroufala si rušiti posvátného, velebného ticha . . .

Věru sotva lze si mysliti místo krásnější, půvabnější než je v Lurdech, a poutník vida všechny ty krásy nahromaděny, v mocném dojmu zvolati musí: „Toť nejkrásnější místečko vyvolila si nejkrásnější Panna! . . . — —

Pozorujme ještě jiné okolnosti.

Mimo živé obchodní a můžeme říci, světové spojení, měly Lurdy také všechno, co náleží k tak zvanému modernímu pokroku, a bez čeho by se město, mající nároky na kulturu a civilisaci, ani obejíti nemohlo. Žilo tam mnoho lidí učených, úředníků, lékařů; byl tam soudní dvůr, oddělení vojska, okresní správa, berní úřad, policejní komissař,

sedm četníků, vězení, nemocnice, konečně školy a vlastní místní noviny, směru ovšem svobodomyslného, a kromě toho odebíraly se četné noviny pařížské.

Zvláštní a šťastná okolnost byla také ta, že bylo v místě také mnoho nevěrců a svobodomyslníků, kteří započali krutý boj proti zázračným událostem, avšak tím jen napomáhali k tomu, aby všechno bylo náležitě vyšetřeno, objasněno a — dokázáno.

Jinak bylo jádro obyvatelstva dobré a zbožné. Půda jejich srdce byla dosti připravena, aby mohli pochopiti tak veliký div — zjevení se Matky Boží.

Byla zde mnohá družstva náboženská, pocházející ještě ze středověku.

„Skoro všichni lidé," praví M. de Lagréze, „náleželi k těmto družstvům tak lidumilným a zároveň zbožným. Dělníci, majíce společný název „spolubratří", konali práci svou pod ochranou nebeskou a pomáhali sobě vespolek, prokazujíce jeden druhému křesťanskou lásku. Dělníci, plni síly a zdraví, pracovali pilně a na konci týdne dávali příspěvky do společné pokladny, kterými se opět pomáhalo dělníkům nemocným a nuzným; umřel-li někdo z nich, zaplatilo družstvo pohřební výlohy a doprovodilo mrtvolu ke hrobu. Každé bratrstvo, mimo dvě, která měla hlavní oltář za společný, mělo v kostele svou zvláštní kapli, a podle té kaple dalo si název. Každé bratrstvo vydržovalo a zachovávalo nedělními příspěvky svou kapli.

Bratrstvo „Panny Marie Milostné" sestávalo z rolníků; bratrstvo „Panny Marie Karmelské" z lamačů kamene; bratrstvo „Panny Marie Mont-

serratské“ ze zedníků; bratrstvo „Sv. Anny“ ze stolařů; bratrstvo „Sv. Lucie“ z krejčích a švadlen; bratrstvo „Nanebevstoupení Páně“ z havířů; bratrstvo „Nejsv. Svátosti“ z kostelních hospodářů; bratrstva „Sv. Jana“ a „Sv. Jakuba“ sestávala ze všech ostatních lidí, kteří přijali to neb ono z těch jmén na křtu svatém.

Ženy byly rovněž rozděleny na podobná bratrstva zbožná. Jedno takové bratrstvo „Dětství Panny Marie“ mělo zvláštní zařízení. Pečovalo jak o tělesné tak i o duševní potřeby svých členů. Kdo chtěl do něho vstoupiti, musil býti již trochu zkušen. Dítky měly delší dobu na rozmyšlenou. Členové se zavazovali, že nikdy nevstoupí pod střechu zlého domu na návštěvu slavností světských, kdež by ztratili zbožnost a nevinnost, že nebudou se říditi podle nového vkusu světského a že budou pilně a svědomitě navštěvovati shromáždění a cvičení, kteráž mívali každou neděli. Za velikou čest si to pokládaly dívky a ženy, býti členem toho bratrstva, a velikou hanbu z toho měly, byla-li která z bratrstva vyloučena. Družstvo toto způsobilo mnoho dobrého; udržovalo mravnost na venkově i v městě, vychovalo dobré a zbožné matky rodinám; a tak plnilo úkol svůj na čest a slávu Rodičky Boží a na prospěch náboženského života společenského.“

I to zasluhuje zmínky, že všechny oltáře farního chrámu Páně lurdského zasvěceny byly Matce Boží, jakož i okolnost, že četné jsou svatyně Královně nebes zasvěcené v Pyrenejích od Piêtat nebo Garaisonu až k Bétharramu.

Podotkneme-li konečně, že Lurdy jsou v nejbližším sousedství se Španělskem, kde se věřící na potkání pozdravují: „Ave Immaculata!“ „Zdrávas Neposkvrněná“; pak pochopíme, proč Bůh ve věčném úradku Své Prozřetelnosti právě toto místo vyvolil na oslavu Té, kterou povýšil nade všechny tvory lidské, vyvoliv Ji za Matku svého Syna Ježíše Krista; pochopíme, proč právě v Lurdech zjevila se Panna Neposkvrněná.

Tak tedy staly se Lurdy významným místem poutním, ano poutním místem světovým. Právě zde vidíme uskutečněná slova samé přesvaté Panny, která před osmnácti sty lety zapěla ve věčně krásném „Magnificat“ — „a od té chvíle blahoslavenou mne budou nazývati všichni národové.“ Vždyť není snad země sebe vzdálenější, odkudž by již nebyli poutníci zaputovali do Lurd. Na tomto posvátném místě vpravdě „všichni národové blahoslaví Pannu Marii, obklopujíce ve zbožném zanícení trůn Její milosti ... a dnem i nocí všemi jazyky pozdravují Ji: „Zdrávas, zdrávas Maria!...“ —

Zbývá zodpovídati třetí otázku:

3. Proč se Panna Maria zjevila v oné době?

Odpověď na tuto otázku jest věru snadná.

Od pradávna věřilo se v církvi, že blahoslavená Panna Maria uchráněna byla hříchu dědičného, jímž postiženi jsou všickni lidé, přicházející na svět. Ovšem, že toto učení o Neposkvrněném Početí blah. Panny za článek sv. víry vyhlášeno nebylo.

Teprve roku 1854. dne 8. prosince učinil tak sv. Otec Pius IX., kdy za velikého účastenství kardinálů a biskupů v prostorné basilice sv. Petra slavně prohlásil za článek víry, že nejblahoslavenější Panna Maria zůstala pro zásluhy Ježíše Krista uchráněna hříchu prvopočátečného, a také do litanie loretánské vložena prosba: „Královno, bez hříchu prvotného počatá, oroduj za nás!“ —

Tak promluvil sv. Otec, hlava církve.

A aby z věřících nikdo o tomto článku naší sv víry neměl nejmenší pochybnosti, tu potvrdila tento článek víry sama nebes Královna, když pravila k Bernadettě: „Já jsem Neposkvrněné Početí!“

Poněvadž tedy blahoslavená Panna Maria zjevila se v Lurdech jako „Neposkvrněné Početí,“ pochopíme, že doba tohoto Zjevení byla docela příhodná, neboť stalo se tak pouze málo let po slavném prohlášení tohoto článku víry. —

Tím po slabém rozumu svém zodpovídal jsem onu trojí otázku, proč se Panna Maria zjevila ve Francii, v Lurdech a v oné době.

Ovšem věřícímu kotolíku má i v nejzáhadnějších případech tedy i tu postačí jediný důvod: Stalo se tak, protože Bůh tak chtěl!

* * *

Končíme oddílem tímto úvahy své o Lurdech.

Postavme si nyní směle a bez ostychu onu otázku: „Zda věřiti Lurdům?“

Jaká bude odpověď rozumu nepředpojatému, správně soudícímu? Jaká bude to odpověď srdci, upřímně cítící?

Nebude jiné odpovědi nežli: „Ano, Lurdům jest věřiti!“

Vždyť věda, na niž se mnozí v takových případech odvolávají, sama nám zjevně a beze klamu ukazuje, že události lurdské jsou rázu nadpřirozeného, že jsou takové, jichž nelze vysvětliti jinými příčinami vědě známými, leč příčinami zázračnými.

Zajímavá sázka Artusova utvrzuje nás v tomto přesvědčení, poněvadž jest ukázkou, jak povrchní tisk novinářský a ten, kdo si z něho duševní stravu bere, dovede sice činiti úsměšky pohrdlivé i o věcech nejvážnějších, ale když má podati důkazy svého opačného tvrzení, prchá zbaběle s bojiště, kde čeliti se mělo hledím otevřeným a zbraněmi čistými.

V přesvědčení, že rozum nepředpojatý a srdce nezkažené musí věřiti Lurdům, nedovede zviklati ani pokus, jaký učinil Zola svým románem „Lurdy“. Pravíme pokus, neboť Zolův jmenovaný výplod literární jest sám sebou práce velice povrchní bez hlubšího základu, vypočtený na povahy mělké, na povahy bez vlastního úsudku, jimž snadno podati jest lež jakožto nejčistší pravdu. Lze říci, že Zola spíše Lurdům posloužil, nežli uškodil. Přes jméno „Zola“ přejde se přece jen k víře a k důvěře v zázračné události lurdské, ano jsme pevně přesvědčeni, že jméno „Zola“ během času zanikne, — a Lurdy slaviti budou svá vítězství nad nevěrou a bezbožectvím dál a dále . . .

Zvláštního druhu posilou víry v lurdské události pak jest úvaha, proč Neposkvrněná Panna zjevila se ve Francii, proč v Lurdech a proč v té době.

Odpovědi na tyto otázky nejsou nikterak jediným a nejpádnějším důvodem víry ve vyšší ráz událostí lurdských, ale přece rozumu, stopujícímu dějiny novější a přemýšlejícímu o zjevech v životě náboženskо-politicko-kulturním, úvaha ona přináší nemalou posilu víry v nadpřirozenost událostí lurdských.

Nuže, kéž všem, komu namane se za okolností jakýchkoli otázka: „Zda věřiti Lurdům?“ Neposkvrněná Panna vdechne v ústa odpověď:

„Ano, Lurdům se musí věřiti!“

Obsah.

Strana

I. Zázraky lurdské a věda 7
II. Zajímavá sázka 154
III. Zola a Lurdy 178
IV. Proč zjevila se blah. Panna Maria 1. ve Francii, 2. v Lurdech, 3. v oné době? . . 196